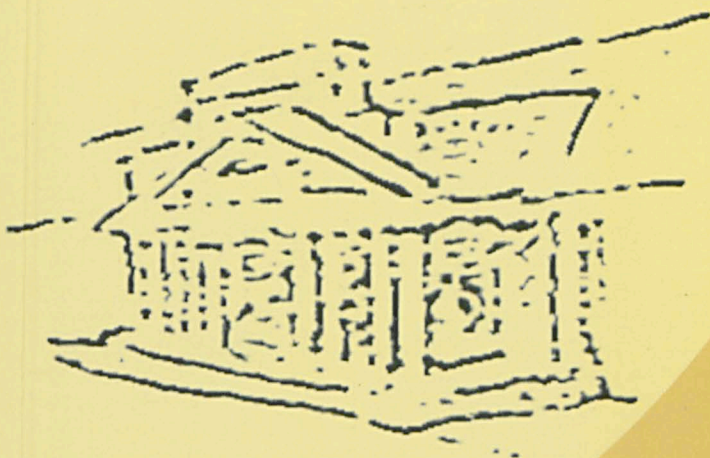

**X
ROCZNIK
KONSTANTYNOWSKI**

KONSTANTYNÓW 2019

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej

Gminna Biblioteka Publiczna
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie

Urząd Gminy Konstantynów

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52
regionalia@mbp.org.pl

X ROCZNIK KONSTANTYNOWSKI

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

0000274655

REGIONALIA
Ca Roc Kon

STOWARZYSZENIE
PRZYJACIÓŁ ZIEMI
KONSTANTYNOWSKIEJ

C 2169

94(438)

929-051(438) "20"

KONSTANTYNÓW 2019

Kolegium redakcyjne:

Przewodniczący: *Romuald Murawski*; Członkowie: *Dorota Andruszkiewicz, Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk, Marzena Działak, Bogdan Korniluk, Elżbieta Łazowska, Beata Łyczewska, Agnieszka Żuk*; Korekta: *Dorota Andruszkiewicz*

Projekt okładki:

Robert Mitura

© Copyright by Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej
Konstantynów 2019

Fotografie pochodzą ze zbiorów:

Doroty Andruszkiewicz, Gminnej Biblioteki Publicznej im. Kajetana Sawczuka,
Bogdana Korniluka, Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej,
Urzędu Gminy Konstantynów, Tomasza Zalewskiego, Agnieszki Żuk

Wydawca:

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej

ul. Janowska 20, 21-543 Konstantynów

e-mail: tpzk5@wp.pl

www.spzk5.blogspot.com

Nr rachunku bankowego: 79 8039 0006 0040 0400 2033 0001

ISSN 2081-8653

Druk:

Arte

21-500 Biała Podlaska, ul. Dokudowska 1a

tel. 502 218 563, artebiuro@o2.pl

Zadanie współfinansowane ze środków otrzymanych
z Urzędu Gminy Konstantynów na realizację zadania publicznego
pod tytułem: Wydanie publikacji „X Rocznik Konstantynowski”

Nakład 300 egz.

Spis treści

I. AKTUALNOŚCI

1. *Beata Łyczewska* – Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok 6
2. *Beata Łyczewska* – Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za 2018 rok 11
3. *Romuald Murawski* – Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok19
4. *Ilona Niewęglowska* – 34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie74
5. *Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk* – Genealogia – to jest to, co lubię 78
6. *Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk* – Rodzinny detektyw 81

II. MATERIAŁY DO HISTORII REGIONU

1. *Jakub Niczyporuk* – Między Polską a Litwą 88
2. *Zbigniew Jówko (opracowanie)* – Bialski powiat w 1860 roku 91
3. *Bogdan Korniluk, Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk* – Z kart historii: Wspomnienia Pana Kazimierza Pawluczuka z Wólki Polinowskiej 99
4. *Jadwiga i Tadeusz Hryciukowie* – 31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie105
5. *Jan Henryk Cienkusz* – Jazda drogą po wspomnieniach111

III. TWÓRCZOŚĆ LITERACKA, PASJE, ZAINTERESOWANIA

1. *Jerzy Rekucki* – Diamenty dla Państwa Cienkuszów114
2. *Jan Cienkusz* – Przed kolacją, Rozmyślania po latach117
3. *Justyna Kamińska* – Wiersze119
4. *Elżbieta Jóźwiak* – Mój Franopol (z dopiskiem) *Jerzego Rekuckiego* 125
5. *Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk* – Tomasz Zalewski 127

I AKTUALNOŚCI

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

W roku 2018 Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej liczyło 15 członków. Zarząd i członkowie SPZK w roku 2018 zbierali się każdą pierwszą środę miesiąca o godz. 18.00 w siedzibie Stowarzyszenia (ul. Janowska 20).

Działalność Stowarzyszenia opierała się na działaniach zapisanych w statucie i ujętych w Rocznym Planie Pracy i prowadzona była w oparciu o społeczną pracę jego członków.

Jak w ubiegłych latach wszystkie wpłaty: ze składek członkowskich i od darczyńców, były przeznaczone na działania statutowe.

Działania podejmowane w 2018 roku

1. Po raz drugi **5 stycznia** nasze Stowarzyszenie zorganizowało wyjazd dla lokalnej społeczności na koncert akordeonowy orkiestry Arti Sentemo do Radzyna Podlaskiego.
2. W sobotę **10 lutego** wspólnie z harcerzami z Konstantynowa, Janowa Podlaskiego i Białej Podlaskiej udaliśmy się na zimowy spacer do lasu, podczas którego obserwowaliśmy ptaki i zwierzęta. W leśniczówce Konstantynów spędziliśmy czas na grach i zabawach, a na zakończenie piekliśmy przy ognisku kielbaski.
3. Po raz trzeci w niedzielę **4 marca** Stowarzyszenie zorganizowało bieg Tropem Wilczym, którego ogólnopolskim organizatorem głównym jest Fundacja Wolność i Demokracja. Jak w latach ubiegłych trasa biegu wyznaczona była po alejkach Parku Platerów oraz wokół zalewu w Zakanału i liczyła 1963 m.
Najmłodszy uczestnik tegorocznego biegu miał 4 lata, najstarszy 70.

Każdy z uczestników biegu otrzymał pakiet startowy (koszulka, materiały reklamowa, pocztówka pamiątkowa), a po przekroczeniu mety pamiątkowy medal. Na przemarzniętych kibiców i zmęczonych uczestników biegu czekała pyszna grochówka i gorąca herbata.

Imprezę uświetnił pan Bogdan Greczuk z Drużyny Artylerii Terespol, który przyjechał z wystawą starych karabinów, odznaczeń i czapek wojskowych.

W przeprowadzeniu imprezy pomogli wolontariusze ze Szkoły Podstawowej w Konstantynowie pod opieką Teresy Bogusz-Filipiuk oraz ratownik medyczny Maciej Rosiński.

Stowarzyszenie opracowało i wydało pamiątkową pocztówkę, na której upamiętniono postać Zdzisława Ladwińca.

4. Jak co roku **2 maja** wyruszyliśmy na Rodzinną Wycieczkę Rowerową w Dniu Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Nadbużańskim szlakiem rowerzyści z flagami przejechali już po raz szósty.

W roku obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości pod pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego w Konstantynowie złożyliśmy białe bzy.

Trasa wycieczki prowadziła przez Janów Podlaski, Wygodę (Stadnina Koni), Buczyce, Bubel Łukowska, Bubel Stary, Gnojno do Konstantynowa.

W Gnojni nie mogliśmy sobie odmówić skorzystania z jednej z nadbużańskich atrakcji, jaką jest przeprawa promem do Niemirowa. Nad Bugiem zrobiliśmy postój i zjedliśmy posiłek przygotowany przez zespół z Zamku Biskupiego w Janowie Podlaskim.

5. Stowarzyszenie zorganizowało VI edycję konkursu „Wiem wszystko o Ziemi Konstantynowskiej”.

Celem Konkursu jest wzbogacenie wiedzy uczestników o naszym regionie, umocnienie związków emocjonalnych z miejscem zamieszkania, promocja Konstantynowa i *Rocznika Konstantynowskiego*, a w tym roku zaakcentowanie 100-lecia Niepodległości Polski.

Podmiotami wspierającymi były: Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Konstantynowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie.

W konkursie wzięło udział 13 osób. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy i upominki, a na zwycięzców czekały m.in. bilety do kina ufundowane przez pana Mariusza Maksymiuka z *Radia Biper* oraz NoveKino *Merkury*.

6. W dniach **17-19 maja** Bogdan Korniluk i Beata Łyczewska uczestniczyli w XVII Spotkaniu Organizacji Działających na Obszarach Wiejskich w Marózie organizowanych przez Fundację Wspomagania Wsi, Polsko-Amerykańską Fundację Wolności oraz Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA. Tematem przewodnim spotkania w 2018 roku było hasło: „Akademia Skutecznego Działania”.
7. Podczas XIX Dni Konstantynowa **8 lipca** 2018 r. członkowie Stowarzyszenia prezentowali na stoisku wydawnictwa: *Roczniki Konstantynowskie* oraz pocztówki z ulicami Konstantynowa.
8. W dniu **14 lipca** członkowie naszego Stowarzyszenia wzięli udział w spływie kajakowym po rzece Bug trasą Pratulin – Gnojno. Spływ zorganizowało Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Białej Podlaskiej.
Po spływie udaliśmy się do Bubla Granny, by podziwiać niezwykle formy/instalacje artystów z różnych części świata, które powstały w ramach VIII Landart Festiwalu, realizowanego na terenie Podlaskiego Przełomu Bugu.
9. W ramach obchodów 100-lecia Niepodległości Polski, **11 sierpnia** mieliśmy okazję uczestniczyć w uroczystości odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej Stanisławowi Sidewiczowi oraz wysłuchać koncertów pieśni patriotycznych w wykonaniu wnuczek pana Sidewicza.
Uroczystości odbyły się z inicjatywy Społecznego Komitetu Potomków Uczniów Stanisława Sidewicza w Konstantynowie. Całość uświetnił pobyt X Konnej Pielgrzymki w hołdzie Kawalerii Rzeczypospolitej w barwach 7. Pułku Ułanów Lubelskich z Bobrownik do Kodnia.
10. **7 września** została podpisana *Umowa o powierzenie grantu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z Białsko-podlaską Lokalną Grupą Działania na realizację zadania „Rocznik Konstantynowski – publikacja o dziedzictwie kulturowym, historycznym i naturalnym obszaru objętego LRS – wydanie publikacji promującej obszar LRS”*. Na realizację zadania została przyznana kwota 7 056,00 zł w formie refundacji poniesionych kosztów kwalifikowanych. Wkład własny wyniósł 784,00 zł.
11. Jak wielu mieszkańców naszej gminy **11 listopada** wzięliśmy udział w uroczystości uczczenia 100-lecia odzyskania Niepodległości przez

Polskę. Wzięliśmy udział we mszy św., przyglądaliśmy się pokazowi musztry w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół im. Adama Naruszewicza z Janowa Podlaskiego. Z biało-czerwonymi flagami przemaszzerowaliśmy z kościoła pod pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, gdzie odsłonięto okolicznościową tablicę dedykowaną 100-leciu odzyskania niepodległości.

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej informacje o swoich działaniach zamieszcza na blogu pod adresem internetowym: <http://spzk5.blogspot.com>

W 2018 r. opublikowano 13 postów i zarejestrowano 96 524 wejść na stronę.

Stowarzyszenie posiada również konto na portalu społecznościowym fb (Facebook.com) są to profile:

- Przyjaciel Konstantynowa,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej.

W 2018 r. SPZK było członkiem Białkopodlaskiej Lokalnej Grupy Działania (BLGD) oraz Lokalnej Organizacji Turystycznej (LOT) „Między Bugiem a Krzną”.

Pożegnania

W dniu 21.12.2018 roku odszedł do Pana w wieku 74 lat

Ś. T. P.

Leszek Okoń

były mieszkaniec Konstytynowa, Honorowy Członek
Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstytynowskiej.

Msza pogrzebowa odbyła się w kościele pw. Matki Bożej
Anielskiej w Warszawie Radości.

Ciało złożono na cmentarzu parafialnym przy ulicy Izbyckiej.

Beata Łyczewska

Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018

*(zaprezentowane na VI zwyczajnej Sesji Rady Gminy
Konstantynów 27 lutego 2019 r.)*

Rok 2018 był bardzo ważny w działalności biblioteki w związku z przypadającą setną rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Utrwalanie, dokumentowanie i popularyzowanie kultury, w szczególności polskiej, jest wpisane w misję biblioteki.

Do podstawowych zadań biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących Gminy Konstantynów,
- zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych, głównie poprzez zapewnienie dostępu do materiałów bibliotecznych i informacji,
- popularyzowanie literatury i czytelnictwa,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie do domu,
- współpraca z innymi bibliotekami, szkołami i instytucjami kultury w zakresie rozwijania czytelnictwa i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej,
- planowanie zakupu książek i prenumeraty czasopism.

Coraz łatwiejszy dostęp do informacji i wiedzy przez Internet, a także spadek czytelnictwa tradycyjnych, „papierowych” książek i prasy wywiera istotny wpływ na funkcjonowanie biblioteki. Szybkie tempo zmian zachodzących w globalnym świecie powoduje, iż ludzie muszą nieustannie adaptować się do nowych warunków, co z kolei powoduje konieczność ciągłego uczenia się. Kompetencje zdobyte w szkole czy na uczelni nie wystarczają już do tego,

by odnosić sukcesy zawodowe. Stałe ich doskonalenie, innowacyjność i kreatywność stają się podstawą rozwoju (społeczeństwo wiedzy). Wiele wysiłku wymaga też nadążanie za zmianami, jakie wynikają z rozwoju technologii komunikacyjnych i informacyjnych, a ich skutki społeczne trudno w pełni przewidzieć.

Dlatego w dzisiejszych czasach biblioteki muszą na nowo zdefiniować swoją rolę w społecznościach, na rzecz których działają oraz podejmować działania, które do tej pory nie były kojarzone z działalnością biblioteki.

Na warunki działania bibliotek wpływa też polityka kulturalna państwa, a także zainteresowanie kulturą ze strony władz regionalnych i lokalnych oraz ich polityka w tej dziedzinie.

W całym kraju w 2018 roku podczas wielu akcji i imprez uczczono 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Gminna Biblioteka Publiczna im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie w swoich działaniach podejmowanych w tym roku również nie zapominała o ważnych wydarzeniach i ludziach, dzięki którym po latach niewoli Polska powróciła na mapy świata.

Księgozbiór

1. Wpływy

W roku 2018 ogółem przybyło 827 wol., w tym:

- a) zakupiono ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego 87 wol. na sumę 1833,00 zł (w 2017 r. – 1909,00 zł),
- b) z funduszy organizatora 316 wol. na sumę 5975,52 zł (w 2017 r. – 6395,78 zł),
- c) pozyskano dary książkowe – 421 wol. o umownej wartości 5976,47 zł – w tym książki wygrane w konkursie Kinder Mleczna Kanapka pt. „Przerwa na wspólne czytanie” z 2017 r.

2. Ubytki

W 2018 r. nie przeprowadzano selekcji księgozbioru.

Stan księgozbioru na koniec 2018 roku – 11021 wol.

W tym:

- literatura dla dzieci i młodzieży – 3 760 wol.,
- literatura dla dorosłych – 4 244 wol.,
- literatura popularno-naukowa – 3 017 wol.

Zbiory audiowizualne

Zbiór audiobooków powiększył się o 4 szt. na sumę 7,00 zł. Obecny stan zbiorów audiowizualnych to 128 szt.

Czasopisma

W 2018 r. w bibliotece było dostępnych 6 tytułów czasopism, w tym:

- 3 tytuły z prenumeraty: *Tygodnik Powszechny*, *Kraina Bugu*, *Przekrój*
- 3 tytuły bezpłatne: *Szum z nieba*, *Gościniec Bialski*, *Gmina Konstantynów*.

Udostępnienie zbiorów

Biblioteka w 2018 r. była otwarta dla użytkowników przez 234 dni.

W ciągu roku 2018 zarejestrowano 346 czytelników (wzrost o 14% w stosunku do roku 2017), w tym:

- do 5 lat – 29 os. (jest to czterokrotny wzrost ilości czytelników w stosunku do 2017 r., na który miała wpływ akcja dla 3-latków pt. „Mała książka – wielki człowiek”)
- 6-12 lat – 97 os.
- 13-15 lat – 40 os.
- 16-19 lat – 23 os.
- 20-24 lat – 10 os.
- 25-44 lat – 70 os.
- 45-60 lat – 45 os.
- pow. 60 lat – 32 os.

Czytelnicy odwiedzili bibliotekę 2 248 razy.

Wypożyczono 5 890 wol., 264 czasopisma i 25 audiobooków.

Zbiory regionalne

Podlasie i Lubelszczyzna na pocztówce

Pod takim tytułem biblioteka kompletuje zbiór tematyczny dżs-ów (dokumentów życia społecznego). Stan na koniec 2018 r. – 770 egz. przedstawiających 80 miejscowości z naszego regionu.

W dalszym ciągu rozbudowywana jest kartoteka regionalna oraz pozyskiwane i kompletowane materiały regionalne w postaci książek, czasopism, wycinków prasowych, dokumentów życia społecznego, rękopisów, fotografii i innych materiałów.

Konkursy

Głównym celem konkursów organizowanych dla bibliotek i ich użytkowników jest rozwój kultury i czytelnictwa, a także rozwijanie i zacieśnianie współpracy biblioteki ze środowiskiem lokalnym, dokumentowanie historii lokalnej poprzez spisywanie wspomnień, pozyskiwanie dokumentów, fotografii i innych materiałów związanych z regionem, włączanie się w obchody i jubileusze, promocja biblioteki jako ośrodka wiedzy o regionie, wzbogacanie zbiorów biblioteki.

Konkursy organizowane przez bibliotekę oraz w których pracownik biblioteki zasiadał w komisji konkursowej:

- konkurs plastyczno-literacki z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości – jako współorganizator z Wójtem Gminy Konstantynów i GCK
- „*Magiczne drzewo – znam jego tajemnice*” – konkurs wiedzy o serii książek Andrzeja Maleszki – nagrodzono wszystkich uczestników (plakaty z autografem pisarza oraz książki)
- konkurs recytatorski „*Jakie znasz zawody*” – zorganizowany w Przedszkolu Samorządowym w Konstantynowie – biblioteka ufundowała nagrodę dla najmłodszego uczestnika oraz dla uczestnika z doskonałą dykcją.
- konkurs recytatorski: eliminacje do XXXVII Małego Konkursu Recytatorskiego – wszyscy uczestnicy otrzymali zakładki do książek.

Konkursy zewnętrzne dla czytelników:

- „*Nasza niepodległość*” – konkurs internetowy organizowany przez MBP w Białej Podlaskiej.

Konkursy zewnętrzne dla bibliotek:

- *Biblioteka Roku 2018 Powiatu Bialskiego* – organizator: Starostwo Powiatowe i MBP w Białej Podlaskiej.
- *Ranking bibliotek 2018* – organizator: Instytut Książki i Rzeczpospolita
- *Kodowanie w bibliotece* – konkurs ogłoszony w ramach Programu Rozwoju Bibliotek 2017-2018. Realizatorem Programu jest Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. W trybie konkursowym biblioteka zakwalifikowała się do projektu i otrzymała 3 tablety oraz 3 roboty Photon z wyposażeniem oraz 3 gry Scotie Go!.

Celem Projektu *Kodowanie w bibliotece* jest:

- dostarczenie bibliotekom publicznym sprzętu służącego do nauki kodowania, wiedzy na temat podstaw kodowania oraz organizacji zajęć o tej tematyce,
 - promowanie wizerunku bibliotek publicznych jako instytucji zapewniających dostęp do twórczo realizowanej edukacji pozaformalnej uzupełniającej kompetencje zdobywane przez dzieci i młodzież w szkołach.
- *Książkowe emporium* – ogólnopolski konkurs organizowany przez Lustro Biblioteki oraz Wydawnictwo Zielona Sowa. Na podstawie otrzymanej książki „*Panna Jones i Książkowe Emporium*”, przeprowadzonych zostało 17 spotkań i warsztatów, w których wzięły udział 262 osoby.
 - *200 książek do wygrania* – konkurs internetowy organizowany przez portal novaedita.com, w którym czytelnicy oddali na naszą bibliotekę 36 858 gło-

sów, dało to 5% wszystkich oddanych w konkursie głosów, co przełożyło się na 10 wygranych książek.

- *Mała książka Wielki Człowiek* – ogólnopolska akcja Instytutu Książki, w której biblioteka otrzymała 42 wyprawki dla najmłodszych czytelników wraz z broszurą dla rodziców pomagającą zrozumieć, jak ważną sprawą w życiu dziecka i prawidłowym jego rozwoju jest rozbudzenie zamiłowania do lektury oraz jak niedoceniany jest wspólnie spędzony czas na czytaniu i poznawaniu.
- *FunEnglish w bibliotece* – projekt realizowany przez firmę Funmedia oraz Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, w ramach którego biblioteka otrzymała bezpłatny dostęp do kursu e-lerningowego FunEnglish.pl. Od czerwca do grudnia 2018 r. z kursu skorzystało 86 uczestników.

Udział w konkursach wzbogacił bibliotekę w książki i sprzęt komputerowy oraz poszerzył ofertę placówki skierowaną do czytelników w różnym wieku. Biblioteka zyskuje materiały, biorąc udział w trudnych konkursach, dzięki temu wzbogaca wyposażenie oraz księgozbiór, nie wydając własnych funduszy, a coraz bogatsza oferta przyciąga nowych czytelników.

Dyskusyjny Klub Książki

DKK działa w ramach wspólnego programu Instytutu Książki i WBP im. Hieronima Łopacińskiego. Klub liczy 7 stałych członków. W 2018 r. odbyły się 3 spotkania klubowiczów.

Nadal spotyka się także grupa dziecięca, dla której w 2018 r. przeprowadzono 37 spotkań na tematy biblioteczne i czytelnicze oraz 26 zajęć z programowania komputerowego.

Spotkania dla czytelników

- *Noc Bibliotek pt. Rzeczpospoczyta* – podczas nocy w bibliotece opiekę i zajęcia czytelnicze zapewniono 20 młodym czytelnikom. Zorganizowano pokaz filmu *Tarapaty*, przygotowano quizy czytelnicze oraz 2 escape roomy o różnym stopniu trudności: 1. *Polskie powieści na ekranach*, 2. *Czytaj z nami*. Indywidualnie można było spędzić czas w poetyckim zakątku muzycznym lub czytając teksty z „Antologii Niepodległości” wyboru prezydenta Andrzeja Dudy. Dla wielu uczestników zapadł w pamięci spacer ulicami Konstantynowa, na który wyruszyliśmy kilka minut przed wschodem słońca.
- *Grające środy i czwartki* – spotkania dla pasjonatów gier planszowych, rozpoczęte w czasie ferii zimowych do chwili obecnej cieszą się powodzeniem.
- *Narodowe Czytanie* – lekturą czytana podczas akcji w 2018 r. było „Przed-

wiośnie” Stefana Żeromskiego. Wolontariusze o akcji *Narodowe czytanie* i powieści „Przedwiośnie” rozmawiali z 148 mieszkańcami na ulicach Konstantynowa. Natomiast w bibliotece podczas sobotniego popołudnia można było wysłuchać fragmentów powieści.

- ***Bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje*** – cykl spotkań z policjantem o zasadach bezpieczeństwa obowiązujących podczas wypoczynku oraz zachowaniach na drodze i sytuacjach zagrożenia.
- ***Globalnie w bibliotekach na temat głodu i ubóstwa*** – odbyły się spotkania z młodymi czytelnikami w związku z przypadającymi 16 października Międzynarodowym Dniem Żywności i Walki z Głodem oraz 17 października Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem. Materiały do przeprowadzenia spotkań zapewnił Zespół Edukacyjny PAH (Polskiej Akcji Humanitarnej).
- ***Andrzejki*** – zabawy i wróżby andrzejkowe dla najmłodszych czytelników
- ***Klub Kolekcjonerów*** – odbyło się I Spotkanie Kolekcjonerów, na którym zaprezentowano 19 indywidualnych kolekcji, będących zapisem naszej kultury i historii.
- ***Klub Kolekcjonerów Pocztówek*** – to grupa, która zawiązała się po I Spotkaniu Kolekcjonerów. Pocztówki to cenne i bogate w formie i treści dokumenty życia społecznego.
- ***Klub Genealogiczny*** – powstał z inicjatywy czytelników. Osoby wchodzące w skład Klubu służą pomocą i radą na zasadzie wymiany doświadczeń wszystkim, którzy pragną poznać historię swojej rodziny.
- ***spontaniczne spotkania czytelników i grup zorganizowanych*** – np. spotkania robocze Kolegium Redakcyjnego *Rocznika Konstantynowskiego*, spotkania członków SPZK, wigilia harcerska.

„Kodowanie w bibliotece”

Dzięki pozyskanemu sprzętowi komputerowemu od sierpnia do końca 2018 r. przeprowadzono w bibliotece 44 półtoragodzinnych zajęć z wykorzystaniem tabletów, robotów Photon oraz gry *Scotie Go!* Uczestnicy w wieku przedszkolnym, wczesnoszkolnym oraz gimnazjalnym mieli okazję rozwijać swoje kompetencje informacyjne, poznawcze oraz interpersonalne w przyjaznej atmosferze biblioteki w kameralnych grupach zapewniających maksymalne zaangażowanie uczestników podczas zajęć. Sprzęt i aplikacje do kodowania wykorzystano także na zajęciach w Szkole Podstawowej w Konstantynowie.

Współpraca z organizacjami i instytucjami

- ***Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej*** – od 2010 r. Biblioteka jest współwydawcą *Rocznika Konstantynowskiego*, czasopisma cenionego

w regionie, które jest efektem bardzo ścisłej i owocnej współpracy Biblioteki, Stowarzyszenia i Urzędu Gminy.

- **Przedszkole Samorządowe** – podczas wielokrotnych odwiedzin (19 razy) w przedszkolu czytano książki najmłodszym czytelnikom, a z okazji 11 listopada przeprowadzono zajęcia o symbolach narodowych. Przedszkolaki z opiekunami gościli również kilkakrotnie (5 razy) w naszej placówce, gdzie poznali specyfikę instytucji, jaką jest biblioteka.
- **Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza** – zorganizowano lekcje biblioteczne dla uczniów klas V oraz współpracowano przy przeprowadzaniu konkursów ogłoszonych przez bibliotekę.
- **Warsztat Terapii Zajęciowej** – uczestnicy warsztatów brali udział w zajęciach na podstawie książki „Panna Jones i Książkowe Emporium”.
- **GCK** – przekazuje bibliotece pocztówki i materiały informacyjne do zbiorów regionalnych oraz jako współorganizatorzy konkursów.
- **MBP w Białej Podlaskiej** – wspiera materiałami dotyczącymi naszego regionu, a oddział Biblioteki Barwnej gościł naszych czytelników podczas wycieczki zorganizowanej dla członków dziecięcego DKK.
- **Zuchy i harcerze z drużyn z Konstantynowa** – młodzież chętnie bierze udział w akcjach i zajęciach organizowanych w bibliotece.

Planowanie i sprawozdawczość

- MBP – sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne (opisowe i statystyczne),
- WBP – sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne z działalności DKK,
- Biblioteka Narodowa – wniosek o dotację na zakup nowości książkowych, umowa i raport z wykonania zadania,
- GUS – sprawozdanie roczne K-03,
- UG – sprawozdanie roczne z działalności,
- SBP (Stow. Bibliotekarzy Polskich) – Analiza Funkcjonowania Bibliotek – sprawozdanie roczne
- organizatorzy akcji i projektów – sprawozdania z akcji i projektów po ich zakończeniu.

Kadra

Bibliotekarz – 1 i 1/2 etatu

Księgowość – 1/8 etatu

Pracownik gospodarczy/Kasa – ¼ etatu

Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji

Dyrektor biblioteki brała udział w 11 szkoleniach i spotkaniach, których

organizatorami byli: MBP w Białej Podlaskiej, WBP im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Biblioteka Narodowa, Instytut Książki oraz w 4 spotkaniach grupy dyrektorów bibliotek InicJaTyWy.

Promocja biblioteki

Gminna Biblioteka Publiczna im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie posiada profil na portalu społecznościowym Facebook, który umożliwia kontakt z czytelnikami i innymi bibliotekarzami z całej Polski, a także jest miejscem do zamieszczania informacji o podejmowanych działaniach oraz prezentacji dorobku biblioteki. Na fb założono także profil dla Klubu Genealogicznego.

Podczas *V Gali Kultury Powiatu Bialskiego* Biblioteka otrzymała od Starosty Bialskiego Mariusza Filipiuka podziękowanie za wkład pracy, zaangażowanie i podjęcie trudu organizacyjnego związanego z przeprowadzeniem przedsięwzięć w ramach Roku Niepodległości w Powiecie Bialskim.

Kontynuowane są prace nad tworzeniem bazy danych w katalogu elektronicznym, którego jak najszybsze utworzenie jest obowiązkowe dla wszystkich bibliotek.

Najpilniejszym zadaniem stojącym przed biblioteką, którego nie jest w stanie zrealizować bez wsparcia i zrozumienia władz gminy, jest dostosowanie lokalu do podejmowanych działań. Jak powyżej napisałam, wyzwania są duże i ciągle je podejmujemy, ale baza lokalowa uniemożliwia bądź utrudnia ich realizację, np. dostęp seniorów i osób niepełnosprawnych do lokalu biblioteki ze względu na jej położenie na piętrze, korzystanie ze zbiorów na miejscu z powodu braku czytelni, organizowanie spotkań dla grup powyżej 15 osób z powodu małej powierzchni użytkowanych pomieszczeń.

A przecież dobrze zorganizowany warsztat pracy to podstawa skutecznych działań zapisanych w statucie.

Dziękując za uwagę, pragnę dodać, że w latach niewoli to właśnie kultura stanowiła o naszej tożsamości narodowej i jak wiadomo, pod tym względem nic się nie zmieniło. Dlatego biblioteka, która podejmuje tak wiele działań kulturowych, powinna dysponować odpowiednią bazą lokalową oraz kadrową.

Romuald Murawski – Wójt Gminy

Opracowanie: Urząd Gminy Konstantynów

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

1. WSTĘP

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym Wójt Gminy co roku do 31 maja przedstawia Radzie Gminy raport o stanie gminy. Raport podsumowuje działalność samorządu gminnego w roku poprzednim.

Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, strategii i uchwał Rady Gminy za rok 2018. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie posłużą mieszkańcom gminy do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłych działań.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Konstantynów pod względem administracyjnym jest gminą wiejską położoną w północno – wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim.

Od północy poprzez rzekę Bug graniczy z województwem podlaskim (Gmina Mielnik) oraz na długości ok. 250 m styka się z granicą państwa Republiki Białorusi, od zachodu graniczy z województwem mazowieckim (gminy: Stara Kornica i Sarnaki), od wschodu sąsiaduje z gminą Janów Podlaski, a od południa z gminą Leśna Podlaska.

Jest jedną z mniejszych pod względem wielkości gmin w województwie lubelskim, ponieważ jej powierzchnia wynosi 87 km².

Jest gminą typowo rolniczą, użytki rolne stanowią ok. 65, 2% powierzchni, lasy i zadrzewienia – 25, 6%, pozostałe grunty i nieużytki 9, 2% powierzchni gminy. Północna część gminy (32 % całego obszaru gminy) znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”, część środkowa (17 %) wchodzi w granice otuliny parku. Przez środkową część gminy, w kierunku wschodnim przepływa niewielka rzeka Czyżówka uchodząca do Bugu na terenie Gminy Janów Podlaski. Łączna długość granic Gminy wynosi 55,7 km. Dla rozwoju Gminy ważne jest wykorzystanie walorów wynikających z położenia, dobrze

rozwinętej sieci dróg publicznych, z których największe znaczenie mają krzyżujące się w Konstantynowie drogi wojewódzkie Nr 698 Siedlce – Terespol i Nr 811 Sarnaki – Biała Podlaska, z także atrakcyjne sąsiedztwo obszarów naturalnych.

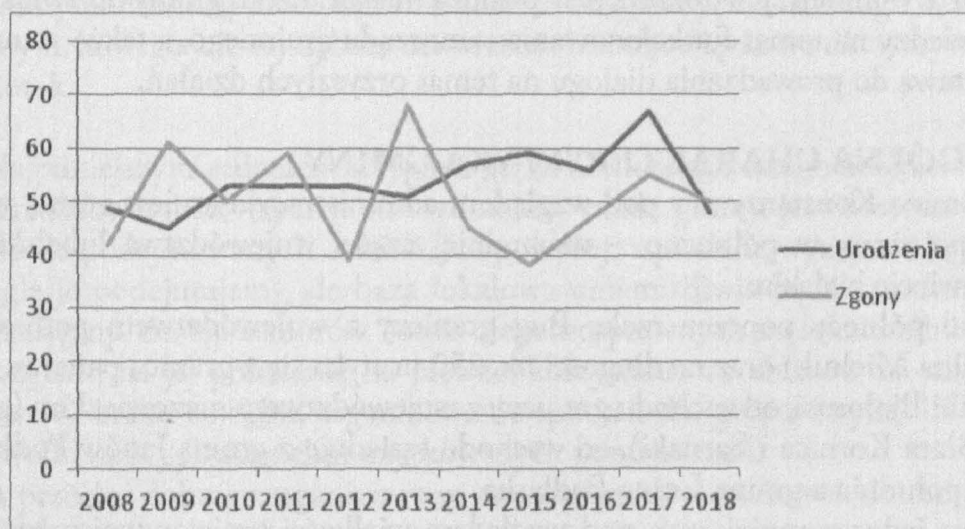
2.1. Mieszkańcy Gminy

Na koniec 2018 roku Gmina Konstantynów liczyła 4271 mieszkańców, w tym 2 169 kobiet i 2 102 mężczyzn. Gęstość zaludnienia to 49,14 osób/km², z czego 37 % zamieszkuje w samym Konstantynowie.

W okresie roku 2018 liczba mieszkańców zwiększyła się o 15 osób, w stosunku do roku poprzedniego.

W 2018 roku na terenie gminy zameldowało się na pobyt stały 125 osób, a na pobyt czasowy 83 osoby, natomiast wymeldowało się 86 osób.

Narodziło się w gminie 48 osób, w tym 25 dziewczynek i 23 chłopców, a zmarło 50 osób, w tym 21 kobiet i 29 mężczyzn. Wobec tego przyrost naturalny w 2018 r. wyniósł – 0,47.

Wykres przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów na przestrzeni 10 lat.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) wynosiła 386 osób, a liczba mężczyzn – 394,
- liczba kobiet w wieku produkcyjnym (15-59 lat) wynosiła 1 268 osób, a liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym (15-64) wynosiła 1 449,
- liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym wynosiła 514, a liczba mężczyzn: 259

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	247	203	204	187	184
w tym kobiety	117	93	85	77	84
w tym mężczyźni	130	110	119	110	100

Stan bezrobocia w gminie na koniec roku 2018

W 2018 roku w obszarze ewidencji ludności i dowodów osobistych dokonano następujących czynności:

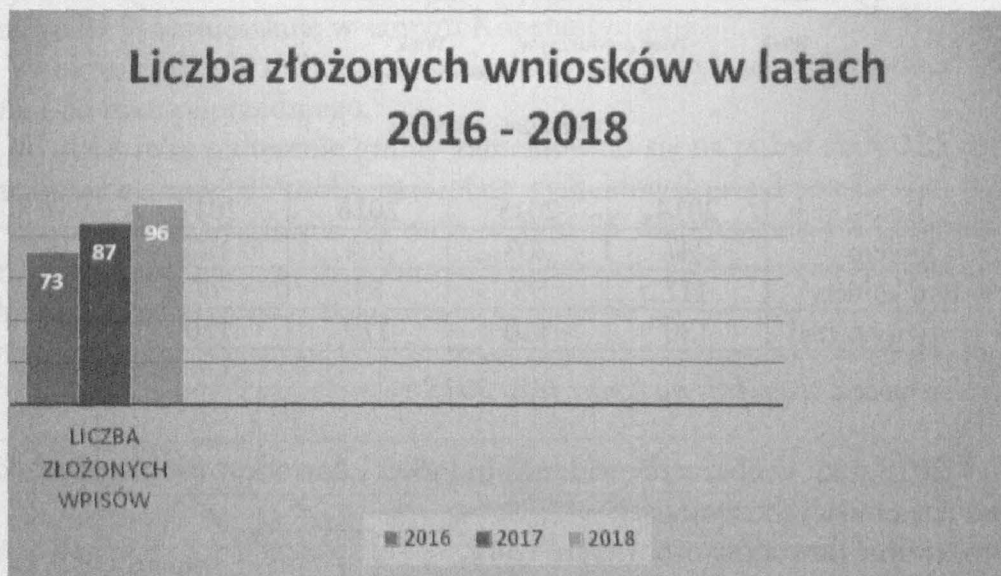
- wydawanie dowodów osobistych – 447;
- zameldowanie, wymeldowanie – 216;
- wydawanie zaświadczeń z ewidencji ludności – 216;
- usuwanie niezgodności – 891;
- decyzje w sprawach meldunkowych – 1;
- nadanie numeru PESEL – 9;
- udostępnianie danych rejestru mieszkańców – 76;
- przyjmowanie zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego – 64;
- unieważnianie dowodu osobistego w systemie – 46;

2.2. Przedsiębiorcy

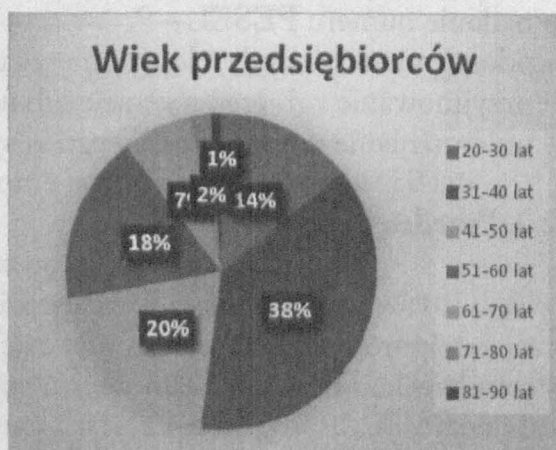
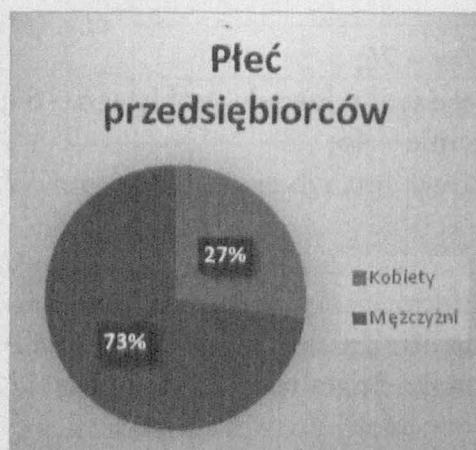
W 2018 r. w Centralnej Ewidencji i Informacji o Ewidencji Gospodarczej zarejestrowano 13 nowych przedsiębiorców. Zmian dokonało 38 przedsiębiorców, zawiesiło działalność 26, wznowiło działalność gospodarczą 11, zakończyło 8.

W ewidencji figuruje 278 wpisów, z czego 130 wpisów jest aktywnych, 2 wpisy to działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych.

Status wpisu	Ilość wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności
Aktywny	130
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	2
Wykreślony	116
Zawieszony	30
SUMA	278

Wykres przedstawia liczbę złożonych i prawidłowo przetworzonych wniosków CEIDG-1 w latach 2016 – 2018.

Podział według rodzajów

Transport drogowy towarów – 31

Wykonywanie pozostałych robót budowlanych – wykończeniowych – 34

Konservacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – 24

Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych – 10

Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet – 5

Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych – 27

Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne – 8

Wykonywanie instalacji elektrycznych – 22

3. MIENIE GMINY**3.1. Nieruchomości.**

Nieruchomości Gminy Konstantynów na dzień 31.12.2018 r. przedstawiają następujące tabele:

1. Nieruchomości gruntowe:

Lp.	Obręb	Ilość działek	Powierzchnia gruntów (ha)
1	Antolin	3	0,1592
2	Gnojno	8	77,0741
3	Komarno	4	2,0085
4	Komarno-Kolonia	12	2,9885
5.	Konstantynów Osada	32	11,8436
6.	Konstantynów Wieś	13	14,4061
7	Wiechowicze	2	0,8165
8.	Wólka Polinowska	1	0,0550
9.	Zakanale	4	2,3924
	RAZEM:	79	111,7439

2. Drogi gminne:

Lp.	Obręb	Ilość działek	Powierzchnia gruntów (ha)
1.	Antolin	7	3,6583
2.	Gnojno	44	15,0338

3.	Komarno	35	16,3181
4.	Komarno-Kolonia	27	10,8487
5.	Konstantynów Osada	44	2,8847
6.	Konstantynów Wieś	65	17,9425
7.	Solinki	21	10,7437
8.	Wandopol	11	3,8930
9.	Wiechowicze	15	6,3871
10.	Witoldów	11	4,2208
11.	Wółka Polinowska	21	8,0353
12.	Zakalinki	29	10,4687
13.	Zakalinki-Kolonia	16	8,0833
14.	Zakanale	36	15,8514
	RAZEM:	382	134,3694

3. Grunty oddane w użytkowanie wieczyste

Lp.	Obręb	Ilość działek	Powierzchnia gruntów
1.	Konstantynów Osada	1	0,1465

4. Grunty oddane w trwały Zarząd (szkoły)

Lp.	Obręb	Ilość działek	Powierzchnia gruntów
1.	Komarno-Kolonia	4	1,3480
2.	Konstantynów Wieś	2	4,1275
RAZEM:		6	5,5155

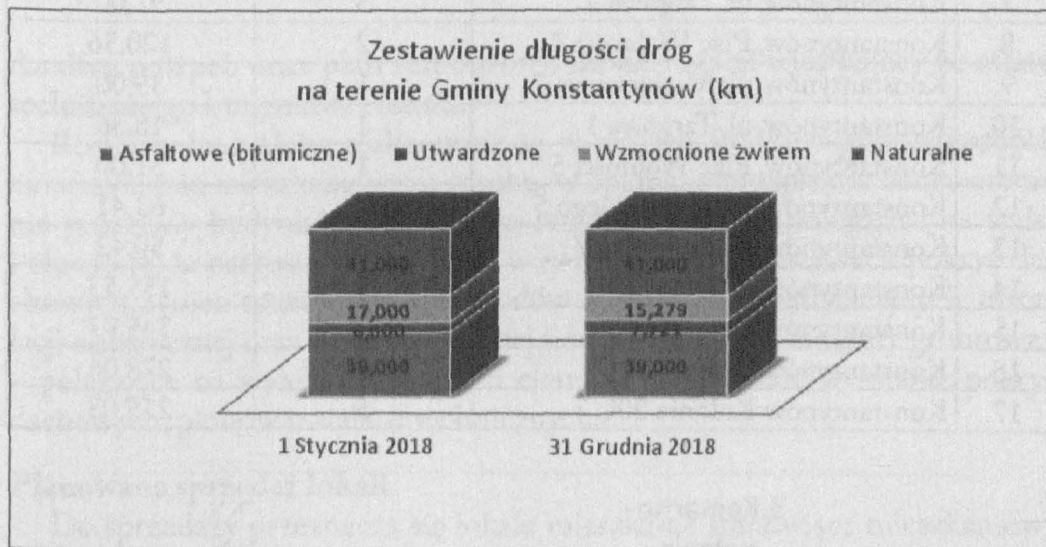
Zmiany w gospodarce nieruchomościami Gminy Konstantynów w roku 2018:

- w dniu 23 marca 2018r. sprzedano działkę w obrębie Konstantynów Osada o nr ew. 54/1 wraz z budynkiem mieszkalnym za kwotę 15 290, 00zł.
- w dniu 16.11.2019r. dokonano zakupu działki w obrębie Antolin o nr ew. 63/1 i 64/1 za kwotę 6 500,00 zł. W/w działki zostały zakupione z przeznaczeniem na budowę świetlicy wiejskiej w Antolinie.
- na podstawie decyzji wojewody Lubelskiego, Gmina Konstantynów w dniu 19 kwietnia 2018r. nabyła w obrębie Komarno-Kolonia działkę o nr ew. 803 (droga)
- na podstawie decyzji Wojewody Lubelskiego, Gmina Konstantynów w dniu 30 sierpnia 2018 r. nabyła w obrębie Konstantynów Wieś działkę o nr ew. 240 (droga).

3.2. Drogi

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała w roku 2018 r. 103 km dróg. Drogi asfaltowe stanowiły 38 % wszystkich dróg. Drogi utwardzone (bez na-

wierzchni asfaltowej) odpowiednio, 5,8% dróg na dzień 1 stycznia 2018 r. i 7,5 % na dzień 31 grudnia 2018 r. (przyrost o 1,72 km).

3.3. Lokale komunalne

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna Gminy Konstantynów opiera się na *Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Konstantynów*, uchwalonym uchwałą nr XXX/216/18 Rady Gminy Konstantynów z dnia 31 sierpnia 2018 r. (okres obowiązywania do 2022 roku).

Podstawowym celem i założeniem programu jest racjonalne gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Gminy zmierzające do osiągnięcia optymalnego jego stanu zapewniającego liczbę lokali gwarantującą zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych Gminy.

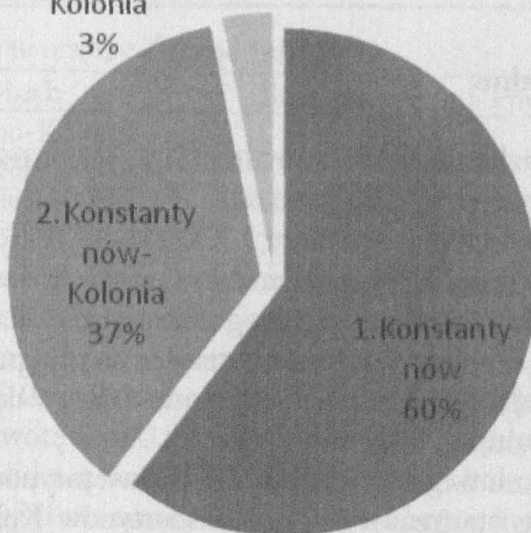
W skład mieszkaniowego zasobu Gminy Konstantynów wchodzi 63 lokale mieszkalne (Konstantynów – 38, Konstantynów Kol – 23, Komarno-Kolonia – 2 lokale) o ogólnej powierzchni użytkowej 3 058,19 m².

Strukturę lokali mieszkalnych przedstawia tabela poniżej:

L.p.	Lokalizacja	Liczba lokali w budynku	Powierzchnia użytkowa m ²
1.	Konstantynów ul. Janowska 18	9	530,38
2.	Konstantynów ul. Janowska 36	10	682,70
3.	Komarno – Kolonia 13	2	88,78
4.	Konstantynów, Plac Wolności 19	3	90,00

5.	Konstantynów ul. Janowska 20	5	216,39
6.	Konstantynów ul. Mickiewicza 13	1	45,60
7.	Konstantynów, ul. Targowa 2	3	91,00
8.	Konstantynów, Plac Wolności 4	2	120,56
9.	Konstantynów, ul. Mickiewicza 7	1	35,00
10.	Konstantynów, ul. Targowa 1	1	18,36
11.	Konstantynów, Plac Wolności 5	1	31,00
12.	Konstantynów, ul. Piłsudskiego 5	1	63,41
13.	Konstantynów, ul. Janowska 7	1	50,42
14.	Konstantynów Kolonia 20	4	155,53
15.	Konstantynów Kolonia 20A	7	345,97
16.	Konstantynów Kolonia 20B	7	278,06
17.	Konstantynów Kolonia 20C	5	215,03

3. Komarno-
Kolonia
3%

Procentowy udział budynków komunalnych Gminy Konstantynów w poszczególnych miejscowościach

Gmina Konstantynów w swoich zasobach nie posiada lokali socjalnych. Główne cele Gminy Konstantynów w gospodarce mieszkaniowej:

- Dążenie by koszty zarządzania i koszty bieżącej eksploatacji zasobu Gminy pokryte były głównie z wpływów z czynszów za lokale.
- Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na budownictwo socjalne.

- Umożliwienie lokatorom posiadającym zadłużenie z tytułu opłat czynszowych dokonanie zmian zajmowanych lokali mieszkalnych na lokale o niższych kosztach utrzymania.

Analiza potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali.

Remonty budynków realizowane są w ramach środków przeznaczonych na utrzymanie mieszkaniowego zasobu, w oparciu o przeprowadzane corocznie przeglądy budynków i obejmują: remonty bieżące (polegające na stałej i okresowej konserwacji budynku, a w szczególności konserwacji pokryć dachowych, rynien spustowych, przewodów dymowych i wentylacyjnych, instalacji elektrycznej oraz stolarki okiennej i drzwiowej) oraz remonty gruntowne – polegające na wymianie zużytych elementów budynku, wymianie pokryć dachowych, pionów instalacji technicznych.

Planowana sprzedaż lokali

Do sprzedaży przeznaczają się lokale mieszkalne stanowiące mieszkaniowy zasób Gminy, zlokalizowane w budynkach wymienionych w tabeli poniżej:

L.p.	Lokalizacja	Liczba lokali w budynku	Powierzchnia lokali w budynku
1.	Konstantynów, ul. Mickiewicza 13	1	45,60
2.	Konstantynów, ul. Janowska 18	9	530,38
3.	Konstantynów, ul. Janowska 36	10	682,70
4.	Komarno Kolonia 13	2	88,78
5.	Konstantynów Kolonia 20	4	155,53
6.	Konstantynów Kolonia 20A	7	345,97
7.	Konstantynów Kolonia 20B	7	278,06
8.	Konstantynów Kolonia 20C	5	215,03

Planowana sprzedaż lokali mieszkalnych w kolejnych latach przedstawia się następująco:

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba	4	3	4	4	5

W roku 2018 dokonano sprzedaży 1 mieszkania komunalnego. Zaplanowana sprzedaż lokali w roku 2018 została przesunięta na rok następny ze względu na duży zakres prac związanych z przygotowaniem dokumentacji (podziały działek, inwentaryzacja mieszkań, wycena mieszkań itd.).

Lokale przekazane w użytkowanie w formie użyczenia bądź na podstawie

umowy najmu – wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.:

- budynek przy ulicy Janowskiej 18, w którym zlokalizowany jest Ośrodek Zdrowia, Apteka oraz Gabinet Stomatologiczny,
 - budynek przy ulicy Plac Wolności, w którym znajduje się sklep spożywczo-przemysłowy,
 - budynek garażowy w Komarnie-Kolonii, wynajmowany na potrzeby Domu Dziecka
 - 2 pomieszczenia w Urzędzie Gminy wynajmowane przez Orange Polska.
- Na w/w pomieszczenia są podpisane umowy najmu na czas określony.

4. INFORMACJE FINANSOWE

4.1. Wykonanie budżetu gminy

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej Gminy jest jej budżet. Analiza budżetu pokazuje źródła finansowania działalności Gminy oraz kierunki jej rozwoju. Wiarygodne informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu właściwego wypełniania zadań wobec mieszkańców.

Budżet gminy na 2018 r. zakładał wpływy w kwocie 23 800 547,74 zł oraz wydatki w kwocie 26 724 278,74 zł. Wykonanie budżetu gminy Konstantynów na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiało się następująco:

- Dochody – wykonanie 23 348 936,18 zł, tj. 98,10% planu
- Wydatki – wykonanie 25 396 194,20 zł, tj. 95% planu

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5 466,85 zł, natomiast wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca stanowiły kwotę 5 946,19 zł.

	2017	2018	Dynamika
Ogółem	18 500 282,55	25 396 194,20	137%
Transport i łączność	1 951 369,65	2 211 802,11	113%
Rolnictwo	955 551,24	2 427 214,98	254%
Turystyka i wypoczynek	43 117,68	25 015,03	58%
Gospodarka mieszkaniowa	262 852,77	213 099,84	81%
Administracja	2 038 561,24	2 125 649,60	104%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	101 154,01	159 081,44	157%
Obsługa długu publicznego	77 968,10	74 705,58	96%
Oświata i wychowanie	5 494 023,93	6 210 706,06	113%
Ochrona zdrowia	24 928,15	21 164,60	85%

Pomoc społeczna	6 444 336,37	7 827 605,60	121%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	658 844,68	3 425 876,99	520%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	405 542,86	579 389,33	143%
Kultura fizyczna	42 031,87	94 883,04	226%

Dynamika budżetu w odniesieniu do 2017

Wyszczególnienie	2017	2018
Kredyty na koniec roku	2 305 000.00	3 645 000.00

Stan zadłużenia na koniec 2017 r. i 2018 r.

Zadłużenie Gminy na koniec 2018 r., które wynosi 3 645 000 zł. wynika z konieczności zaciągnięcia kredytu na udział własny Gminy przy realizowanych projektach unijnych. Część zadłużenia to kredyt krótkoterminowy do czasu rozliczenia realizowanych w 2018 r. inwestycji z udziałem środków unijnych. (stanowi 15, 61% budżetu Gminy).

Wydatki w latach 2017-2018 w poszczególnych działach:

4.2. Wydatki inwestycyjne

W gminie Konstantynów w 2018 r. zrealizowano następujące projekty inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych:

Realizacja zadań inwestycyjnych za 2018 rok						
Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wysokość wydatków w zł	W tym wydatki			Wydatki wykonane 31.12.2018
		Plan ogółem	UE	Budżetu państwa	Własne	
1	2	4	5	5	6	7
1	Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Konstantynów	2 220 264,00	1 789 949,00		430 315,00	2 105 449,88
2	Stońce źródłem energii w Gminie Konstantynów	2 837 678,00	2 330 416,00		507 262,00	2 779 202,03
3	Wzmocnienie stopnia cyfryzacji urzędów oraz wdrażanie e-usług publicznych dla mieszkańców Miasta Świdnik, Gminy Konstantynów i Gminy Skierbieszów	323 436,00	274 920,00		48 516,00	15 727,68
4	Siłownia zewnętrzna	57 038,00	36 292,00		20 746,00	51 188,68
5	Przebudowa drogi gminnej Nr 100025L w Witoldowie	814 644,00			814 644,00	804 643,45
6	Remont i adaptacja budynku dawnej Cerkwi unickiej na potrzeby WTZ w Konstantynowie	1 375 244,00	745 366,00	93 171,00	536 707,00	1 371 327,77
7	Budowa drogi Nr 100028L w Komarno-Kolonia	199 000,00			199 000,00	196 352,24

8	Budowa ulicy Ogrodowej w Konstantynowie	547 000,00			547 000,00	546 581,25
9	Przebudowa drogi gminnej Nr 100040L we wsi Komarno – Kolonia	40 318,95			40 318,95	0,00
10	Wykonanie drogi gminnej nr 100025L we wsi Wolka Polonowska	300 546,70			300 546,70	300 347,86
11	Wykonanie projektu budowlanego drogi gminnej nr 100019L we wsi Zakalinki	15 675,33			15 675,33	15 675,00
12	Budowa drogi gminnej nr 100015L we wsi Zakalinki Kolonia	126 127,76			126 127,76	125 372,00
13	Wykonanie projektu budowy drogi gminnej nr 100021L we wsi Zakanale	21 960,80			21 960,80	0,00
14	Budowa oświetlenia drogi gminnej nr 100034L w miejscowości Solinki	13 000,00			13 000,00	13 000,00
15	Zakup działki pod budowę świetlicy we wsi Antolin	11 766,08			11 766,08	9 796,50
16	Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Konstantynów II etap	43 050,00	29 750,00		13 300,00	29 520,00
17	Zakup motopompy szlamowej z osprzętem dla OSP Konstantynów	13 000,00			13 000,00	12 999,99
OGÓŁEM WYDATKI INWESTYCYJNE		8 959 749,62	5 206 693,00	93 171,00	3 659 885,62	8 377 184,33

1. Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Konstantynów

Zadanie realizowane w latach 2017-2018. Głównym celem projektu było zwiększenie udziału osób objętych zbiorczym systemem gospodarowania

ściekami oraz systemem zaopatrzenia w wodę poprzez realizację inwestycji prowadzącej do rozwoju infrastruktury technicznej wodno – kanalizacyjnej.

W ramach zadania wykonano:

- modernizację gminnego ujęcia wody Konstantynów – zlokalizowanego w miejscowości Konstantynów
- rozbudowano sieć wodociągową – ok. 600 m
- rozbudowano sieć kanalizacyjną – ok. 600 m
- rozbudowano sieć kanalizacji deszczowej – ok. 1.2 km.

W ramach zadania wybudowano farmę fotowoltaiczną o mocy 38 kW na potrzeby ujęcia wody oraz zamontowano 340 nakładek do zdalnego odczytu wodomierzy w miejscowości Konstantynów.

Zadanie zostało zakończone, odebrane i rozliczone.

2. Słońce źródłem energii w Gminie Konstantynów.

W ramach projektu wykonano na nieruchomościach mieszkańców gminy:

Instalacje solarne	2 kolektorowe	3 kolektorowe	4 kolektorowe	Razem instalacji solarnych	
	110	69	8	187	
Instalacje fotowoltaiczne (PV)	Ilość instalacji o mocy 1,5 kWp	Ilość instalacji o mocy 2,0 kWp	Ilość instalacji o mocy 2,5 kWp	Razem instalacji PV	
	13	21	36	70	
kotły na pellet	Ilość kotłów o mocy 15 kW	Ilość kotłów o mocy 20 kW	Ilość kotłów o mocy 25 kW	Ilość kotłów o mocy 30	Razem ilość kotłów
	1	7	7	1	16

Łączna moc wykonanych instalacji wynosi – 1,23 MW (z czego moc instalacji solarnych 0,715 MW, PV – 0,152 MW, kotły 0,360 MW)

3. Wzmocnienie stopnia cyfryzacji urzędów oraz wdrażanie e-usług publicznych dla mieszkańców Miasta Świdnik, Gminy Konstantynów i Gminy Skierbieszów.

W 2018 roku rozpoczęto realizację projektu. W ramach zadania, którego zakres rzeczowy realizowany będzie w 2019 roku, przewidziano:

- wdrożenie portalu podatkowego on-line
- zakup i modernizacja systemów dziedzinowych
- integrację ePUAP z obiegiem dokumentów
- wdrożenie platformy dialogu społecznego i komunikacji
- opracowanie i wdrożenie e-usług na ePUAP
- utworzenie punktu potwierdzania profilu zaufanego
- modernizację portalu internetowego gminy do standardów WCAG 2.0
- zakup 6 zestawów komputerowych
- modernizację serwerowni wraz z oprogramowaniem

– szkolenia dla pracowników

W 2018 roku realizowano zadania związane z przygotowaniem dokumentacji, głównie pod kątem technicznym.

Zadanie w trakcie realizacji.

4. Siłownia zewnętrzna

Przy kompleksie sportowym w Konstancynie została wybudowana siłownia zewnętrzna składająca się z 20 urządzeń przeznaczonych do ćwiczeń ruchowych na świeżym powietrzu. Obiekt wzbogacił istniejącą infrastrukturę sportową, poszerzając możliwości spędzania wolnego czasu o aktywny odpoczynek.

Urządzenia siłowni:

- urządzenie do wyciskania + pylon + wyciąg górny,
- rower treningowy + pylon + rower treningowy,
- biegacz + pylon + twister,
- orbitrek + pylon + orbitrek,
- prasa do nóg + pylon + ławeczka,
- masażer pleców + pylon + masażer talii,
- jeździec + pylon + drążek,
- stepper + pylon + narciarz,
- wiosłarz + pylon + prostownik pleców,
- trener ramion + pylon + motylek.

Zadanie zrealizowane zostało w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

5. Przebudowa drogi gminnej nr 100025L w m. Witoldów gm. Konstancynów odcinek od km 0+008,00 do km 0+679,10 dł. 670mb (droga w stronę Jakówek)

Na przebudowanym odcinku drogi gminnej o długości 670 mb położono warstwę wzmocnionego podłoża o grubości 25 cm, 15 cm podbudowy z kruszywa oraz warstwę ścieralną z betonu asfaltowego o grubości 5cm. Szerokość pasa drogi wynosi 4m, wykonano również obustronne pasy zieleni o szerokości 0,2 m.

Na podstawie porozumienia zawartego 14 sierpnia 2018 r. pomiędzy gminami Konstancynów i Janów Podlaski niniejsza inwestycja została dofinansowana przez Gminę Janów Podlaski w wysokości 784 000 zł, z tego Gmina Konstancynów zobowiązana jest zwrócić Gminie Janów Podlaski 370 000 zł. (Udział Gminy Janów Podlaski stanowi 50% wartości zadania).

6. Remont i adaptacja budynku dawnej cerkwi unickiej na potrzeby WTZ w Konstantynowie

Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, działanie 13.2 Infrastruktura usług społecznych. W 2017 r. projekt został wpisany do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Konstantynów, dzięki czemu próg dofinansowania zewnętrznego sięgnął 95%. Kwota wydatków kwalifikowalnych w projekcie, zgodnie z umową o dofinansowanie wyniosła 1 369 822,76. Wartość dofinansowania RPO WL wyniosła 888 121,28 zł. Gmina Konstantynów w lutym 2018 r. wystąpiła z wnioskiem do PFRON – u w Lublinie o dofinansowanie wkładu własnego, dzięki czemu pozyskano dodatkowe środki w kwocie 270 000, 00 zł.

Zaadoptowane zostało dotychczas nieużywane piętro budynku, wymieniono stolarkę okiennie-drzwiową zewnętrzną i wewnętrzną. Odnowiona została elewacja budynku oraz zagospodarowano teren zewnętrzny obiektu. Dzięki utworzeniu nowych pomieszczeń jednostka wzbogaciła się o 2 nowe pracownice: plastyczną i krawiecką, gabinet rehabilitacyjny, świetlicę. Wprowadzono też udogodnienia dla osób niepełnosprawnych m.in. windę. Powstały również nowe pomieszczenia administracyjne – gabinet psychologa i pracownica socjalnego oraz kierownika jednostki. Do nowo utworzonych pracowników i pomieszczeń zakupiono w ramach projektu niezbędne wyposażenie. Całość zrealizowanych prac przeprowadzona została pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7. Budowa drogi wewnętrznej na działce nr 790 od km 1+097,6 do km 1+772,14 w miejscowości Komarno-Kolonia – stabilizacja cementem.

Podjęto czynności związane z budową kolejnego odcinka drogi gminnej o długości 674, 54 mb. W ramach budowy wykonano stabilizację cementem o grubości 20 cm, przepusty oraz zjazdy, oznakowanie pionowe.

8. Przebudowa ul. Ogrodowej w Konstantynowie wraz z budową kanalizacji deszczowej.

Przebudowano drogę gminną o długości 206, 95 mb Wykonano 31 cm podbudowy z kruszywa oraz 9cm warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego.

9. Przebudowa drogi gminnej Nr 100040L we wsi Komarno – Kolonia.

Nie zrealizowano planu.

10. Budowa drogi gminnej nr 100025L w miejscowości Wólka Polinowska od km 1+340,00 do km 1+838,90 – stabilizacja.

Trwały prace przy budowie kolejnego odcinka drogi gminnej o długości

ci 498,9 mb. Wykonano stabilizację cementem o grubości 20 cm, przepusty, zjazdy oraz oznakowanie pionowe.

11. Wykonanie projektu budowlanego drogi gminnej nr 100019L we wsi Zakalinki.

Wykonano wstępny projekt trasy budowy drogi celem ustalenia kolizji oraz ustalenia ewentualnych potrzeb wykupu działek.

12. Budowa drogi gminnej nr 100015L, od km 2+600,00 do km 3+143,27 w miejscowości Zakalinki-Kolonia

Wykonano stabilizację podłoża na odcinku o długości 543,27 mb, nawierzchnię z betonu asfaltowego na podbudowie z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie oraz na podbudowie z kruszywa stabilizowanego cementem.

13. Wykonanie projektu budowy drogi gminnej nr 100021L we wsi Zakanale.

Nie zrealizowano planu.

14. Budowa oświetlenia drogi gminnej nr 100034L w miejscowości Solinki.

Wykonano oświetlenie uliczne ze środków funduszu sołeckiego w kwocie 11996,04 zł, pozostałą kwotę 1 003,96 zł. pokryto ze środków Gminy.

15. Zakup działki pod budowę świetlicy we wsi Antolin.

W dniu 16.11.2018 r. kupiono działki w obrębie Antolin o nr ewid. 63/1 i 64/1 za kwotę 6 500,00 zł. Dodatkowo Gmina jako kupujący poniosła koszty podziału nieruchomości – 2 300,00 zł oraz aktu notarialnego – 996,50 zł. W/w działki zostały zakupione ze środków funduszu sołeckiego z przeznaczeniem na budowę świetlicy wiejskiej w Antolinie.

16. Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Konstantynów II etap.

Zadanie realizowane było w latach 2017-2018. Głównym celem projektu było zwiększenie udziału osób objętych zbiorczym systemem gospodarowania ściekami oraz systemem zaopatrzenia w wodę poprzez realizację inwestycji prowadzącej do rozwoju infrastruktury technicznej wodno – kanalizacyjnej.

W ramach zadania wykonano:

1. Modernizację gminnego ujęcia wody Konstantynów – zlokalizowanego w miejscowości Konstantynów - Kolonia (obręb geodezyjny Konstantynów Wieś).
2. Rozbudowano sieć wodociągową – ok. 600 m

3. Rozbudowano sieć kanalizacyjną – ok. 600 m.
 4. Rozbudowano sieć kanalizacji deszczowej – ok. 1,2 km.
- Zadanie zostało zakończone, odebrane i rozliczone.

11. Zakup motopompy szlamowej z osprzętem dla OSP Konstantynów.

Na podstawie zawartego porozumienia, Marszałek Województwa Lubelskiego udzielił Gminie Konstantynów dotacji celowej w kwocie 11 481 zł, na wydatki inwestycyjne z przeznaczeniem na zakup sprzętu strażackiego dla OSP Konstantynów. Warunkiem podstawowym był udział finansowy Gminy w wysokości min. 10% wartości zadania.

W ramach zawartej umowy zakupiono pompę pożarniczą szlamową WT 40X w zestawie z osprzętem:

- wąż ssawny 4”(cale) – 5 mb,
- nasady 4” – 2 szt.,
- łącznik 4” – 1 szt.,
- wąż W-75 powlekany – 4 szt.,
- wąż W-52 powlekany – 2 szt.

4.3. Fundusz sołecki

Rada Gminy Konstantynów w dniu 23 marca 2017 r. podjęła uchwałę Nr XXI/144/17 w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie Gminy środków stanowiących fundusz sołecki w 2018 r.

W ramach wyodrębnionego funduszu sołeckiego, którego plan na 2018 wynosił 241 530, 44 zł (w tym wydatki majątkowe 175 721, 62 zł, a wydatki bieżące 65 808, 82 zł), zrealizowano przedsięwzięcia na łączną kwotę 184 025, 61 zł, co stanowiło 76, 19% planu.

Nazwa sołectwa	Nazwa zadania	Plan ogółem:	Wykonanie	Wskaźnik
Antolin	Zakup działki pod budowę świetlicy i placu zabaw dla dzieci we wsi Antolin	11 766,08	9 796,50	83%
Gnojno	Remont drogi dojazdowej do promu	12 225,99	12 225,00	100%
Komarno	Dofinansowanie przebudowy odcinka drogi gminnej nr 100040L we wsi Komarno Kolonia	20 887,67	0,00	0%

Komarno Kolonia	Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 100040L we wsi Komarno Kolonia	19 431,28	19 431,28	100%
Konstantynów	Przebudowa ul. Klonowej, Ogrodowej i Kopernika	38 326,00	38 326,00	100%
Konstantynów Kolonia	Wykonanie zjazdu na drogę wewnętrzną stanowiącą działkę o nr 98/1 w Konstantynowie Kolonii		0,00	0%
	Uregulowanie spraw geodezyjnych na osiedlu folwark – podział działek		0,00	
	Karczowanie poboczy na terenie folwarku	12 800,88	2 800,88	22%
Solinki	Budowa oświetlenia przy drodze gminnej 100034L	11 996,04	11 996,04	100%
Wandopol	Remont drogi poprzez skropienie jej powierzchni bitumiczną emulsją	12 302,65	12 302,65	100%
Wiechowicze	Utrzymanie bieżące dróg gminnych tj. zbieranie poboczy celem odwodnienia w stronę Wiechowicz, karczowanie, koszenie poboczy	10 884,58	8 199,12	75%
Witoldów	Bieżące utrzymanie dróg we wsi Witoldów	15 598,68	15 598,68	100%
Wólka Polinowska	Wykonanie podbudowy i nawierzchni drogi gminnej nr 100025L we wsi Wólka Polinowska	17 246,70	17 246,70	100%
Zakalinki	Wykonanie projektu drogi gminnej nr 100019L we wsi Zakalinki	15 675,33	15 675,00	100%
Zakalinki Kolonia	Budowa drogi gminnej nr 100015L we wsi Zakalinki Kolonia	20 427,76	20 427,76	100%
Zakanale	Wykonanie projektu drogi gminnej nr 100021L we wsi Zakanale	21 960,80	0,00	0%

Nie zrealizowano w ramach funduszu sołeckiego następujących przedsięwzięć, zgłoszonych we wnioskach:

- Dofinansowanie przebudowy odcinka drogi gminnej we wsi Komarno – Kolonia.

Z powodu trudnych warunków pogodowych w listopadzie 2018 roku zaplanowane przedsięwzięcie nie mogło być zrealizowane, przełożone zostało na rok następny.

- Wykonanie zjazdu na drogę wewnętrzną w Konstantynowie Kolonii zrealizowano ze środków własnych w listopadzie 2017 r.
- Uregulowanie spraw geodezyjnych na osiedlu folwark w Konstantynowie niemożliwe było z powodu wielokrotnie proponowanych innych propozycji przebiegu granic, wystąpiły trudności w znalezieniu porozumienia w tej sprawie. Kilkakrotnie wskazane propozycje nie były akceptowane, co doprowadziło do przesunięcia terminu sprzedaży na 2019 r.
- Wykonanie projektu drogi gminnej we wsi Zakanale. Przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane z powodu potrzeby nabycia przez Gminę gruntu od osoby fizycznej.

4.4. Oświata

Stan organizacji szkół i przedszkoli w latach 2017/2018 oraz 2018/2019

Liczba uczniów/ dzieci w szkołach i przedszkolu.

Wyszczególnienie	2017/2018		2018/2019	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Konstantynowie	17	325 (w tym 82 uczniów w 2 klasach gimnazjum)	17	324 (w tym 46 uczniów w 2 klasach gimnazjum)
Szkoła Podstawowa im. Kajetana Sawczuka w Komarnie-Kolonii Konstantynowie	8	91 (w tym 30 ucz. w 2 oddziałach przedszkolnych)	9	80 (w tym 21 ucz. w 2 oddziałach przedszkolnych)
Razem	25	416	26	404

W Szkole Podstawowej w Konstantynowie w roku szkolnym 2018/2019 do jednego oddziału uczęszczało średnio 19 osób. Najwięcej w oddziale to 23 uczniów, najmniej 16.

W Szkole Podstawowej w Komarnie – Kolonii roku szkolnym w 2018/19 do jednej klasy uczęszczało średnio 9 osób. Najwięcej to 11 uczniów, najmniej 7 uczniów w klasie.

Przedszkole

Przedszkole Samorządowe	2017/2018		2018/2019	
	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
3-latki	1	24	1	25
3-4 latki	1	23	1	23
4-5 latki	1	15	1	18
5 latki	1	19	1	21
5-6 latki	1	19	1	19
6 latki	1	18	1	21
Razem	6	118	6	127

W roku szkolnym 2017/2018 do Przedszkola Samorządowego w Konstantynowie uczęszczało 118 dzieci, w tym 60 dziewcząt i 58 chłopców (placówka dysponowała 126 miejscami). W roku szkolnym 2018/2019 przedszkole dysponowało 126 miejscami – wykorzystano – 125 miejsc.

Ponadto przy Szkole Podstawowej w Komarnie-Kolonii funkcjonowały 2 oddziały przedszkolne, do których uczęszczało 27 dzieci, w tym 13 dziewcząt i 14 chłopców.

Dynamika wzrostu kosztów oświaty

Wydatki w latach	2016	2017	2018	Wzrost w stosunku do 2016 r.	Wzrost w stosunku do 2017 r.
Szkoły podstawowe, gimnazjum	4 007 752,00	3 891 140,06	4 186 805,84	164 655,57	281 267,51
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	124.386,08	158.157,53	194.432,18	70.046,10	36.274,65
Przedszkola	737 710,50	940 394,90	1 265 430,29	542 118,06	339 433,66
Dowozenie dzieci do szkół	184 198,97	176 163,91	189 135,05	4 936,08	12 971,14
Stołówki szkolne i przedszkolne	267 268,18	328 167,53	374 902,70	107 634,52	46 735,17

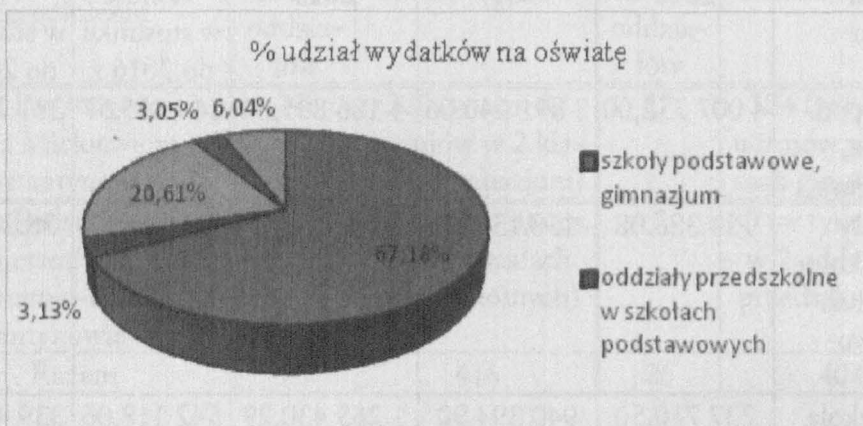
Suma wydatków na oświatę ogółem	5 321 315,73	5 494 023,93	6 210 706,06	889 390,33	716 682,13
Subwencja oświatowa	3 751 828,00	3 709 323,00	3 681 927,00	- 69 901,00	- 27 396,00
% udział subwencji oświatowej w wydatkach na oświatę	70,51%	67,51%	59,28		

Poniesione w zakresie kształcenia na poziomie podstawowym w 2018 roku wydatki kształtowały się następująco:

Wydatki w Szkole Podstawowej im. A. Mickiewicza w Konstantynowie wyniosły 3 051 619, 66 zł; koszt na 1 ucznia wyniósł 9 389, 60 zł.

Szkoła Podstawowa im. K. Sawczuka w Komarnie poniosła nakłady w wysokości 1 135 186, 18 zł; koszt na 1 ucznia wyniósł 18 609, 61 zł.

Natomiast poniesione w zakresie kształcenia przedszkolnego w 2018 roku wydatki wyniosły w przeliczeniu na 1 podopiecznego 10 724 zł. (koszt ten nie obejmuje wydatków poniesionych na poziomie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych).

Powyższa tabela przedstawia ogólne koszty wydatkowane na prowadzenia gminnych szkół podstawowych i przedszkola.

Za wysokie wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w 2018 r. uczniom szkół zostały przyznane stypendia wójta, w tym: 14 uczniom Szkoły Podstawowej w Konstantynowie, 11 uczniom Gimnazjum, 1 uczniowi Szkoły Podstawowej w Komarnie – Kolonii – 1. Ich wysokość kształtowała się od 100 do 250 zł.

4.5 Kultura

Zadania gminy w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego w 2018 roku realizowane były przez jednostki organizacyjne gminy:

1. Gminne Centrum Kultury w Konstantynowie,
2. Gminną Bibliotekę Publiczną im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie.

Na realizację zadań w obszarze kultura i dziedzictwo narodowe w 2018 roku przeznaczono kwotę 579 389,33 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Kajetana Sawczuka

Na dzień 1 stycznia 2018 r. księgozbiór biblioteki wynosił 10194 woluminów, zaś na koniec roku – 11021 woluminów. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, łączna liczba woluminów wynosiła 2, 46 na dzień 1 stycznia 2018 r. oraz 2,66 na dzień 31 stycznia 2018 r.

W 2018 r. Gminna Biblioteka Publiczna zapewniła możliwość wypożyczenia płyt CD i DVD, z czego skorzystało 25 osób. Zbiory audiowizualne w 2018 r. zostały wzbogacone o 4 pozycje.

Od początku roku zarejestrowano 346 czytelników. W ciągu roku z usług biblioteki skorzystało 346 osób, którzy skorzystali łącznie z 5890 woluminów.

W bibliotece zatrudnione są 4 osoby (1 i 7/8 etatu).

W 2018 r. biblioteka zorganizowała następujące wydarzenia: lekcje biblioteczne, spotkania z książką, noc bibliotek, narodowe czytanie, konkursy, wystawy, escape roomy, mające na celu promocję czytelnictwa. W wydarzeniach tych wzięło udział około 1399 mieszkańców.

W 2018 roku na prowadzenie biblioteki i upowszechnianie czytelnictwa gmina wydatkowała 92 000,00 zł.

Gminne Centrum Kultury

W 2018 r. Gminne Centrum Kultury było organizatorem 179 wydarzeń, w tym: wystawy – 10, festiwale i przeglądy artystyczne – 2, koncerty – 8, prelekcje, spotkania, wykłady – 86, imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne – 2, konkursy – 3, warsztaty – 60, kiermasz – 1.

We wskazanych wydarzeniach wzięło udział 21 010 osób.

Przy Gminnym Centrum Kultury funkcjonują następujące zespoły artystyczne: „Pogodna Jesień”, „Melizmat”, „Latido” oraz Pan Zdzisław Marczuk – lokalny skrzypek ludowy.

Organizacja cyklicznych imprez i okazjonalnych uroczystości

- 25. edycja imprezy „Za kolędę dziękujemy”, w ramach której rozstrzygnięto konkurs plastyczny pt.: „Anioły i ozdoby bożonarodzeniowe”,
- wydano 8 pocztówek promujących prace plastyczne i repertuar gminnych

zespołów,

- zorganizowano uroczystość „W hołdzie Świętemu Janowi Pawłowi II” – koncert słowno-muzyczny w konstantynowskim kościele,
- Eliminacje Rejonowe 37. Wojewódzkiego Małego Konkursu Recytatorskiego dla gmin: Konstantynów i Leśna Podlaska,
- XIX Dni Konstantynowa,
- Współpraca z Kołem Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów przy organizacji Balu karnawałowego, Dnia Seniora,
- Spotkanie wigilijne przedstawicieli różnych środowisk Gminy,
- V edycja Konkursu Wokalnego „Śpiewać każdy może”,
- Opracowanie i realizacja projektu *Obóz wojsk Stefana Czarnieckiego na Ziemi Konstantynowskiej*.

W styczniu 2018 do Białkopodlaskiej lokalnej Grupy Działania złożony został wniosek o przyznanie pomocy finansowej ze środków PROW na realizację projektu rekonstrukcyjnego „Obóz wojsk Stefana Czarnieckiego na Ziemi Konstantynowskiej”. Budżet projektu stanowił kwotę 57 000,00 zł, z tego dofinansowani 36 269,00zł.

W ramach projektu w dniu 2 września 2018 r. odbyła się rekonstrukcja pojedynku Jana Chryzostoma Paska z braćmi Nuczyńskimi i Jasińskim na kamiennym mostku. W parku Platerów grupa rekonstrukcyjna odtwarzała życie obozowe w XVII wieku.

Sukcesy twórców i zespołów oraz osób współpracujących z GCK

1. Zdzisław Marczuk – w Filharmonii Szczecińskiej zdobył I nagrodę w kat. Soliści instrumentalni w V Turnieju Muzyków Prawdziwych. Ze swoją uczennicą z gm. Leśna Podlaska Oliwią Spychel wygrał powiatowe i wojewódzkie eliminacje i wystąpił na Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, zdobywając II nagrodę w konkursie „Duży – Mały”.
2. W Konstantynowie podczas V Konkursu „Śpiewać Każdy może” nagrodziliśmy 10 utalentowanych solistów wokalistów, a Bartłomiej Juskiewicz zdobył Grand Prix tego konkursu.
3. Podczas rejonowych Eliminacji Małego Konkursu Recytatorskiego w Konstantynowie Bartłomiej Juskiewicz i Maja Doroszuk wytypowani zostali na eliminacje powiatowe do Międzyrzecza Podlaskiego, podczas których Bartłomiej Juskiewicz otrzymał I nagrodę, a Maja Doroszuk III. Następnie Bartłomiej w finale wojewódzkim w Lublinie został zwycięzcą w kat. klas. IV – VI.
4. W Sitniku zostały wręczone nagrody za hafty i wyroby koronkarskie przekazane z Gminy Konstantynów na X Konkurs „Iglą malowane”. Teresa

Charko otrzymała wyróżnienie za makatki. Za haft krzyżykowy II nagrodę otrzymała Teresa Warowna, a Monika Jonaszka – III nagrodę. Ponadto II nagrodę za haft krzyżykowy otrzymała uczennica SP Konstantynów Wiktoria Adamiuk oraz za haft płaski 2 panie z DPS. W kategorii koronka II nagrodę otrzymała Teresa Bartosiewicz.

5. Jury Powiatowych Impresji Muzycznych w Janowie Podlaskim nagrodziło za śpiew: z kl. V – VII Maję Doroszuk i Oliwię Siwek – II nagroda. Trzecią nagrodę wyśpiewała ucz. SP Komarno Nikola Siwek.
6. Podczas Powiatowego Przeglądu Kolęd i Pastorałek w Łomazach II nagrodę w kat. uczniowie kl. IV – VI SP otrzymała Gabrysia Stańczuk – Zarzycka, III nagrodę – Bartłomiej Juszkievicz, a wyróżnienie w grupie kl. I – III Magda Karczmarz.
7. Zespół Melizmat wyśpiewał II nagrodę w Leśnej Podlaskiej na Festiwalu Pieśni Maryjnej.
8. Na VI Bialskim Festiwalu Sękaczy w Międzyrzeczu Podlaskim Marta Przybysławska trzymała II nagrodę za wypiek sękaczy.

Wydatki na realizację zadań Gminnego Centrum Kultury w Konstantynowie wyniosły w 2018 ogółem 487 389, 33 zł.

4.6. Sport i turystyka

Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców Gminy Konstantynów. Aktywność ruchowa stała się doskonałym sposobem na spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież, ale również osoby dorosłe. Zajęcia sportowo-rekreacyjne mogą odbywać się w sposób zorganizowany w klubach sportowych lub indywidualnie.

Na terenie Gminy w 2018 roku funkcjonowały 3 kluby sportowe.

Zajęcia treningowe oraz zorganizowane zawody realizowane były w oparciu o posiadaną bazę sportową:

- kompleks sportowy przy ul. Nowej 2
- boisko szkolne przy Szkole Podstawowej w Komarnie – Kolonii

Inwestycją poprawiającą stan infrastruktury sportowej w 2018 roku była budowa siłowni zewnętrznej na terenie kompleksu sportowego przy Szkole Podstawowej w Konstantynowie.

Główne wydarzenia sportowe 2018 r.

- XIII Turnieju Tenisa Stołowego o Puchar Starosty Bialskiego i Wójta Gminy Konstantynów,
- V Ogólnopolski Turniej Koszykówki Dziewcząt o Puchar Starosty

Bialskiego i Wójta Gminy Konstantynów,

- IX Turniej Koszykówki Chłopców,
- XV turniej siłowy o puchar Wójta Gminy Konstantynów i Starosty Bialskiego w wyciskaniu sztangi leżąc,
- Wręczenie nagród sportowych Wójta Gminy Konstantynów

Nagrody przyznano 17 osobom:

Tomasz Kociubiński – I miejsce w XXXVII Międzynarodowych Zawodach w Podnoszeniu Ciężarów „Srebrna Sztanga”, I miejsce w kat. 88 kg podczas Indywidualnych Mistrzostw Polski Niepełnosprawnych w Podnoszeniu Ciężarów, I miejsce podczas III Ogólnopolskiego Turnieju Podnoszeniu Ciężarów Osób Niepełnosprawnych w Radomiu.

Jakub Niczyporuk – I miejsce w VII Grand Prix Terespoła do lat 18 (szachy). Godne pochwały jest również zajęcie IV miejsca w Mistrzostwach Juniorów Województwa Lubelskiego w Szachach Szybkich Kategoria Chłopców do lat 18.

Dziewczęta z drużyny koszykarek z Uczniowskiego Ludowo – Pożarniczego Klubu Sportowego „ISKRA”, które w 2017 r. osiągnęły wysokie wyniki sportowe, m.in. zajęły I miejsce w Finale wojewódzkim w Koszykówce Dziewcząt Szkół Gimnazjalnych, I miejsce podczas II Ogólnopolskiego Turnieju Koszykówki Dziewcząt Batory Basket Cup, III miejsce w strefie lubelsko – podkarpackiej, II miejsce w XIII Ogólnopolskim Turnieju Koszykówki Dziewcząt rocznik 2002 i młodsze ZIMA CUP 2017 w Działdowie. Nagrodzone zawodniczki: Broda Aleksandra, Broda Kornelia, Dencikowska Julia, Filipiuk Wiktoria, Jakoniuk Magda, Janczak Alicja, Mackiewicz Milena, Mackiewicz Oliwia, Mitura Marta, Nitychoruk Aleksandra, Nowicka Aleksandra, Paluch Emilia, Przybysławska Martyna, Świąntek Kludia, Zwirkowska Magdalena.

4.7. Ochotnicze straże pożarne

Na terenie gminy działają cztery jednostki terenowe Ochotniczych Straży Pożarnych, wszystkie typy „S” – samochodowe, zrzeszające ogółem 130 druhów:

1. OSP Konstantynów S-3, działa w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, posiada na wyposażeniu trzy samochody pożarnicze:
 - lekki samochód ratownictwa technicznego FORD Transit,
 - średni samochód ratowniczo-gaśniczy STAR 244,
 - ciężki samochód gaśniczy JELCZ 325.
2. OSP Komarno S-1 – posiada średni samochód ratowniczo-gaśniczy Star 266.

3. OSP Gnojno S-2 – lekki samochód ratowniczy Mercedes oraz ciężki samochód gaśniczy Jelcz 315.

4. OSP Zakanale S-1 – lekki samochód gaśniczy LUBLIN.

W roku 2018 OSP uczestniczyły w 42 akcjach ratowniczo – gaśniczych związanych z usuwaniem skutków różnego rodzaju zagrożeń o różnej skali trudności.

Należy zauważyć, że spada liczba pożarów – stanowiły ok. 25% ogólnej liczby zdarzeń, natomiast wzrasta udział interwencji związanych z usuwaniem skutków wypadków komunikacyjnych oraz skutków anomalii pogodowych (usuwanie powalonych drzew, odpompowywanie wody z zalanych piwnic, zabezpieczanie uszkodzonych dachów).

Strażnice w Konstantynowie i Komarnie są ogrzewane w okresie zimowym. Corocznie przybywa nowego sprzętu pożarniczego, umundurowania, środków łączności oraz wyposażenia strażnic. Strażacy ochotnicy kierowani są na specjalistyczne szkolenia z zakresu obsługi sprzętu, kierowania działaniami ratowniczymi oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Na ochronę przeciwpożarową z budżetu gminy wydatkowano w 2018 r. kwotę 145 263,00 zł, a plan wydatków na rok 2019 r. wynosi 165 550,00 zł.

5. REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARACH PROGRAMÓW POLITYK, STRATEGII

5.1. Ochrona zdrowia

W 2018 r. realizowane były dwa programy zdrowotne:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na który wydatkowano z budżetu Gminy 17 164, 60 zł.
2. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na który przeznaczono kwotę 4 000, 00 zł.

Gmina Konstantynów w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 r. zapewniła mieszkańcom:

- bezpłatną pomoc psychologiczną raz w tygodniu po 3 godziny od stycznia do września.
- profilaktyczną działalność w szkołach i przedszkolu wśród dzieci i młodzieży,
- specjalistyczne szkolenia dla grup zawodowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowała swoje ustawowe zadania,
- prowadzona była współpraca z Sądem, Prokuraturą, Gminnym Ośrodkiem

Pomocy Społecznej oraz Komisariatem Policji.

W ramach działań związanych wynikających z GPPiRPA w Przedszkolu Samorządowym wytyczne dotyczące wstępnej profilaktyki uzależnień połączone z występem aktorów teatru „Magik” z Białegostoku, którzy zaprezentowali przedstawienie teatralne promujące zdrowy tryb życia, aktywny sposób spędzenia czasu wolnego, profilaktykę uzależnień ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich skutki.

Dofinansowano zorganizowanie przez Przedszkole IV Między przedszkolnej Olimpiady Sportowej Przedszkolaków z Konstantynowa i Leśnej Podlaskiej oraz uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Konstantynowie wraz z przedstawicielami Klubu Karate & Fitness z Janowa Podlaskiego połączonej z podsumowaniem działań organizowanych w placówce w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł. Celem Olimpiady było rozwijanie sprawności ruchowej dzieci, aktywne spędzanie czasu wolnego, kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych, propagowanie bezpiecznych zabaw, przeżycie miłych chwil w gronie przedszkolaków.

W Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Konstantynowie w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”:

- podczas lekcji wychowawczych pedagog szkolny i nauczyciele realizowali tematy dotyczące uzależnień, wpływu alkoholu, nikotyny i narkotyków na organizm i psychikę człowieka.
- przeprowadzono następujące konkursy:
 - Ja i moi przyjaciele,
 - Autorytet,
 - Nałogom mówię – nie!
 - Dyktando profilaktyczne.

W Szkole Podstawowej w Komarnie-Kolonii:

- dofinansowano organizację festynu z okazji Dnia Dziecka przeprowadzonego przez Teatr FORMA, który przedstawił dzieciom blok z elementami profilaktyki propagującej zdrowy styl życia oraz konkursy tematyczne „Żyj zdrowo i kolorowo”.
- w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018” zostały przeprowadzone liczne konkursy dotyczące zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień:
 - Konkurs historyjek obrazkowych dla dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz uczniów klas I – III „Jem zdrowo i wesoło”
 - Konkurs klasowy na najciekawszy transparent propagujący zdrowy styl życia.
 - Konkurs plastyczny dla dzieci z oddziału przedszkolnego oraz uczniów

klas 0 – VII,

- „Bezpieczne i niezależne dzieciństwo”,
- Konkurs literacki dla uczniów IV-VII „Sport jest dobrą alternatywą na agresję, alkohol i papierosy”,
- Konkurs na ulotkę reklamową dla uczniów klas IV-VII „Nieletnim alkoholu nie sprzedajemy”,
- Konkurs plastyczny dla dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz uczniów klas I-III „Dziecko wielkie – bezpieczeństwo czy zagrożenie”?
- Konkurs literacki dla uczniów klas IV-VII „Wolny od uzależnień styl życia wśród dzieci i młodzieży”,
- Konkurs na najciekawszą prezentację multimedialną dla uczniów klas IV-VII „Niech każdy się dowie – sport, rozrywka, ruch to zdrowie”,
- udział w prelekcjach dotyczących zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień,
- spotkanie z dietetykiem, pielęgniarką, policjantem.

W ramach działań *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii* sfinansowano realizowany w Szkole Podstawowej w Konstancynie program „Archipelag Skarbów” rekomendowany przez PARPE, który obejmował:

- dwa mitingi dla młodzieży klas VIII szkoły podstawowej oraz III gimnazjum,
- szkolenie dla Rady Pedagogicznej,
- zebranie dla rodziców uczniów uczestniczących w programie.

Celem Programu było przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom młodzieży (profilaktyka przeciwalkoholowa i przeciwnarkotykowa) oraz promowanie zdrowego stylu życia w wielu jego aspektach (okazywanie głębokiego szacunku wobec siebie i innych, rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, realizacja marzeń, osiągnięcie szczęścia w życiu osobistym, nawiązanie trwałej i zdrowej relacji z drugim człowiekiem).

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2018 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 6 posiedzeń. Do Komisji wpłynęło 13 wniosków o nadużywania alkoholu, co w stosunku do roku 2017 oznacza wzrost o 5 wniosków. Z każdą ze zgłoszonych osób. Komisja prowadziła rozmowy motywujące do podjęcia leczenia dobrowolnego. W wyniku rozmów Komisja skierowała do sądu 4 wnioski.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. na terenie Gminy funkcjonowało 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, a na dzień 31 grudnia 2018 r. – 12. Przyczyną spadku jest likwidacja jednego punktu sprzedaży.

W roku 2018 wydano:

- zezwolenia jednorazowe na sprzedaż napojów alkoholowych – 3

- zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w punktach sprzedaży detalicznej i gastronomii – 8
 - decyzje o wygaśnięciu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – 1
- Sprzedaż alkoholu w 2018 roku wzrosła o 16, 46 % w stosunku do 2017 roku.

5.2 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstantynowie realizuje:

- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej.

Na realizację zadań pomocy społecznej w roku 2018 wydatkowano łącznie 6 320 337 zł., z tego:

- zadania własne – 806 860 zł
- zadania zlecone – 5 469 220 zł
- Starostwo Powiatowe – 44 337 zł

Z pomocy społecznej skorzystało 198 rodzin w tym 4 wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Stanowiło to 4, 54 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku 2018 łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 13 osób w porównaniu do roku poprzedniego.

Powody przyznania pomocy:

- ubóstwo - 75 rodzin,
- bezdomność - 1 rodzina,
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 45 rodzin,
- bezrobocie - 45 rodzin,
- niepełnosprawność - 39 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba - 21 rodzin,
- przemoc w rodzinie - 2 rodziny,
- alkoholizm - 5 rodzin,
- trudności w przystosowaniu do życia w rodzinie po opuszczeniu zakładu karnego - 5 rodzin,
- 1 rodzina otrzymała zasiłek celowy w wyniku zdarzenia losowego.

Wypłacono zasiłki:

- okresowe – dla 29 rodzin na kwotę 44 784,00 zł,
- celowe i specjalne celów – 22 rodziny na kwotę 8 420,00 zł,
- stałe – 18 osób na kwotę 102 846,00 zł,

Zostały sprawione 2 pogrzeby na kwotę 4 600,00 zł,

Usługami opiekuńczymi objęto 3 osoby, wydatkowano na ten cel 5 969,00 zł.

Dożywianiem objęto 126 dzieci – 64 615,00 zł.

Przyznano zasiłki celowe 7 osobom na żywność w kwocie 1 921,00 zł.

Wypłacono stypendium socjalne dla 91 uczniów na kwotę 83 100 zł.
 Na pobyt w placówce opiekuńczo – wychowawczej wydatkowano 14 985 zł.
 Na 11 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne oraz na 7 osób pobierających zasiłek opiekuńczy – wydatkowano kwotę 18 397 zł.
 Na dodatki energetyczne wydatkowano 1 044 zł.
 Dodatki mieszkaniowe wypłacono 29 rodzinom – 24911 zł.
 Usługami opiekuńczymi wsparto 3 osoby na kwotę 5 969 zł.
 W Domach Pomocy Społecznej przebywało 9 osób, wydatkowano 131 229 zł.
 Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 4 osoby na kwotę 70 540 zł.
 Wydano 45 „Kart Dużej Rodziny”.
 Na zasiłki rodzinne wydatkowano kwotę 1 831 393 zł., a na świadczenia wychowawcze „500+” wydano 3 389 617 zł.
 Wypłacono 159 670 zł na świadczenie Dobry Start. „300+”

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku stopa bezrobocia w gminie wyniosła 4,3%. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Konstantynów to 184 osoby, w tym 45% to kobiety, 55% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,4%.

5.4. Współpraca Gminy Konstantynów z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Program Współpracy Gminy Konstantynów z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku Publicznego na 2018 rok został przyjęty przez Radę Gminy uchwałą Nr XXIV /163/ 17 z dnia 17 listopada 2017 roku. Projekt Programu opracowany został w oparciu o wcześniejsze wnioski i uwagi. Był konsultowany z organizacjami pozarządowymi zgodnie z przyjętymi procedurami.

Program szczegółowo określa finansowe i pozafinansowe formy możliwej współpracy. Określa też obszary zadań własnych gminy, które mogą być realizowane we współpracy z organizacjami wskazując te, które mają priorytetowe znaczenie dla społeczności lokalnej. Współpraca administracji publicznej z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywa się w dwóch równoważnych płaszczyznach: w formie finansowej i pozafinansowej. Płaszczyzna finansowa odbywała się w 2018 roku przede wszystkim poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych przez uprawnione podmioty w trybie otwartego konkursu ofert.

Przedmiotem zlecenia były zadania własne gminy określone ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym mieszczące się w rejestrze zadań publicznych.

Za priorytetowe zadania publiczne 2018 roku uznano:

- Z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:
 1. organizowanie zajęć, zawodów i imprez z zakresu kultury fizycznej oraz rekreacji dla mieszkańców Gminy
 2. udział dzieci i młodzieży w imprezach sportowych,
 3. popularyzacja rekreacji ruchowej,
 4. zakup sprzętu sportowego.
- Z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:
 1. wsparcie wydawnictw o charakterze lokalnym, dotyczących kultury, tradycji i dziedzictwa narodowego w gminie Konstantynów.

Na realizację programu zaplanowano w budżecie Gminy na 2018 kwotę w wysokości 30 000, 00 w rozbięciu na:

1. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 27 000, 00 zł;
2. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 3 000, 00 zł.

Nazwa organizacji	Nazwa zadania	Kwota dotacji (zł)	Kwota wykorzystanej dotacji (zł)	Kwota zwróconej dotacji (zł)
Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej	Wydanie publikacji „IX Rocznik Konstantynowski”	3 000,00	0,00	3 000,00
Uczniowski Ludo-wo-Pożarniczego Klub Sportowy „ISKRA”	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	9 000,00	9 000,00	0,00
Gminny Klub Sportowy „KANZAS-KONSTANTYNÓW”	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	15 000,00	12 296,20	2 703,80
Karate & Fitness w Janowie Podlaskim	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	3 000,00	3 000,00	0,00
		30 000,00	24 296,20	5 2703,00

Tabela obrazująca kwoty przekazanych dotacji na poszczególne organizacje

Niewykorzystana dotacja Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej w wys. 3000 zł na wydawnictwo została zwrócona, gdyż na wydanie rocznika pozyskano środki w ramach wniosku złożonego do BLGD w ramach PROW.

Gminny Klub Sportowy „Kanzas” nie wykorzystał całości środków ze względu na brak drużyny, która mogłaby być zgłoszona do ligi.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. w gminie Konstantynów funkcjonowało 16 organizacji pozarządowych, w tym 1 fundacja, 1 towarzystwo, 3 stowarzyszenia, 2 kluby sportowe, 5 kół gospodyń wiejskich, 4 ochotnicze straże pożarne.

Na koniec 2018 r. dane te przedstawiały się następująco:

1. Fundacja na rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Mały Jeździec”
2. Podlasko-Kozieradzkie Bractwo Kurkowe Towarzystwo Strzeleckie w Konstantynowie
3. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej
4. Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie
5. Stowarzyszenie Miłośników Poezji Kajetana Sawczuka
6. Uczniowski Ludowo-Pożarniczy Klub Sportowy „Iskra”
7. Gminny Klub Sportowy „Kanzas Konstantynów” w Konstantynowie
8. Koło Gospodyń Wiejskich w Antolinie
9. Koło Gospodyń Wiejskich w Gnojnie
10. Koło Gospodyń Wiejskich w Komarnie – Kolonii
11. Koło Aktywnych Kobiet we wsi Konstantynów
12. Koło Gospodyń Wiejskich w Zakanalu
13. Ochotnicza Straż Pożarna w Konstantowie
14. Ochotnicza Straż Pożarna w Gnojnie
15. Ochotnicza Straż Pożarna w Komarnie
16. Ochotnicza Straż Pożarna w Zakanalu.

Niezmiennie, w ramach konkursów ofert, przekazujemy klubom sportowym i stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym środki na organizację wydarzeń sportowych.

Nie wszystkie przedsięwzięcia mogliśmy realizować z uwagi na brak środków finansowych na udział własny. Ciągłe rozważamy możliwość wykonania rewitalizacji Pałacu Platerów wraz z otoczeniem oraz mieszkań socjalnych.

5.4. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Dokumentem planistycznym jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Konstantynów przyjęte uchwałą Rady Gminy nr XXIV/156/2005 z 30 listopada 2005 r., ze zmianą wprowadzoną dnia 5 września 2017 r. (uchwała Nr XXIII/156/17).

W 2018 r. sfinalizowano prace związane z uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów w korytarzu lokalizacji dalekosiężnego ropociągu przesyłowego Odessa – Brody – Płock.

Obszar objęty planem obejmuje pas terenu o szerokości około 50 m przewidziany pod lokalizację ropociągu przesyłowego o średnicy 80 cm wraz z jego strefą bezpieczeństwa. Teren ten rozciąga się na obszarze gminy Konstantynów na długości ok. 19,04 km. Przebiega na terenie sołectw: Solinki, Komarno, Komarno Kolonia, Zakanale, Wiechowicze, Konstantynów, Witoldów, Antolin i Gnojno.

Zakres rozwiązań planistycznych nie narusza ustaleń obowiązującego Studium. Realizacja ustaleń planu nie wpłynie negatywnie na budżet Gminy.

Przeznaczenie nieruchomości w granicach objętych projektem miejscowego planu nie ulega zmianie, z wyjątkiem 8,7 ha lasów, dla których uzyskano zgodę na zmianę przeznaczenia.

Planowana inwestycja po zrealizowaniu będzie generować przychody do budżetu gminy.

W zakresie zagospodarowania przestrzennego wydano:

- 9 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Inwestycje te dotyczyły budowy: dróg gminnych, sieci elektroenergetycznych, sieci gazowych średniego ciśnienia, sieci kanalizacji sanitarnej, stacji bazowej telefonii komórkowej,
- 31 decyzji o warunkach zabudowy, w tym: 15 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 2 decyzje dotyczących zabudowy usługowej, 14 decyzji dotyczących zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych,
- 66 zaświadczeń i wypisów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, głównie z przeznaczeniem do kancelarii notarialnych, sądu oraz opiniowania podziałów nieruchomości.

5.5. Ochrona środowiska

Oczyszczanie ścieków i kanalizacja sanitarna

Na terenie Gminy Konstantynów funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków. Oczyszczane są tu ścieki komunalne w sposób biologiczny. W 2018 roku Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Konstantynowie przyjęła i poddała oczyszczaniu 76.397 m³ ścieków dopływających zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej oraz ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi. Stanowi to wzrost ilości oczyszczonych ścieków w stosunku do 2017 roku o 5%.

Średnia dobowa ilość oczyszczonych ścieków wyniosła 209 m³.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy w 2018 roku nie uległa zmianie w stosunku do poprzedniego roku i wyniosła 20.509,80 mb. W ramach sieci kanalizacyjnej funkcjonowało także 7 szt. przepompowni ścieków.

Lp.	Opis	Rok budowy	Długość (mb)
1.	Kanalizacja sanitarna Ø200 (Konstantynów – ul. Słoneczna, Parkowa, Nowa, Rolnicza, Wyszyńskiego, SM „Astra”)	1996	3 700,00
2.	Kanalizacja sanitarna PVC Ø250 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)	2011	293,50
3.	Kanalizacja sanitarna PVC Ø200 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)		9 774,50
4.	Kanalizacja sanitarna PVC Ø160 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)		4 751,50
5.	Kanalizacja sanitarna tłoczna PE Ø90 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)		1 138,00
6.	Kanalizacja sanitarna tłoczna PE Ø110 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)		239,00
7.	Kanalizacja sanitarna tłoczna PE Ø63 (Konstantynów, Konstantynów-Kolonia, Zakanale)		22,50
8.	Kanalizacja sanitarna PVC Ø200 (Konstantynów, ul. Zielona)	2017	467,30
9.	Kanalizacja sanitarna PVC Ø200 (Zakanale)		123,50
			20 509,80

Kanalizacja sanitarna w Gminie Konstantynów z uwzględnieniem jej lokalizacji, przepustowości, czasu eksploatacji oraz długości.

W 2018 r. nie stwierdzono poważnych awarii sieci kanalizacyjnej. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 415 odbiorców. Liczba ta obejmuje przyłącza do domów jednorodzinnych, budynków wielolokalowych, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz instytucji w miejscowościach: Konstantynów, Konstantynów-Kolonia i Zakanale.

Odpady komunalne

Gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi bardzo ważny element kształtowania polityki ekologicznej w skali całego kraju oraz krajów Unii Europejskiej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa gminy są obowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. W odniesieniu do właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne – gminy mają fakultatywną możliwość przejęcia odbioru odpadów komunalnych.

Stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi zostały określone w wysokości 6 zł miesięcznie od mieszkańca w przypadku segregacji odpadów oraz 20 zł od mieszkańca w przypadku odpadów gromadzonych w sposób nieselektywny. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługi administracyjnej tego systemu,
- edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Gmina Konstantynów systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych objęła nieruchomości zamieszkałe, natomiast właściciele pozostałych nieruchomości tzw. niezamieszkałych, tj. lokali biurowych, placówek użyteczności publicznej, nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, domków letniskowych itp. we własnym zakresie podpisują umowę z firmą uprawnioną do odbioru odpadów komunalnych.

Doraźnie organizowana jest zbiórka sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz opon w wyznaczonych miejscach na terenie gminy.

Na terenie Gminy Konstantynów usługę odbioru i zagospodarowania odpadów Komunalnych w 2018 r. świadczyło Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Komunalnik” sp. z o.o. z siedzibą w Białej Podlaskiej. Firma została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego na usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy Konstantynów. Przedsiębiorstwo Komunalnik sp. z o.o. na podstawie umowy dzierżawy w roku 2018 zarządzało terenem składowiska odpadów w Komarnie, gdzie umieszczane były odpady przeznaczone do składowania, zgodnie z decyzją Starosty Bialskiego stanowiącą zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów. Na terenie składowiska prowadzony był również na zlecenie gminy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)

W ramach selektywnej zbiórki odpadów w czerwcu 2018 w wyznaczonych punktach na terenie gminy odbyła się również akcja zbiórki elektrośmieci i zużytych opon.

Wg stanu na dzień 31.12.2018 roku na 987 mieszkańców, którzy złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, 29 zadeklarowało nieselektywną zbiórkę odpadów, co stanowi tylko 2,9 % nieruchomości zamieszkałych. Daje się zauważyć coraz większe zainteresowanie mieszkańców selektywną zbiórką odpadów, dzięki czemu liczba nieruchomości

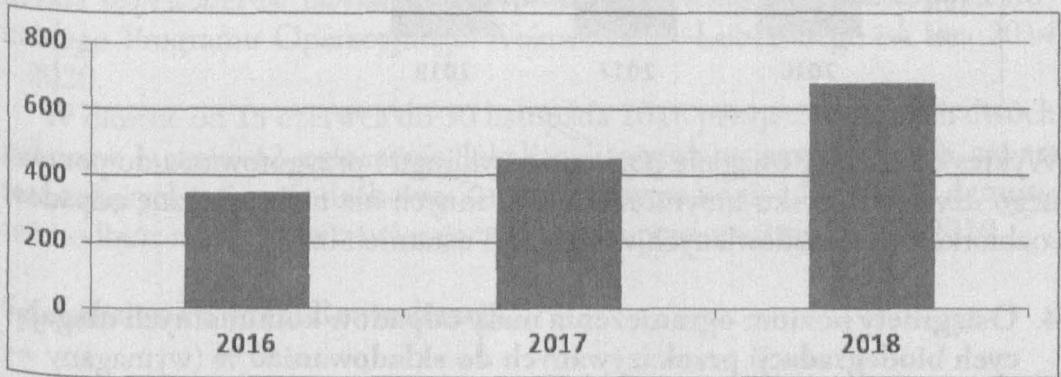
ści, z których odbierane są odpady niesegregowane, maleje.

W porównaniu do roku 2017 zwiększyła się liczba mieszkańców segregujących odpady o 0,2%.

Głównym celem systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Obowiązkiem gminy jest osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych, jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

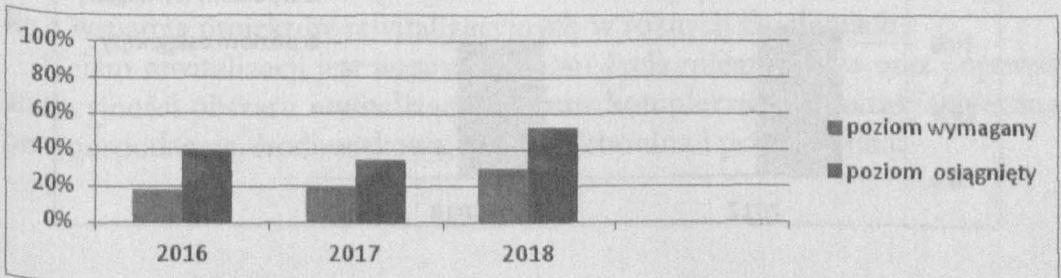
W 2018 r. Gmina Konstantynów w terminie wywiązała się z obowiązku sprawozdawczego, składając Marszałkowi Województwa sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

1. Ilość odpadów komunalnych odebranych i zebranych od właścicieli nieruchomości w 2018 r. wyniosła 677,65 Mg (1 Megagram= 1 tona)

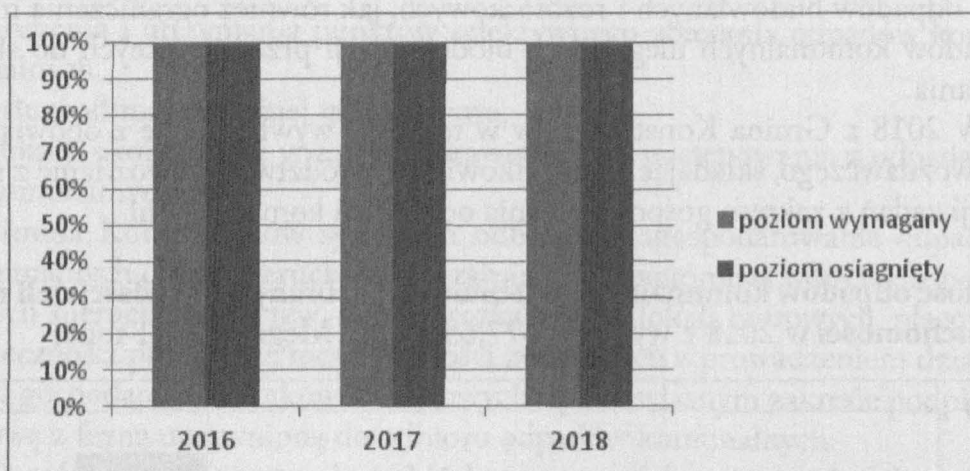
Wykres obrazujący ilość odebranych i zebranych odpadów od właścicieli nieruchomości w okresie 3 ostatnich lat

2. Osiągnięty w 2018 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 52,28 % (wymagany poziom > 30,00 %).

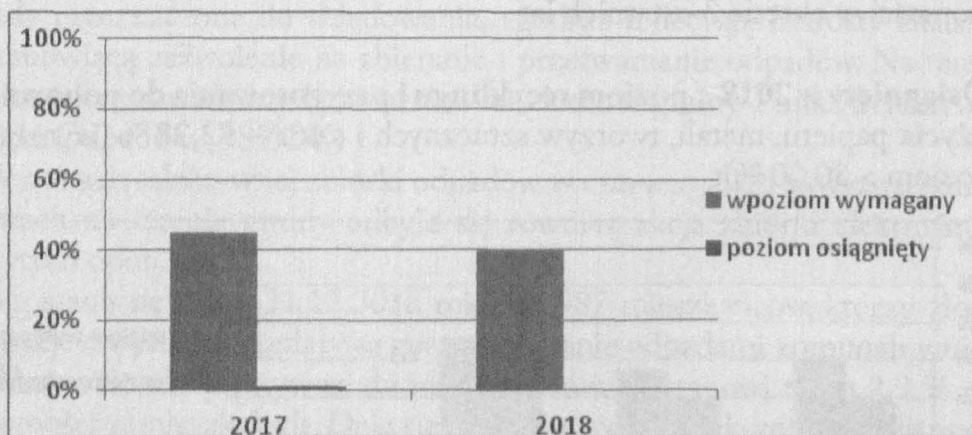
Wykres obrazujący osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w okresie 3 ostatnich lat

3. Osiągnięty w 2018 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100 % (wymagany > 50,00 %).

Wykres obrazujący osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów rozbiórkowych i budowlanych w okresie 3 ostatnich lat

4. Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania 0 % (wymagany =< 40 %).

Wykres obrazujący osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Gmina Konstantynów w 2018 r. osiągnęła wymagany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Również osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania.

Azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prowadzone jest od 2008 r. W roku 2018 działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych realizowane było w ramach wojewódzkiego projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.

W okresie od 15 czerwca do 30 listopada 2018 przyjęto w ramach dwóch naborów łącznie 42 zgłoszenia lokalizacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe. Zaplanowany na koniec 2018 roku demontaż i odbiór materiałów zawierających azbest przesunął się na rok 2019.

5.6 Lokalny Program Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Konstantynów na lata 2017 – 2023 przyjęty został uchwałą Nr XXIII/157/17 Rady Gminy Konstantynów z dnia 5 września 2017 r.

Powstał na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym. Na jego przygotowanie Gmina Konstantynów pozyskała dofinansowanie ze środków Funduszy Europejskich w ramach programu operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Posiadanie programu rewitalizacji jest warunkiem ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych w różnych działaniach.

Celem rewitalizacji jest wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną oraz gospodarczą, środowiskową, infrastrukturalną i przestrzenną.

1.	„Rewitalizacja zabytkowego parku w Konstantynowie”.
2.	„Remont i adaptacja zabytkowego pałacu Platerów w Konstantynowie połączony z nadaniem mu nowych funkcji użytkowych poprzez ulokowanie instytucji kultury”.
3.	„Utworzenie lokali socjalnych z wykorzystaniem budynku należącego do Gminy Konstantynów”.
4.	„Rewitalizacja Centrum Konstantynowa”.
5.	„Remont i adaptacja dawnej Cerkwi Unickiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Konstantynowie”.
6.	„Poprawa dostępności do usług zdrowotnych mieszkańcom Gminy Konstantynów w NZOZ w Konstantynowie”.
7.	„Rewitalizacja miejscowości Komarno-Kolonia”.
8.	„Rewitalizacja terenu dawnej zabudowy folwarcznej w Konstantynowie Kolonii”.
9.	„Termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej w Konstantynowie”.
10.	„Od szkolenia do zatrudnienia – YETI”.
11.	„Aktywizacja, Integracja w OHP”.
12.	„Aktywność obywatelska online”.

Tabela przedstawia zestawienie projektów rewitalizacyjnych:

Na wskazane wyżej projekty można aplikować o zewnętrzne fundusze w ramach konkursu: rewitalizacja obszarów wiejskich bądź w innych konkursach uzyskać dodatkową punktację przy ocenie projektu planowanego do realizacji w obszarze objętym rewitalizacją. Gmina aplikowała o środki na rewitalizację miejscowości Komarno-Kolonia oraz remont cerkwi unickiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Konstantynowie (II etap).

6. ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA

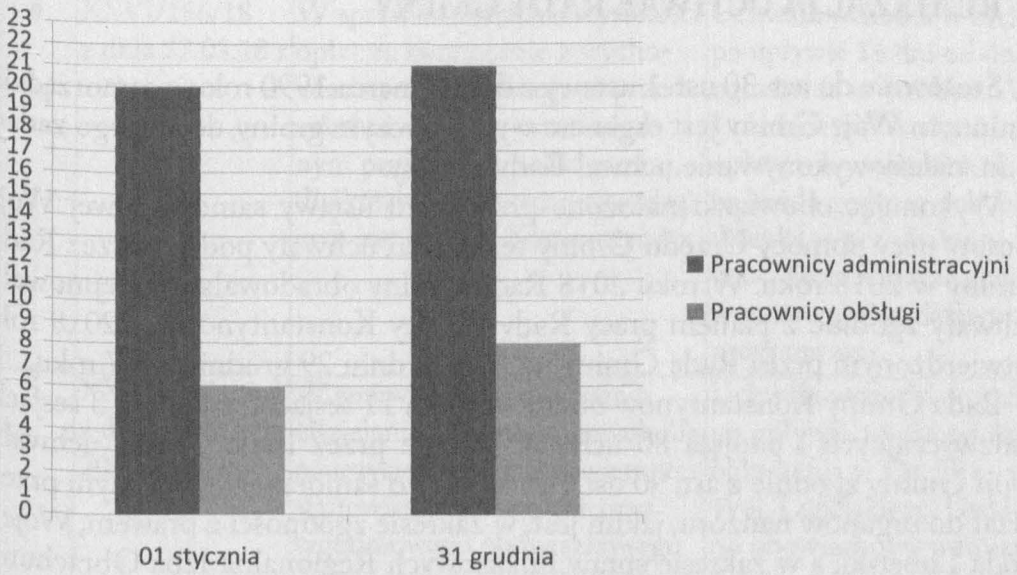
Urząd Gminy

Urząd Gminy jest jednostką organizacyjną Gminy, przy pomocy której Wójt wykonuje zadania Gminy. W Urzędzie Gminy zatrudniani są pracownicy na stanowiskach urzędniczych, w tym kierowniczych stanowiskach urzędniczych oraz pomocniczych i obsługi.

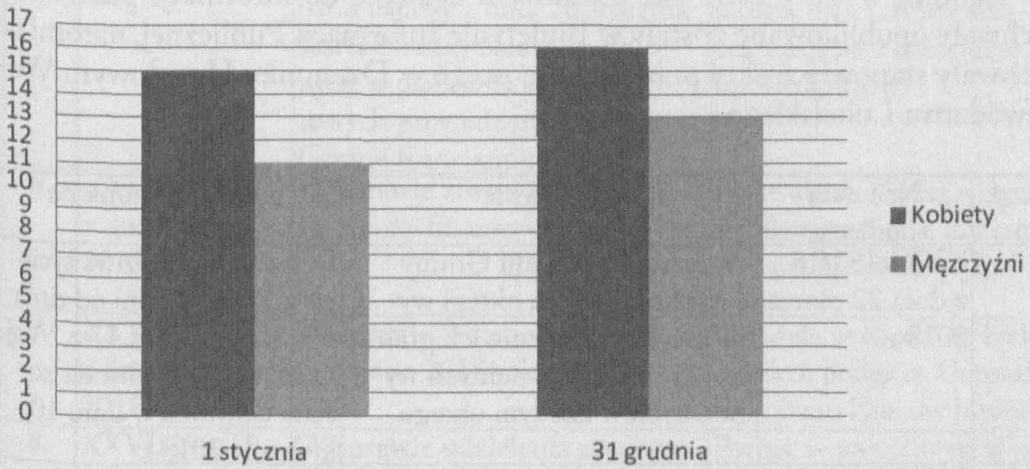
Stan zatrudnienia na 1 stycznia 2018 r – 26 osób

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 2018 r. – 29 osób

Zwiększenie stanu zatrudnienia spowodowane zostało zatrudnieniem na umowę na zastępstwo (powód 2 osoby – zwolnienie lekarskie, 1 osoba – zasiłek wychowawczy).

Zatrudnienie w 2018 r. wg kategorii stanowisk:

Zatrudnienie w 2018 r. w podziale na płeć

W ciągu 2018 r. nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy z 3 osobami (emerytura, renta, porozumienie stron).

Nawiązanie stosunku pracy:

- konkurs na stanowisko urzędnicze – 1
- umowa na zastępstwo – 3
- obsługa – 2 osoby (w tym 1, w związku z umową z PUP)
- zorganizowanie stażu osobom bezrobotnym – 2

W roku 2018 r. Urząd Gminy został objęty kompleksową kontrolą Państwowej Inspekcji Pracy. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w pracy jednostki.

7. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym gminy, do którego zadań m.in. należy wykonywanie uchwał Rady Gminy.

Wykonując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Wójt Gminy przy pomocy Urzędu Gminy realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy w 2018 roku. W roku 2018 Rada Gminy obradowała i podejmowała uchwały zgodnie z planem pracy Rady Gminy Konstantynów na 2018 rok, zatwierdzonym przez Radę Gminy na Sesji w dniu 29 grudnia 2017 roku.

Rada Gminy Konstantynów obradowała na 11 sesjach, w tym na 3 sesjach nadzwyczajnych i podjęła 80 uchwał. Podjęte przez Radę Gminy uchwały Wójt Gminy zgodnie z art. 90 ust.1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał do organów nadzoru, jakim jest, w zakresie zgodności z prawem, Wojewoda Lubelski, a w zakresie spraw finansowych Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie.

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej, natomiast uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

L.p.	Nr i data podjęcia	W sprawie	Sposób wykonania
1.	XXVI/183/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie podziału Gminy Konstantynów na okręgi wyborcze oraz ustalenia ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Uchwała została uchylona w dniu 10 kwietnia 2018 r.
2.	XXVI/184/18 z dnia 22 marca 2018 r.	w sprawie podziału Gminy Konstantynów na stałe obwody głosowania	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Uchwałą została uchylona 10 kwietnia 2018 r.
3.	XXVI/185/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie uchwalenia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Gminy Konstantynów na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Uchwałą wykonano.

4.	XXVI/186/18 z dnia 22.03.18 r	W sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolu i oddziale przedszkolnym przy szkole podstawowej, dla których organem prowadzącym jest Gmina Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Ustalono opłatę w wysokości 1 zł za każdą godzinę pobytu dziecka w przedszkolu, w czasie przekraczającym wymiar zajęć podstawy programowej
5.	XXVI/187/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru zniżek dla nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli niewymienionych w art. 42 ust.3 ustawy z dnia 26 stycznia Karta Nauczyciela zatrudnionych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Ustalono obowiązkowy wymiar zajęć pedagoga, psychologa, nauczyciela wspomagającego, naucz. prowadzącego zajęcia z dzieckiem upośledzonym)
6.	XXVI/188/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie zmian Wieloletniej Prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zmiany bieżące. Uchwałę wykonano.
7.	XXVI/189/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Uchwałę wykonano Zmiany bieżące.
8.	XXVI/190/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Bialskiemu	Pomoc w wys. 30 tys. zł na opracowanie projektu drogi powiatowej NR 103 LW wraz z chodnikiem w Komarnie. Uchwałę uchylono w dniu 10.04.2018 r.
9.	XXVI/191/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu	Pomoc w wys. 100 tys. zł. na dokumentację projektu drogi wojew. Nr 698 wraz z chodnikiem w miejscowościach Witoldów i Konstantynów. Pomoc wzajemna. Uchwałę uchylono w dniu 10.04.2018 r.

10.	XXVI/192/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Janów Podlaski	Pomoc w wys. 240 tys. zł. na rozbudowę Budynku Szkoły i przedszkola. Pomoc wzajemna Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.
11.	XXVI/193/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Zalesie	Pomoc w wys. 130 tys. zł. na rozbudowę świetlicy w Nowosiólkach, pomoc wzajemna gmin. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
12.	XXVI/194/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy do partnerstwa w celu realizacji projektu pn „Łączy nas Bug-utworzenie dwóch transgranicznych szlaków kajakowych, „w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś-Ukraina 2014-2020	Liderem Projektu i Beneficjentem Wiodącym jest Gmina Drohiczyn-. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Trwa realizacja Projektu.
13.	XXVI/195/18 z dnia 22 marca 2018 r.	W sprawie nie wyrażenia zgody na wyodrębnienie z budżetu gminy środków stanowiących fundusz sołecki w 2019 roku	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
14.	XXVI/196/18	W sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Terminy – 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada każdego roku.
15.	XXVII/197/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie podziału Gminy Konstantynów na okręgi wyborcze oraz ustalenia ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Utworzono 15 stałych okręgów wyborczych.

16.	XXVII/198/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie podziału Gminy Konstantynów na stałe obwody głosowania	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Uchwałę Utworzono 4 stałe obwody głosowania.
17.	XXVII/199/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia Zmiany bieżącej. Uchwałę wykonano.
18.	XXVII/200/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zmiany bieżącej. Uchwałę wykonano.
19.	XXVII/201/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Powiatowi Bialskiemu	Pomoc w wys. 30 tys. zł. na opracowanie dokumentacji drogi powiatowej nr 103LW wraz z chodnikiem w Komarnie. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Uchwałę wykonano.
20.	XXVII/202/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu	Pomoc w wys. 100 tys. zł na opracowanie dokumentacji projektu budowy drogi wojewódzkiej nr 698 wraz z chodnikami w Konstantynowie i Witoldowie. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
21.	XXVII/203/18 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	W sprawie pozbawienia kategorii drogi gminnej Nr 100028L w Komarnie-Kolonii, dotychczasowej kategorii poprzez wyłączenie z użytkowania, jako drogi publicznej.	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Uchwałę wykonano.
22.	XXVIII/204/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Konstantynów	Uchwałę uchylono w dniu 31 sierpnia 2018 r.

23.	XXVIII/205/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie ustalenia wysokości opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Opłata w wys. 100 zł za wpis. Wykonano.
24.	XXVIII/206/18 z dnia 15 czerwca 2018r.	W sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie Pomnika mjr. Stanisława Sidewicza w Konstantynowie	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Dokonano uroczystego odsłonięcia pomnika w dniu 11 sierpnia 2018 r.
25.	XXVIII/207/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie przyjęcia projektu regulaminu odprowadzania ścieków na terenie Gminy Konstantynów w celu przekazania go do zaopiniowania organowi regulacyjnemu	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Przekazano do realizacji.
26.	XXVIII/208/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano
27.	XXVIII/209/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie zmian budżecie gminy na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano
28.	XXVIII/210/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Konstantynów z wykonania budżetu za 2017 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Rozpatrzono i zatwierdzono wykonanie budżetu gminy za 2017 r.
29.	XXVIII/211/18 z dnia 15 czerwca 2018 r.	W sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Konstantynów z tytułu wykonania budżetu za 2017 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Udzielono absolutorium Wójtowi Gminy. Uchwałę wykonano.
30.	XXVIII/212/18 z dnia 15 czerwca 2018r.	W sprawie ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r. Obniżono wynagrodzenie o kwotę 1000 zł brutto.
31.	XXIX/213/ z dnia 4 lipca 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Janów Podlaski	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Pomoc wzajemna w wys. 375 tys. zł. na budowę dróg gminnych Nr 100127L i Nr 100128L w Janowie Podlaskim.

32.	XXIX/214/18 z dnia 4 lipca 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
33.	XXIX/215/18 z dnia 4 lipca 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
34.	XXX/216/18 z dnia 31 lipca 2018 r.	W sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogł. W Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Program na lata 2018-2022
35.	XXX/217/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na wynajem nieruchomości na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata oraz odstąpienie od obowiązku przetargowego zawarcia umowy	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wynajem dla lekarza stomatologa, apteki i sklepu spożywczo-przemysłowego ul. Plac Wolności 2 w Konstantynowie
36.	XXX/218/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie utworzenia odrębnego obwodu głosowania na terenie Gminy Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Utworzono obwód Nr 5 w DPS w Konstantynowie.
37.	XXX/219/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Wykonano
38.	XXX/220/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie wprowadzenia odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych w określonych miejscach publicznych na terenie Gminy Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Wprowadzono odstępstwa od zakazu w świetlicach na czas trwania organizowanych imprez. Wykonano.

39.	XXX/221/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie powołania doraźnej Komisji Statutowej.	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Komisje powołano, celem opracowania projektu nowego Statutu Gminy. Wykonano.
40.	XXX/222/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie odmowy wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym Rady Gminy Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Z uwagi na brak jakichkolwiek dokumentów, bądź innych materiałów dowodowych od pracodawcy, Rada Gminy nie wyraziła zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.
41.	XXX/223/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano. Zmiany bieżące.
42.	XXX/224/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zmiany bieżące. Wykonano.
43.	XXX/225/18 z dnia 31 sierpnia 2018 r.	W sprawie rozpatrzenie skargi na działalność dyrektora Szkoły Podstawowej im. Kajetana Sawczuka w Komarnie – Kolonii	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zarzuty w skardze uznano za bezzasadne. Wykonano.
44.	XXXI/226/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zakup działek, opracowanie dokumentacji na budowę zatok przystankowych w Komarnie – Kolonii
45.	XXXI/227/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie „Programu Współpracy Gminy Konstantynów o organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2019.	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. Wykonano. Realizacja Programu w 2019 roku.

46.	XXXI/228/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie Statutu Gminy Konstantynów	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z mocą obowiązującą od pierw- szego dnia nowej kadencji Rady Gminy Konstanty- nów
47.	XXXI/229/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie uchwalenia miejsco- wego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kon- stantynów w korytarzu lokaliza- cji ropociągu	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego /pas terenu o szerokości ok. 50 m położony w obrębach miejscowości Solinki, Ko- marno, Komarno – Kol, Zakanale, Wiechowicze, Konstantynów Wieś, Wi- toldów, Antolin i Gnojno).
48.	XXXI/230/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zmiany bieżące. Wykonano.
49.	XXXI/231/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gmina na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zmiany bieżące. Wykonano.
50.	XXXI/232/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż bezprzetargową mie- nia komunalnego	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Dotyczy działek w Konstantynowie – Kolonii tzw. Folwark. Trwa realizacja.
51.	XXXI/233/18 z dnia 12 października 2018 r.	W sprawie przeznaczenia do sprzedaży lokali mieszkalnych w drodze bezprzetargowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Dotyczy lokalii w Konstantynowie- -Kolonii tzw. Folwark. Trwa realizacja.
52.	I/1/18 z dnia 20 listopada 2018 r.	W sprawie wyboru Przewodni- czącego Rady Gminy Konstan- tynów.	Przewodniczącym Rady Gmin został radny Tadeusz Hryciuk. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

53.	I/2/18 z dnia 20 listopada 2018 r.	W sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Konstantynów	Wiceprzewodniczącym Rady Gminy został radny Waldemar Dorofiejuk. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
54.	I/2/18 z dnia 20 listopada 2018 r.	W sprawie powołania Komisji Rewizyjnej i ustalenia jej składu	Skład komisji: Grażyna Ciołek – przewodniczący; członek: Mariusz Nazaruk, Jacek Osiej, Roman Demczuk, Leszek Szewczuk. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
55.	I/4/18 z dnia 20 listopada 2018 r.	W sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji i ustalenia jej składu	Skład komisji: Agnieszka Borowska – Przewodniczący Członek: Mariusz Nazaruk, Roman Demczuk, Jolanta Stefaniuk, Grażyna Ciołek Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
56.	I/5/18 z dnia 20 listopada 2018 r.	W sprawie powołania stałych Komisji Rady Gminy, ustalenia składu osobowego oraz zakresu i przedmiotu działania	1. Komisja Budżetu, Planowania Przestrzennego, Rolnictwa Gospodarki i Spraw Przeciwpowodziowych Skład komisji: Jolanta Stefaniuk – Przewodnicząca Członek: Marian Bartosiewicz, Wiesław Iwaniuk, Justyna Warchoń, Kinga Kwapien. 2. Komisja Oświaty, Zdrowia, Kultury i Spraw Społecznych Skład komisji: Kinga Kwapien – Przewodnicząca Członek: Teresa Syryjczyk, Marian Bartosiewicz, Waldemar Pajor, Waldemar Dorofiejuk.

57.	II/6/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie obniżenia ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2019 rok	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni do dnia ogłoszenia. Wykonano.
58.	II/7/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie Gminy Konstantynów na 2019 r.	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Wykonano.
60.	II/8/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych obowiązujących na terenie Gminy Konstantynów na rok 2019	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.
61.	II/9/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie określenia wysokości diet przysługujących radnym za udział w sesjach Rady Gminy i udział w posiedzeniach komisji	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Ustalono ryczałt w wys. 250 zł. miesięcznie. Wykonano.
62.	II/10/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wynagrodzenie pozostało bez zmian.
63.	II/11/18 z dnia 30.11.18 r.	W sprawie zmiany wieloletniej Prognozy Finansowej	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
64.	II/12/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
65.	II/13/18 z dnia 30 listopada 2018 r.	W sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia 20.000 zł – wykonanie dokumentacji technicznej budowy chodnika i przystanku na drodze wojewódzkiej nr 811 Komarno – Kolonia
66.	III/14/18 z dnia 18 grudnia 2018 r.	W sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej.	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.
67.	III/15/18 z dnia 18 grudnia 2018 r.	W sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018 r.	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Wykonano.

68.	III/16/18 z dnia 18 grudnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia w sprawie wspólnego przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Projekt wzmocnienie stopnia cyfryzacji urzędów, wdrożenie e-usług dla mieszkańców Gminy Konstantynów i Gminy Skierbieszów w ramach PROW na lata 2014-2020. Przekazano do realizacji.
69.	IV/17/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na ponowne wydzierżawienie nieruchomości mienia gminnego	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Sprawa dotyczy ogródków przydomowych w miejscowościach Konstantynów i Konstantynów Kolonia. Podpisano umowy dzierżawy.
70.	IV/18/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy na czas oznaczony powyżej 3 lat oraz wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Dotyczy działek: w Gnojnie, Komarnie – Kolonii i Konstantynowie. Podpisano ponowne umowy.
71.	IV/19/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości mienia gminnego na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata oraz odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Działkę o pow. 144 m ² w Konstantynowie – Kolonii wydzierżawiono dla sieci P4 sp. z o.o. Wykonano.
72.	IV/20/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości mienia gminnego na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata oraz odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Działkę o pow. 150 m ² wydzierżawiono dla sieci T-Mobile Polska S.A. Wykonano.
73.	IV/21/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku. Realizacja – 2019 r.

74.	IV/22/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok.	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku. Realizacja – 2019 rok.
75.	IV/23/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie ustanowienia programu osłonowego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r. Realizacja – 2019 r.
76.	IV/24/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do nieodpłatnego przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego/zasiłek celowy/ na zakup posiłku lub żywności oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia udzielone w formie posiłku i świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023	Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.
77.	IV/25/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na 2019 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku.
78.	IV/26/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie uchwały budżetowej na rok 2019	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku.
79.	IV/27/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	Zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu	Zmiana w uchwale II/13/18 z dnia 30 listopada 2018 r. i dotyczy zapisu: §1. Otrzymuje brzmienie udziela się pomocy rzeczowej Województwu Lubelskiemu na wykonanie dokumentacji technicznej budowy zatok autobusowych na drodze woj. nr 811 w Komarnie Kolonii.
80.	IV/28/18 z dnia 27 grudnia 2018 r.	W sprawie odwołania Skarbnika Gminy	Przejsięcie na emeryturę Skarbnika Gminy z dniem 29 stycznia 2019 r.

W 2018 r. nie zanotowano rozstrzygnięć nadzorczych wydanych przez Nadzór Prawny Wojewody Lubelskiego. Rada Gminy rozpatrzyła 1 skargę na dyrektora jednostki organizacyjnej Gminy i uznała skargę za bezzasadną.

Rankingi, konkursy

Gmina Konstantynów jest często przywoływana jako przykład samorządu, który skutecznie zabiega o środki zewnętrzne. Potwierdzają to dane liczbowe, jak również obecność Gminy w rankingach czy publikacjach.

– Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Regionalny Ośrodek w Lublinie we współpracy z Urzędem Statystycznym w Lublinie opracowała Ranking Gmin Lubelszczyzny, którego wyniki zostały oparte o dane statystyki publicznej za rok 2017. Ocenie poddawane były wszystkie gminy województwa lubelskiego z wyłączeniem miast na prawach powiatu. Ideą Rankingu Gmin było wyłonienie i promowanie gmin wyróżniających się pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie woj. Lubelskiego. Metodą oceny poziomu rozwoju gminy w woj. lubelskim był syntetyczny wskaźnik rankingowy wyliczony w oparciu o 12 wskaźników mierzących m.in. potencjał, aktywność i wyniki osiągane przez gminę w sferze gospodarczej i społecznej. Wśród 209 gmin, jakie zostały poddane ocenie, Gmina Konstantynów została sklasyfikowana na 16. miejscu.

– *Tygodnik Wspólnota* opublikował roczny raport pozyskiwania środków zewnętrznych przez samorządy. Zestawienie przedstawiono na zasadzie: pozyskane fundusze w przeliczeniu na mieszkańca. Wśród Gmin wiejskich Gmina Konstantynów uplasowała się na 14 miejscu w Polsce. Gmina pozyskała i wydatkowała kwotę 2 322,35 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Ranking obejmował wydatki finansowane przez dotacje unijne w latach 2014-2017.

8. Podsumowanie

Dla Gminy Konstantynów był to rok bardzo pracowity i udany, jeżeli chodzi o przedsięwzięcia inwestycyjne, w szczególności te z udziałem środków zewnętrznych. To efekt skuteczności Gminy w aplikowaniu o środki zarówno unijne jak i krajowe. Zakończono drugi etap rozbudowy Warsztatu Terapii Zajęciowej. Wykonano remont Stacji Uzdatniania wody. Położono nową nawierzchnię na drogach w miejscowościach Witoldów, ul. Ogrodowa w Konstantynowie.

Poprawie, jakości powietrza służą inwestycje w Odnawialne Źródła Energii (panele fotowoltaiczne i solary, piece na pelet), projekt zakończony w 2018 r.

Z sukcesem aplikowano o środki na rewitalizację centrum miejscowości Komarno-Kolonia, którego realizacja rozpocznie się w 2019 r. oraz na budowę

targowiska w Zakanalu, z której to inwestycji zrezygnowaliśmy z uwagi na wysoki budżet projektu. W partnerstwie z innymi samorządami realizujemy projekt informatyczny mający na celu m.in. wdrożenie e-usług dla mieszkańców. W propagowanie aktywności i zdrowego stylu życia wpisuje się siłownia zewnętrzna zlokalizowana przy szkole podstawowej.

Niezmienne, w ramach konkursów ofert, przekazujemy klubom sportowym środki na organizację wydarzeń sportowych.

Wspieraliśmy policję, straż pożarną, co przekłada się na zwiększenie bezpieczeństwa. Współpracujemy z NGO, jak również z innymi samorządami i jednostkami. Gmina należy do wielu organizacji i związków: Obszar Funkcjonalny „Aktywne Pogranicze”, Euroregion Bug, Związek Powiatów i Gmin Nadbużańskich, Związek Gmin Wiejskich, Związek Gmin Lubelszczyzny, BLGD.

W rankingach organizowanych przez niezależne media zajmujemy czołowe miejsca. Podejmowaliśmy przedsięwzięcia związane z profilaktyką i edukacją.

Działamy w sposób przemyślany, skupiając się na maksymalnym czerpaniu środków ze źródeł zewnętrznych i w miarę naszych możliwości finansowych na udział własny projektu. Rok 2018 można postrzegać jako efekt wcześniejszych działań oraz początek kolejnych. Priorytetem są projekty twarde, ale też i miękkie – społeczne.

Nie na wszystkie planowane przedsięwzięcia mieliśmy możliwość aplikować w ramach konkursów z uwagi na brak środków finansowych na udział własny. Ciągłe rozważamy rewitalizację Pałacu Platerów wraz z otoczeniem parkowym, zmiany wymaga centrum Konstantynowa. Ciągłe mamy plany utworzenia mieszkań socjalnych.

Staramy się stworzyć gminę przyjazną mieszkańcom, przyjezdnym, docenianą na zewnątrz, stawianą za wzór na wielu płaszczyznach. Dziękuję Radzie Gminy – poprzedniej i obecnej kadencji, pracownikom samorządowym oraz pracownikom jednostek organizacyjnych Gminy za wysiłek i pracę na rzecz naszej Małej Ojczyzny. Dziękuję wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób wspierali Gminę Konstantynów w realizacji jej statutowych zadań.

Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Konstantynowska gromada zuchowa „Strażnicy Tajemnic” działa od marca 2018 r. Została ona założona przez Ilonę Niewęglowską przy dużym wsparciu phm. Agnieszki Żuk. W dzisiejszych czasach ważne jest, aby dzieci miały kontakt z przyrodą, rozwijały umiejętności interpersonalne, uczyły się pracy w grupach (bo to jest główny element metodyki zuchowej). Zuchy, czyli dzieci w wieku od 6 do 9 lat, zdobywają sprawności grupowe, a także indywidualne. W minionym czasie nasze zuchy zdobyły podczas zbiórek następujące sprawności: znawca regionu, piłsudczyk, gumisie, Indianin/Indianka, strażak.

Podczas zbiórek poświęconych zdobyciu grupowej sprawności „znawca regionu” udaliśmy się do lasu, w którym odnaleźliśmy grób rodziny zamordowanej podczas II wojny światowej. O całym zdarzeniu opowiedział nam mieszkaniec Zakalinek Włodzimierz Niewęglowski. Na kolejnej zbiórce spotkaliśmy się z Kołem Aktywnych Kobiet działających w Konstantynowie. Była to smaczna zbiórka, ponieważ panie przygotowały naleśniki, które razem konsumowaliśmy. Wybraliśmy się także na zwiedzanie Konstantynowa, szczególnie podobał się nam Pałac Platerów.

Zbiórki dotyczące zdobycia grupowej sprawności „Piłsudczyk” odbywały się głównie w terenie: spotkaliśmy się przy pomniku Józefa Piłsudskiego (dowiedzieliśmy się kim był, czym się zajmował, z czego zasłynął), byliśmy na cmentarzu w Konstantynowie przy grobie nieznanego żołnierza. Braliśmy aktywny udział w obchodach święta Niepodległości w naszej miejscowości. Inscenizowaliśmy wiersz Władysława Bełzy „Katechizm dziecka polskiego”.

- *Kto ty jesteś?*
- *Polak mały.*
- *Jaki znak twój?*
- *Orzeł biały.*
- *Gdzie ty mieszkasz?*
- *Między swemi.*
- *W jakim kraju?*
- *W polskiej ziemi.*
- *Czem ta ziemia?*

- *Mą Ojczyzną.*
- *Czem zdobyta?*
- *Krwią i blizną.*
- *Czy ją kochasz?*
- *Kocham szczerze.*
- *A w co wierzysz?*
- *W Polskę wierzę.*
- *Coś ty dla niej?*
- *Wdzięczne dziecię.*
- *Coś jej winien?*
- *Oddać życie.*

(Zmiana pierwszej strofki dla dziewczątek)

- *Kto ty jesteś?*
- *Polka mała.*
- *Jaki znak twój?*
- *Lilia biała.*

itd.

Na zbiórkach poświęconych zdobywaniu sprawności „Gumiś” było wesoło. Zuchy obejrzały film pod tym samym tytułem. Urządziliśmy z kartonów siedzibę Gumisiów, w której nawet udało nam się na chwilę zamieszkać. Wykonaliśmy „Magiczną księgę Gumisiów” i korzystając z jej pomocy, przygotowaliśmy sok z gumijagód, po którym oddawaliśmy ogromne gumisiowe skoki.

Kolejna sprawność, jaką zdobyliśmy, to „Indianka/Indianin”. Przygotowaliśmy stroje indiańskie i nadaliśmy sobie odpowiednie imiona. Budowaliśmy wioskę indiańską wraz z tipi. Zorganizowaliśmy przyjęcie przyjaźni, na które zaprosiliśmy wodzów z sąsiednich wiosek. Urządziliśmy zawody sprawności i zręczności. Dla większości z nas była to najmilej zdobyta sprawność.

Zdobywając sprawność „Strażaka”, dowiedzieliśmy się, jakie zagrożenie stanowi ogień i jak się z nim obchodzić. Przygotowaliśmy plakaty przeciwpożarowe informujące mieszkańców naszej miejscowości o zagrożeniach. Odwiedziliśmy remizę strażacką, w której strażacy z Konstantynowa dostarczyli nam niesamowitych wrażeń w postaci zawodów strażackich oraz przeprowadzenia szkolenia z udzielenia pierwszej pomocy. Na zakończenie spotkania otrzymaliśmy od druhów 3 nowe piękne mundury harcerskie, za co jesteśmy im ogromnie wdzięczni.

Zuchy po osiągnięciu odpowiedniego wieku przechodzą do 21. Grunwaldkiej Drużyny Harcerskiej w Konstantynowie. Jesteśmy jednym „ciałem” w dwóch formacjach.

Poza zbórkami:

- * wzięliśmy udział w *Konkursie piosenki turystycznej i harcerskiej w Żeszczynce*, podczas którego zajęliśmy IV miejsce. Zaprezentowaliśmy tam dwie piosenki „Idzie zuch” i hymn zuchowy „To zuchy”,
- * zuchy chętnie uczestniczą w zajęciach z kodowania robotów w Gminnej Bibliotece Publicznej im. K. Sawczuka w Konstantynowie,
- * uczestniczyliśmy w powitaniu Konnej Pielgrzymki w hołdzie Kawalerii Rzeczypospolitej w barwach 7. Pułku Ułanów Lubelskich z Bobrownik do Kodnia,
- * wzięliśmy udział w biwaku szczepowym w Radzynie Podlaskim. Na biwaku m.in. nauczyliśmy się tańczyć poloneza, wykonaliśmy stroje dworskie, pojechaliśmy na wycieczkę do Kozłówki, gdzie poznaliśmy historię tego pałacu, a zwieńczeniem było zdobycie sprawności „Szlachcic”,
- * wzięliśmy udział w biwaku zuchowym w Trzebieszowie, na którym zuchy zdobyły sprawność „Narnijczyk”,
- * przed Świętem Zmarłych sprząaliśmy opuszczone groby na cmentarzu w Konstantynowie,
- * sprawujemy opiekę nad pomnikiem mjr. Stanisława Sidewicza,
- * braliśmy udział w Biegu Tropem Wilczym, przygotowaliśmy flagę oraz opaski na rękę z napisem „Zuchy w hołdzie żołnierzom wyklętym”,
- * wzięliśmy udział w 26. prezentacji „Za kolędę dziękujemy”, zaprezentowaliśmy tam dwie kolędy „Pójdźmy wszyscy do stajenki” i „Aniołek maleńki jak wróbelek”,
- * byliśmy współorganizatorami *I Manewrów Sportowo-Obronnych w Konstantynowie*. W manewrach wzięło udział 60 zuchów i harcerzy w 12 patrolach: z Radzyna Podlaskiego, Adamowa, Woli Osowińskiej, Białej Podlaskiej oraz z Konstantynowa.

W lutym 2019 r. nasza gromada zdała egzamin ze swojej działalności, co zostało potwierdzone nadaniem nam 34. numeru. W tej chwili do drużyny należy 18 zuchów. Zbiórki odbywają się raz w tygodniu w salce nad remizą strażacką. Przekazanie nam przez Wójta Konstantynowa pomieszczenia w użytkowanie dodało nam skrzydeł. Sala ta jest naszą ostoją, gdzie czujemy się jak w domu, jest to nasze szczególne miejsce: zuchówko-harcówka. Główne założenie zbórek to nauka i ruch. Każda zbiórka to dla dzieci ok. 2 godziny bez „komputeryzacji”. Poprzez wykonywanie różnych zadań i uszlachetniającą pracę (praca oczywiście na miarę możliwości dzieci) uczestniczymy w życiu społeczności konstantynowskiej.

Zuchy należące do naszej gromady są wyjątkowe, dzielne i chętne do wszelkiej pomocy oraz inicjatyw. Bardzo chętnie uczestniczą w obchodach świąt w Konstantynowie.

Należy wspomnieć o ludziach, którzy wspierają nasze poczynania, bo bez ich pomocy nie moglibyśmy istnieć. Największe wsparcie płynie od rodziców zuchów, którzy są zawsze gotowi do pomocy i dbają, aby dzieci regularnie uczestniczyły w zbiórkach. Zawsze są otwarci na działania gromady.

Wsparcie płynie również z innych stron. Radny z gminy Konstantynów zafundował nam materiały niezbędne do remontu sali, a rodzice złożyli się na wykładzinę do zuchówki. Ponadto otrzymaliśmy 18 mundurów od różnych sponsorów i dzięki nim zuchy wyglądają wyjątkowo i dostojnie: 10 mundurów dostaliśmy od pani Ewy Koziary, 3 mundury od strażaków z OSP Konstantynów, a pozostałych 5 mundurów od anonimowych sponsorów, którzy doceniają to, co robimy.

Jestem wdzięczna, że jest tak wielu ludzi, którzy zupełnie bezinteresownie niosą nam pomoc, nawet wydawałoby się, że w błahych sprawach, ale w całości każdy najmniejszy gest jest dla nas ogromnym wsparciem.

„Wielkie szczęście można zbudować z małych części...”.

Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk

Genealogia – to jest to, co lubię

Mamo! – zawołała córka po powrocie ze szkoły – Pani kazala zrobić drzewo genealogiczne naszej rodziny!

O matko – pomyślałam sobie.

No i tak to się zaczęło. Chcąc pomóc dziecku, opracowałam taki szkic mojej rodziny. Zaczęły się rozmowy z rodzicami, kuzynami, ciociami itd. Z powodu braku najstarszego ognia w rodzinie, od którego na pewno dowiedziałabym się dużo, dużo więcej, czuję taki niedosyt, no i żal do siebie. Mam pretensję, dlaczego gdy była okazja ku temu, aby zadawać pytania, nie robiłam tego, dlaczego wcześniej nie interesowało mnie to. Dlaczego tak późno zaczęłam szukać? Dlaczego nie pytałam? Dlaczego nie ma dokumentów? Jest dużo takich: „dlaczego”. Ten smutek noszę w sobie ciągle, ale podejrzewam, że ma tak większość tych zapaleńców, którzy jak ja poszukują historii swojej rodziny. Niestety, nic na to nie można poradzić, możemy jedynie teraz żałować no i szukać na własną rękę.

Wracając do sprawy drzewa.

Na pierwszym drzewie naszej rodziny (piszę na pierwszym, ponieważ później powstało drugie drzewo bardziej skomplikowane i dokładne) doszliśmy do moich pradziadków, czyli dla mojej córki prapradziadków. Drzewo było naprawdę świetne, wzbogacone w zdjęcia niektórych członków rodziny. Zadowolenie z wyniku tego projektu było pomieszane z czymś, czego jeszcze wtedy nie potrafiłam sprecyzować. Pytania krążyły mi po głowie i ciągle nasuwały się nowe.

I to był już ten mój początek poszukiwań. Zaczęłam szukać w Internecie jakichś informacji na temat przodków. Jak poszukiwać i gdzie? Wciągnęło mnie to na tyle, że były takie chwile, że potrafiłam siedzieć długo w nocy, bo trafiłam na jakiś ślad i tak mi było żal od tego odchodzić, bo może za chwilę znajdę coś jeszcze bardziej ekscytującego. Na szczęście teraz trochę się to uspokoiło, aczkolwiek nadal szukam. Od czasu do czasu odzywa się we mnie taka żyłka detektywistyczna, która sprawia, że siedzę długo w nocy nad dokumentami i szukam śladów po moich przodkach. Jednak teraz już inaczej do tego podchodzę. Cieszy mnie oczywiście każdy „przygarnięty” do drzewa przodek. Jednak teraz bardziej dokładnie to wszystko opracowuję niż na początku. Jeśli chodzi o mnie, to wpisuje w swoje drzewo tylko tych przod-

ków, z którymi pokrewieństwo jestem w stanie udowodnić. Szukam dotąd, aż znajdę jakiś ślad i na tej podstawie dołączam daną osobę do swojego drzewa. Moje drzewo liczy ponad 300 osób, co mam udokumentowane. Są to akta urodzeń, ślubów, zgonów, czasem jakieś inne informacje, które przyznam się, jest najtrudniej zdobyć, ale i takie się zdarzają. Satysfakcja jest przeogromna, ponieważ to pozostanie po mnie dla moich dzieci, a one przekażą tę wiedzę swoim potomkom. Wiem, że jest duża grupa takich genealogów rodzinnych, którzy jeśli gdziekolwiek znajdą swoje nazwisko od razu przyłączają tę osobę do swojego drzewa. Na podstawie podejrzeń o pokrewieństwie „wcielają” do swojej rodziny czasem zupełnie z nimi niezwiązane osoby. Uważam jednak to za bardzo fatalne działanie, gdyż w taki sposób można w swoim drzewie dojść do pokrewieństwa z Juliuszem Cezarem. Przychodzi taki moment, że nasze drzewo rozrośnie się do takiego rozmiaru, że nie będziemy w stanie tego ogarnąć.

* * *

Początek Klubu Genealogicznego „Moje Korzenie”

Wspólnie z Beatą Łyczewską - dyrektorką Gminnej Biblioteki Publicznej w Konstantynowie, postanowiłyśmy założyć taki Klub Genealogiczny, który działałby przy bibliotece. Chciałyśmy podzielić się z innymi nie tylko sukcesem w poszukiwaniach, ale również pokazać, w jaki sposób to można robić, aby dawało rezultaty oraz pomóc w miarę naszych możliwości. Przy okazji dzielenie się z innymi, tym co daje nam zadowolenie, działa niezwykle motywująco na nas samych, gdyż wyzwala to w nas chęć do doskonalania się w tej dziedzinie.

13 grudnia 2018 roku odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjne Klubu Genealogicznego „Moje Korzenie”. Na spotkanie przybyły osoby, które do tej pory znały się czasem tylko z widzenia. Poznaliśmy się bliżej, rozmawialiśmy o naszych rodzinach i na temat metod tworzenia drzewa genealogicznego. Poznaliśmy najbardziej przydatne portale ze źródłami dotyczącymi genealogii oraz podzieliliśmy się dotychczasowymi efektami poszukiwań swoich przodków.

Na spotkania klubu obecnie przychodzi kilka osób, które pasjonują się poszukiwaniem swoich przodków. Każdy z klubowiczów ma swoje techniki poszukiwań jak również sposoby dokumentowania swojego pokrewieństwa, czy też sposoby przedstawiania swojego drzewa genealogicznego. Przychodzą też osoby, które są dopiero na początku tej przygody z genealogią, dopiero się uczą, jak to robić. Najważniejsze jednak, że chcą to robić.

Klub jest otwarty dla wszystkich. Każdy, kto tylko chce, może przyjść na

spotkanie, może w bibliotece dowiedzieć się, kiedy takie spotkanie się odbędzie, bo nie spotykamy się regularnie. A to ze względu czysto przyziemnego. Każdy z klubowiczów pracuje lub ma swoje obowiązki i trudno jest dopasować każdemu czas spotkania. Są osoby dojeżdżające spoza Konstantynowa, co także utrudnia regularność spotkań. Spotykamy się w mniej lub bardziej licznej grupie. W razie potrzeby staramy się pomóc w poszukiwaniach lub kierujemy w odpowiednim kierunku poszukiwań. Na spotkaniach klubowiczów rozmawiamy na różne tematy np. poszukujemy pokrewieństwa pomiędzy nami wszystkimi. Co najśmieszniejsze, część z klubowiczów jest w którejś gałęzi ze sobą spokrewniona w mniejszym lub większym stopniu choć pochodzimy z różnych miejscowości. W poszukiwaniu informacji o swoich przodkach członkowie klubu wyjeżdżają niekiedy do Archiwów Państwowych. Na swoim koncie mamy już wizyty w Archiwum Państwowym w Lublinie, Radzynie Podlaskim oraz w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie.

Swoim działaniem chcielibyśmy zachęcić wszystkich, którzy chociaż trochę interesują się historią, swojej rodziny, na przyjście na takie spotkanie. Może w jakiś sposób przyczynimy się do odnalezienia Waszych przodków. Czasami wystarczy tylko wskazać sposoby poszukiwań, a czasami okazuje się, że nie trzeba daleko szukać.

Więc jeśli myślisz o stworzeniu drzewa genealogicznego. Zastanawiasz się gdzie szukać informacji, zdjęć, nazwisk, dat urodzenia swoich przodków? Od czego lub kogo zacząć? Jak zbierać dane do drzewa genealogicznego rodziny? Przyjdź na spotkanie Klubu Genealogicznego „Moje Korzenie”. Podpowiemy, pomożemy w miarę swoich możliwości. Być może masz już drzewo opracowane i chcesz się podzielić swoimi sukcesami - Ciebie również zapraszamy.

Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk

Rodzinny detektyw

Co to jest genealogia i kim jest genealog?

Słowo genealogia pochodzi z języka greckiego i składa się z dwóch wyrazów *genos-*, które oznacza ród oraz słowa *logos*, czyli wiedza. Własnymi słowami można wytłumaczyć znaczenie tego słowa jako wiedza o rodzie. Literatura fachowa zaś tłumaczy genealogię jako jedną z nauk pomocniczych historii, zajmującą się badaniem więzi rodzinnych między ludźmi na bazie zachodzącego między nimi pokrewieństwa i powinowactwa. Genealogia to taka przygoda z historią. Reasumując genealog: osoba, która zajmuje się genealogią, czyli np. badaniem korzeni rodzinnych. Bez względu na to, z jakiego powodu zaczęliśmy interesować się genealogią musimy mieć na uwadze, iż zajęcie to wymaga od nas czasu i cierpliwości, a przede wszystkim ogromnych pokładów zaangażowania.

Od czego rozpocząć poznawanie historii swojej rodziny?

Przed przystąpieniem do poszukiwań dotyczących historii rodziny w materiałach archiwalnych warto poszukać informacji o dostępnych metodach poszukiwań. Pomoże to na pewno w znacznym stopniu w naszej pracy. Na początku musimy zebrać i uporządkować dokumenty dotyczące naszej osoby, a mianowicie są to: akty urodzenia, chrztu, bierzmowania, świadectwa szkolne, legitymacje, dyplomy, akta własności, jeśli takie posiadamy itp. Gdy mamy już ustalone wszystko na swój temat, zabieramy się za rozszerzanie swojego drzewa o informacje o pozostałych członkach rodziny. Takie informacje możemy uzyskać i zebrać w całość od członków rodziny. Wystarczy zapytać babcię, ciotkę, kuzynkę, a nawet sąsiadów czy też najstarszych mieszkańców danej miejscowości – daty urodzenia, ślubu, śmierci krewnych czy nazwiska panińskie matki, babci, prababci – to wszystko można ustalić, bez potrzeby udawania się do archiwum – wystarczy zapytać i lepiej to zrobić od razu, dopóki żyją jeszcze osoby, które posiadają taką wiedzę. Zgromadzone dane powinno się uporządkować w taki sposób, aby było dla nas to zrozumiałe, czytelne i w każdej chwili dostępne. Można także pokusić się o sporządzenie drzewa genealogicznego, pamiętając jednak, że w miarę poszukiwań będzie się

ono rozrastało. Do tego celu można zakupić specjalistyczne programy komputerowe lub znaleźć je w Internecie, ewentualnie opracować je na własny sposób. Na trudności natrafiamy, gdy opowiadania rodzinne przedstawiają różne wersje wydarzeń, daty, podstawowe dane itp. Wtedy z pomocą przychodzą nam różnego typu instytucje: urzędy stanu cywilnego, parafie, archiwa państwowe i kościelne. Pomoc możemy także uzyskać od osób, które zajmują się genealogią zawodowo lub hobbystycznie.

Gdzie rozpocząć dalsze poszukiwania?

Metryki urodzenia młodsze niż 100 lat. (czyli od 1919 i później), a także metryki ślubów i zgonów młodsze niż 80 lat (od 1939 i później) znajdują się w Urzędach Stanu Cywilnego. Z reguły USC prowadzą roczne księgi metrykalne i z reguły pracownicy tych urzędów podchodzą przyjaźnie do genealogów rodzinnych. Służą pomocą, czasem doradzą, nie spotkałam się jeszcze z odmową udzielenia informacji. Może się zdarzyć, że np. księga z roku 1890 znajduje się jeszcze w USC, zazwyczaj zostaje przekazana po 100 lub 80 latach od wpisu ostatniej metryki. Dlatego jeśli księga obejmuje urodzenia 1860–1960, zostanie przekazana do Archiwum Państwowego dopiero w 2060 roku. Tak samo, jeśli księga zawiera urodzenia i śluby 1910–1950, zostanie przekazana dopiero po 100 a nie 80 latach. Jeśli chcemy uzyskać kopię metryki dziadka urodzonego w 1929 roku powinniśmy się zwrócić do USC właściwego dla jego miejsca urodzenia. Musimy jednak pamiętać, że wniosek możemy złożyć w dowolnym USC na terenie Polski. Dostęp do metryk mają tylko wstępni i zstępni lub osoby, które są upoważnione przez wyżej wymienionych. Zdarza się jednak, że niektóre USC wykonują kopie/odpisy metryk osób niebędących przodkami (np. wujków) – trzeba poprosić i liczyć na dobrą wolę urzędnika.¹ Jeśli chcemy dowiedzieć się jak najwięcej na temat naszego przodka, musimy wiedzieć, czym różni się odpis od kopii metryki. Odpis metryki zawiera mniej informacji niż kopia, z której uzyskamy więcej informacji np. o porze dnia, o świadkach czy też np. o przyczynie zgonu. Odpis skrócony obciążony jest opłatą skarbową w wysokości ok 25 złotych, kopia to koszt ok. 5 zł (ustalone dla danego USC). Możemy też liczyć na życzliwość urzędnika, prosząc go o możliwość zrobienia zdjęcia danego aktu. Musimy jednak wiedzieć, że urzędnicy USC nie mają obowiązku wykonywania kopii, jest to ich dobra wola. W związku z tym pamiętajmy o podziękowaniu za udostępnienie dokumentów.

¹ <http://www.moremaiorum.pl/szukac-metryk-naszych-przodkow-8-porad-dla-poczatku-jacego-genealoga/>

Co zrobić, gdy metryka jest starsza niż 100 lat?

Odczytanie dokumentów sprzed 1918 roku może być dla niektórych problemem i to dość dużym. Spowodowane jest to faktem, iż Polska oficjalnie przez 123 lata nie istniała, a dokumenty były sporządzane adekwatnie do kraju zaborczego: w języku rosyjskim lub niemieckim, ewentualnie po łacinie. Przede wszystkim są to dokumenty pisane ręcznie, często niewyraźne, ze słuchu, czasem z błędami. Litery bywają zamazane, koślawe, ich odszyfrowanie czasem jest bardzo trudne. Genealog amator bardzo często napotyka na barierę w postaci odczytania tych rękopisów, gdyż odnalezienie metryk to tylko początek. Jeśli nie jesteśmy w stanie odczytać pisma, rozszyfrować słów czy też ustalić czy dokumenty, które mamy przed sobą, związane są z naszymi przodkami, musimy sobie pomóc w inny sposób. Tutaj ratunkiem może być osoba, która zawodowo zajmuje się tego typu sprawami. Póki co, to najlepszy sposób na to, aby odszukać jak najdalszych krewnych. Innym sposobem dla wytrwałych jest poznanie języka łacińskiego i szukanie na własną rękę, jednak jest to pracochłonne i czasem niewykonalne.

Jak już wcześniej wspominałam, jeśli księgi wpisów są łączone, czyli akty urodzeń z aktami ślubów czy zgonów, wtedy może się zdarzyć, że dany rok jest jeszcze w naszym urzędzie stanu cywilnego. Jeśli jednak księgi są roczne a szukamy metryk, które są starsze niż 100 lat musimy się liczyć z wizytą w archiwum państwowym. Nie zawsze jednak szukane metryki są w najbliższym archiwum. Możemy je jednak zamówić z innego archiwum państwowego do najbliższego dla nas. Musimy jednak liczyć się z pokryciem kosztów wysyłki. Niektóre metryki znajdują się na mikrofilmach, inne są w teczkach lub księgach. Dostęp do takich metryk jest bezpłatny, nie mamy obowiązku tutaj udowadniać pokrewieństwa z szukaną osobą. Możemy bezpłatnie fotografować takie dokumenty (bez użycia lampy błyskowej). Jednak, aby móc skorzystać z usług takiego archiwum najlepiej zapoznać się z regulaminem danego archiwum państwowego. W większości przypadków musimy najpierw wypełnić zgłoszenie, a następnie rewers. Musimy zapoznać się z inwentarzem, czyli spisem wszystkich dostępnych dokumentów w danym archiwum, aby poprawnie wypełnić rewers. Dodam, że można rewersy zamawiać również telefonicznie lub w formie e-maila. W każdym archiwum pracownicy starają się pomóc przy wypełnianiu tego typu dokumentów, na pewno nie zostaniemy z tym sami.

Oprócz metryk możemy w takim archiwum znaleźć szereg innych dokumentów, które mogą nam się przydać. Są to np. spisy ludności, akta sądowe, akta notarialne, wszelkiego rodzaju księgi cechów, spisy członków parafii, różnego rodzaju mapy, dokumenty policyjne i wiele, wiele innych. Potencjał

archiwów jest tak wielki, że trudno sobie to wszystko wyobrazić, dlatego najlepiej zapoznać się z bazą i sprawdzić, czym dysponuje dane archiwum.

Archiwa kościelne

Na początku muszę zaznaczyć, że nie wszystkie archiwa diecezjalne, mniejsze czy też większe, są pozytywnie nastawione do genealogów rodzinnych. Jedne utrudniają dostęp do swoich zasobów, inne wręcz zapraszają takich miłośników do zapoznania się z ich zasobem.

Jeśli chodzi o udostępnianie ksiąg parafialnych przez proboszcza danej parafii, zależy to także od danego księdza. Jedni są przychylnie nastawieni do naszych poszukiwań i wręcz powiedziałabym, przychyliliby nam nieba, inni kategorycznie odmawiają udostępnienia dokumentów. Musimy się z tym pogodzić, nie mamy niestety na to wpływu.

Inne źródła informacji

W dzisiejszych czasach bardzo dużo materiałów można znaleźć w Internecie, w którym znajduje się mnóstwo skanów, materiałów archiwalnych (przede wszystkim z archiwów państwowych, ale również z ksiąg parafialnych). Prawdziwe „schody” zaczynają się, gdy chcemy wejść głębiej w historię naszych rodzin. Często księgi parafialne przechowywano w złych warunkach i najstarsze materiały dziś są już niedostępne. Zasoby najstarszych archiwów zostały mocno uszczuplone w czasie wojen i klęsk żywiołowych (pożary, powodzie, trzęsienia ziemi, itp.). Największym portalem internetowym i moim ulubionym jest: *szukajwarchiwach.pl*. Jest to zbiór wszystkich archiwów w Polsce gdzie można znaleźć nie tylko metryki, ale szereg innych dokumentów, oczywiście tylko tych zdigitalizowanych, czyli takich, które są zeskanowane i udostępnione w Internecie. Innymi portalami są: *genealodzy.pl* oraz *genealogia.okiem.pl*.

Jeśli chodzi o wyszukiwarki zindeksowanych metryk, czy też innych danych są to: geneteka na *genealodzy.pl*, wyszukiwarka *Basia* - baza ta zawiera 4 759 661 wpisów z całej Wielkopolski, *FamilySearch.org* jest jednym z najbardziej znanych źródeł genealogicznych na świecie. Jednak dla osób szukających metryk z Lubelszczyzny polecam *registry.lubgens.eu* - w tej bazie znajduje się ponad milion rekordów z ponad 150 parafii województwa lubelskiego i okolic.

Warto porozmawiać z pracownikami bibliotek i izb pamięci, jeśli takie istnieją w danej miejscowości. Być może jest tam ktoś, kto prowadzi dział regionalny i zajmuje się zbieraniem wszelkich informacji na temat okolicy. Być może jest tam też coś na temat naszych przodków. Warto iść także tym tropem. Biblioteki gromadzą m.in. prasę lokalną, publikacje regionalne,

monografie dotyczące miejscowości lub instytucji, stare książki telefoniczne i adresowe, słowniki biograficzne, które pomogą odnaleźć informacje o konkretnych osobach.

W Polskiej Deklaracji o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych możemy znaleźć podpisy naszych przodków. Z okazji 150-lecia niepodległości podpisy w tych księgach składali w 1926 r. wszyscy uczniowie w szkołach. Dokument jest dostępny w Internecie. Musimy pamiętać, że nie ma tam wszystkich uczniów, ale warto szukać, może akurat okaże się, że znajdziemy tutaj jakiś ślad.

Myślę, że jeśli kogoś zainteresuje ta tematyka, opisane tutaj metody na pewno przydadzą się w opracowywaniu własnego drzewa genealogicznego. Powodzenia.

MATERIAŁY DO HISTORII REGIONU

II

MATERIAŁY DO HISTORII REGIONU

Jakub Niczyporuk

Między Polską a Litwą

W 2019 roku 1 lipca obchodziliśmy 450. rocznicę podpisania aktu Unii Lubelskiej przez Zygmunta Augusta na zamku w Lublinie. Od tamtego momentu Polska i Litwa zostały połączone unią realną, stając się jednym organizmem państwowym. Możemy o tym przeczytać w 3. artykule dokumentu potwierdzającego Unię Lubelską, ratyfikowanego przez króla Zygmunta 4 lipca 1569 r.: *„Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, ale także nieróżna ale jedna spólna Rzeczpospolita, która się z dwu państw i narodów w jeden lud zniósła i spoiła”*.

Było to wydarzenie przełomowe w historii obu narodów, a także i w dziejach Europy, było to także niezwykle trwałe połączenie ze sobą tych państw, ponieważ unia przetrwała do roku 1795. Jej kres położyły dopiero zabory.

Zawarcie unii realnej pomiędzy Polską a Litwą poprzedziło szereg innych układów, unii. Pierwszym etapem do zaciśnięcia relacji była unia personalna podpisana w Krewie w 1385 roku. Właśnie w Krewie zdecydowano o zaślubinach Jadwigi Adegaweńskiej z Jogailo (Jagiellą). Jagiełło zobowiązał się także przyjąć chrzest, na którym przybrał imię Władysław.

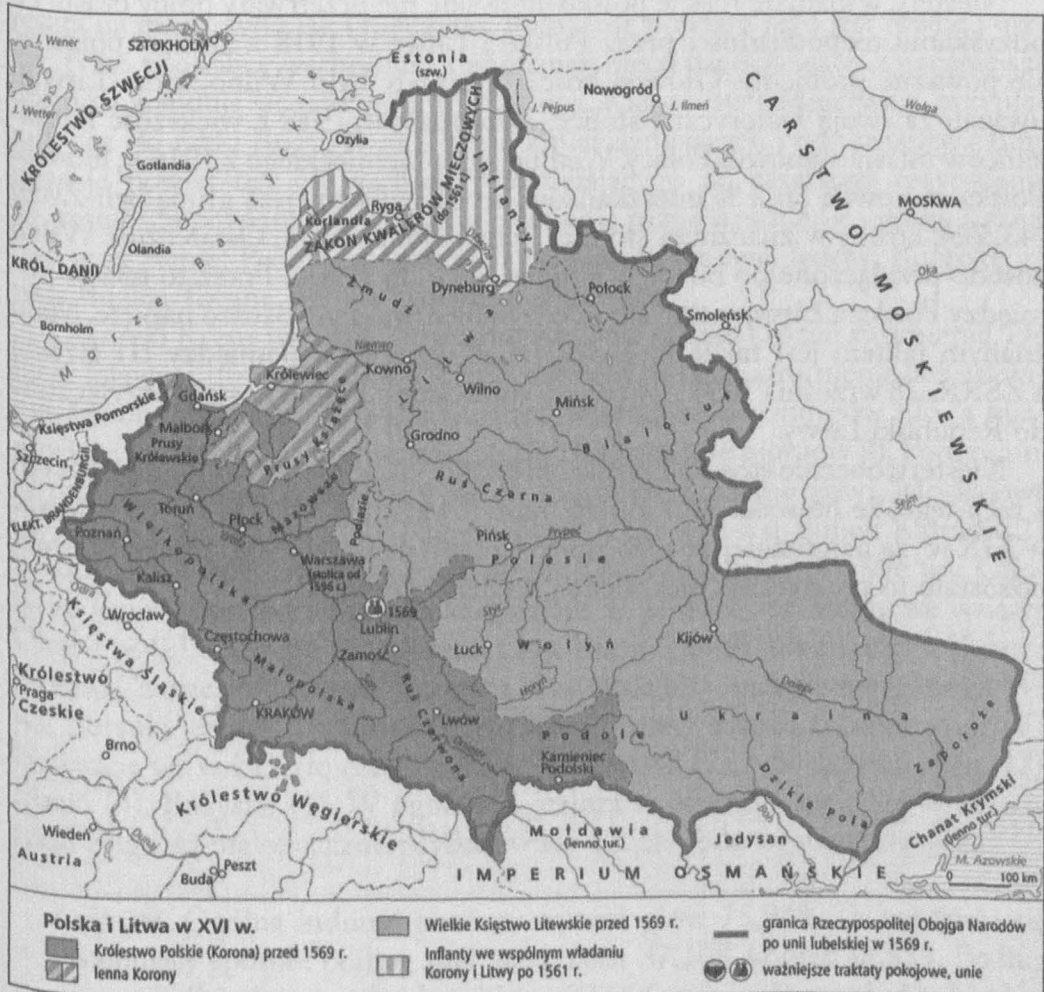
Znacząco do wzmocnienia się więzi pomiędzy Polską a Litwą przyczynił się wspólny wróg, Zakon Najświętszej Maryi Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie. Jego rycerze potocznie nazywani byli Krzyżakami, nazwa ta wzięła się od czarnego krzyża, który na swoich płaszczach nosili zakonnicy. Wobec tego decyzja o podjęciu działań w celu zbliżenia do siebie dwóch państw była politycznie korzystna dla obu stron. Polityka zagraniczna Regni Poloniae już od dłuższego czasu była skierowana na wschód. Natomiast Litwa jawiła się jako ostatni pogański kraj w Europie. Ten stan siłą rzeczy nie mógł się długo utrzymać. Chrześcijaństwo nadchodziło w coraz szybszym tempie. Zdecydowanie korzystniejszym wyjściem było zatem przyjęcie nowej religii dobrowolnie, zyskując przy tym ważnego sojusznika, liczącego się w tej części kontynentu. Drugą opcją natomiast było przejście na chrześcijaństwo przy pomocy „krzyżackich mieczy”.

Niestety, jak się później okazało, nawet po przyjęciu chrztu przez Litwinów Krzyżacy nie zaprzestali swoich łupieżczych najazdów ani nie porzucili planów zdobycia coraz to nowych ziem kosztem Korony i Litwy.

Wkrótce doszło do eskalacji konfliktu pomiędzy Polską i Litwą a Zakonem

Krzyżackim, doprowadziło to do „wielkiej wojny”, która toczyła się w latach 1409-1411. Wojna ta zakończyła się zwycięstwem strony polsko-litewskiej głównie dzięki glorii odniesionej w bitwie pod Grunwaldem 15 lipca 1410 roku.

Następnym ważnym krokiem ku powstaniu Rzeczypospolitej Obojga Narodów była zawarta w 1413 roku unia w Horodle. Do najważniejszych decyzji, poza działaniami w celu zabezpieczenia granic przed wciąż niezwykle groźnym wrogiem, jakim bez wątpienia dalej był Zakon Krzyżacki, należało to, że polska szlachta wzięła pod swoje herby bojarów litewskich, dzięki czemu część z nich uzyskała takie same prawa, jakie miała polska szlachta, co prowadziło do szybszego zbliżenia kulturowego i stanowego obydwu narodów. Jagiełło nadał także szlachcie szereg innych przywilejów, zapewniając tym samym ciągłość dynastii Jagiellonów na tronie Polski i Litwy, a pod koniec XV wieku także i na tronie czeskim oraz węgierskim.

W 1548 po śmierci Zygmunta Starego na tron Polski i Litwy wstąpił wybrany już wcześniej (*vivente rege* - za życia władcy), bo w 1530 roku, ostatni z Jagiellonów Zygmunt August. Pomimo trzech małżeństw nie posiadał legalnego potomka, którego szlachta z pewnością wyniosłaby na tron zarówno litewski, jak i krakowski. W tej sytuacji Zygmunt August, dostrzegając zagrożenie dla Litwy ze strony despotycznego państwa moskiewskiego, pragnął połączyć Polskę i Litwę unią realną w celu zapewnienia bezpieczeństwa podległych mu ziem.

Swój cel zrealizował na trzy lata przed śmiercią, lecz na pewno był świadomy rzeczy, jakich dokonał i jakiego wymagało to trudu.

Doskonale opisuje to wydarzenie historyk Władysław Konopczyński (1880-1952): *„Nigdy w dziejach odrębne narody nie zawarły trwalszego ślubu przy mniejszym zastosowaniu nacisku. Stało się to wedle życzenia setek tysięcy, z ujmą tylko dla garści uprzywilejowanych i dla ich pychy”*.

Niestety, wspaniałe relacje polsko-litewskie nie przetrwały próby czasu. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę i Litwę w 1918 r. zaczęły pojawiać się poważne problemy. Główną kością niezgody było Wilno, które Litwini uważali za swoją historyczną stolicę. Natomiast w 1918 r. większość mieszkańców miasta stanowili Polacy. Według spisu niemieckiego z 1916 r., ludność Polska stanowiła 50,2 % mieszkańców, drugą najliczniejszą grupą byli Żydzi (43,5%), którzy w znacznym stopniu byli spolonizowani. Ostatecznie Wilno zostało przyłączone po buncie Żeligowskiego do Polski. Przez to relacje pomiędzy Polską a Litwą w okresie międzywojennym były bardzo napięte. Mało znanym faktem jest także to, że na mocy uzgodnień pomiędzy III Rzeszą a ZSRR 28 września 1939 r. w pakcie granicznym Wilno zostało przyłączone do Republiki Litwy.

Niestety, obecnie stosunki polsko-litewskie także nie należą do najlepszych z racji tego, że litewska świadomość narodowa, która zaczęła się kształtować w XIX w., za najgroźniejsze niebezpieczeństwo uznawała polonizację, niestety, pozostało to praktycznie niezmiennie po dziś.

Opracował Zbigniew Jówko

na podstawie Encyklopedii Powszechnej, Tom trzeci (B - Bol). Warszawa (wydawca). Nakład, druk i własność S. Orgelbanda Księgarza i Typografa. 1860 rok.

Biański powiat w 1860 roku

BIALSKI POWIAT

Powiat ten stanowiący część guberni lubelskiej, ma rozległości mil kwadratowych geograficznych 51 czyli włók 16,745, z których przypada: na grunta orne pszenne włók 682, żytnie 6715, na łąki 1,906, pastwiska 995, lasy 3,202, reszta na inne użytki jak i nieużytki. Położenie powiatu tego jest równe i nizkie, tylko w okolicy wschodniej, nadbużnej, nieco pagórkowate. Znaczniejsze wzgórza znajdują się pod wsiami: Binduga, Klepaczew i Mierzvice, przypierają one do rzeki Bugu. Rzeki. Jedna z najważniejszych rzek królestwa Bug, opasuje powiat ten od wschodu, oddzielając go od cesarstwa rosyjskiego. W granicach powiatu Bug przyjmuje w siebie różne strumienie i rzeki: Krznę, pod wsią Neple; Pesznę, na gruntach ekonomii rządowej Janów; Bużeckę, za wsią Bużka; Tocznę, we wsi Wólka Drażniewska.

Do rzeki Krzny wpadają; Grabarka, Zielawa, Białka i różne strumienie. Do rzeki Jelawy: Lutnia, Żernica. Do Toczny wpadają tylko strumienie bez nazwiska. Jeziora znajdujemy tu 24, rozległości wszystkich ich morgów 115, a mianowicie: we wsi Buczyce dwa jeziora: Kobyle (rozległe morgów 8), Podgorami (2 morgi). We wsi Ostrów pięć jezior: Horodyjskie (5 morgów), Moskalowe (2), Sawine (3), Pralnia (2), Niewiadomskie (2). We wsi Bubel: Kalmik (2), Kozłowe (1). W osadzie Wygoda: Konik (2), Wygodzkie (6). We wsi Chotycze jezioro bez nazwy (rozległe morgów 2). Jeziora bez nazwy we wsiach: Chotycze (2), Biernaty (10), Kornica (4), Litewniki (3). Na folwarku Zabuże jeziora: Czarne, Podpolne i Pdobużne, wszystkie trzy rozległe morgów 40. We wsi Borsuki jezioro Bużysko (6). We wsi Korczew jezioro Drażniewskie (7). Nareszcie we wsi Derło cztery jeziora: Zawyrzyki (2), Miechowszczyzna (2), Piaski (3), Bużysko (1). W ogólności jeziora te znajdują się tylko w nizinie rzeki Bugu, są małoznaczne, płytkie, wiele z nich podczas suszy wysycha.

Ludność. Ogólna ludność powiaty wynosi głów 75,948. Ta rozdziela się w następujący sposób: podług płci, mężczyzn 37,109, kobiet 38,839. Podług wyznań religijnych: rzymsko-katolików 22,666, prawosławnych 13, Greko-

-unitów 42,755, ewangelików augsburskich 30, starozakonnych 10,383, mahometan 101. Podług miejsca zamieszkania, w miastach: chrześcijan 8,662, niechrześcijan 10,074, razem 18,736; we wsiach: chrześcijan 56,802, niechrześcijan 410, razem 57,212. Podług professyi i zatrudnień, licząc osoby główne i pomocnicze: akuszerów 6, akuszerek 6, aptekarzy 3, bednarzy 20, blacharzy 8, brukarzy 5, cieśli 31, cukierników 8, dekarzy 6, dranicarzy 5, duchownych rzymskokatolickich 76, duchownych greko-unickich 40, duchow. starozakonnych 14, dystrybutorów tabaczych 9, dziegciarzy 4, dzierżawców dóbr ziemskich 39, dzierżawców domów 89, fabrykantów: oleju 7, świec łojowych 6, terpentyny 3, faktorów 6, farbiarzy 4, felczerów i cyrulików 84, furmanów najemnych 81, garbarzy 20, garncarzy 24, gonciarzy 4, gorzelników 40, grabarzy 6, guwernerów i guwernantek 3, gwoździarz 1, handlarzy bydła i koni 10, drzewa 4, świec 6, szkła 8, zboża 21, introligatorów 7, kapelusznik 1, kollektorów loteryi 622, kołodziei 11, kommissantów kupieckich 9, kominiarzy 10, koszykarz 1, kowali 110, krawców 148, kupców prowadzących handel krajowy 7, kramarzy 151, kuśnierzy i czapników 34, liwerantów 6, malarzy 6, medyków 6, młodzieży szkolnej 438, młynarzy 22, mularzy 63, muzyków 3, mydlarzy 3, nauczycieli 50, nierządnic 13, niestałego sposobu życia 342, oberżystów 4, oficjalistów prywatnych 217, organmistrz 1, owczarzy 64, pachciarzy krów 76, passamoników i szmuklerzy 2, piekarzy 62, piwowarów 11, płócienników 4, pompierz 1, powroźników 3, przekupni 131, praczek 17, rybaków 16, rymarzy 8, rzeźników 41, ślusarzy 5, sług domów modlitwy 53, służących i lokai 403, panien służących 161, smolarzy 2, stelmachów 3, stolarzy 85, stróży domów 21, strycharzy 11, sukienników 6, szewców 224, szklarzy 22, szynkarzy soli 199, szynkarzy wódki 251, tkaczy 11, tokarzy 3, traczy 75, traktyjerników 5, urzędników i oficjalistów rządowych 102, waciarzy 15, wapniarzy 5, weterynarzy 1, właścicieli possessyj miejskich 1,174, wyrobników 1,639 zdunów 91, zegarmistrzów 3, złotnik 1.

Ludność włościańska: czynszowników licząc ojców rodziny i ich rodziny 9,301, czynszowo –pańszczyźnianych 102, pańszczyźnianych 20,460, soltysów łąkowych i wybrańców 311, zagrodników, komorników i t.p. 640, karczmarzy, młynarzy, kowali i różnych innych rzemieślników wiejskich o ile uprawiają grunta 529. Włościan bezrolnych: sług wiejskich wszelkich nazwań, jako to: parobków, dziewczek, fernalów, ratajów itd. 4,742; wyrobników, żyjących z dziennego zarobku 2,868; oficjalistów ekonomicznych dworskich 1,031; właścicieli dóbr 376; właścicieli drobnych części ziemskich, tak zwanej drobnej szlachty 5,055. Liczba urodzonych i zmarłych w r. 1858: urodziło się płci męskiej 1,910, żeńskiej 1,732, razem 3,642; zmarło: płci męskiej 1,323, żeńskiej 1,299, razem 2622. Podług wyznań: urodziło się rzymsko- katoli-

ków 1,315, greko-unitów 2,094, starozakonnych 231, mahometan 2; umarło: rzymskokatolików 951, greko-unitów 1,343, starozakonnych 318, mahometan 10.

Rolnictwo. Włościjan czynszowych, czynszowo –pańszczyźnianych, pańszczyźnianych, sołtysów łanowych, zagrodników, komorników, karczmarzy, młynarzy i innych rzemieślników wiejskich, o ile uprawiają grunta, znajduje się osad 5,278, to jest w dobrach: rządowych 1,158, instytucyjnych 261, donacyjnych 649, prywatnych 3,210, czyli: osad czynszowych 1,655, czynszowo-pańszczyźnianych 16, pańszczyźnianych 3,269, sołtysów łanowych 61, zagrodników i komorników 168, karczmarzy, młynarzy itd. 116; albo według wielkości osad: osad mających uposażenia w gruntach ornych, ogrodach łąkach i pastwiskach, mniej niż po 3 morgi znajduje się 390, 3-6 morgów znajduje się osad 170, 6-9 m. osad 32, 9-12 m. osad 80, 12-15 m. osad 280, 15-18 m. osad 394, 18-21 m. osad 779, 21-24 m. osad 845, 24-27 m. osad 710, 27-30 m. osad 855, 30-45 m. osad 648, 45-60 m. osad 73, 60 i więcej mórg, osad 22. Wszystkie one obejmują: gruntów ornych włók 3,126, ogrodów 152, łąk 599, pastwisk 292 włók. Z zajmowanych gruntów i otrzymanych różnych dogodności włościanie powyższych kategorii opłacają czynszu rs. 21,193, odrabiają powinności w naturze, dni sprzężajnych 440,300, dni pieszych 384,246, i oddają osepu 1,835 korcy. Uważając same tylko dobra prywatne, znajdujemy w nich prawie wyłącznie tylko włościan pańszczyźnianych, jakoż liczy się osad: czynszowych 4, czynszowo pańszczyźnianych 16, a pańszczyźnianych 2,988. Klasyfikacja osad włościan pańszczyźnianych jest następująca: mających całkowitego uposażenia w gruntach ornych, ogrodach, łąkach i pastwiskach: mniej niż 3 morgi znajduje się osad 53, 3-6 morgów osad 79, 6-9 m. osad 27, 9-12 m. osad 62, 12-15 m. osad 138, 15-18 m. osad 217, 18-21 m. osad 611, 21-24 m. osad 602, 24-27 m. osad 387, 27-30 m. osad 468, 30-45 m. osad 319, 45-60 m. osad 5.

Inwentarz. Nierolnicze, konie: ogierów 250, wałachów 640, klaczy 534, źrebiąt 330; bydło: buhajów 314, wołów 1,368, krów 18,750, cieląt 3,688. Trzody chlewnej sztuk 17,512. Sprzężaj rolniczy: koni 3,978, wołów 12,184. Owce, merynosy: baranów 3,270, skopów 7,384, owiec 15,799; metysy; baranów 2,135, skopów 6,450, owiec 12,880; pospolite: baranów 2,657, skopów 4,500, owiec 23,850. Obfitość łąk i pastwisk sprzyja tu hodowli inwentarza. Na polepszenie rasy koni wpływa znajdujący się w Janowie zakład stada rządowego koni, których liczba dochodzi do 400 sztuk. Z majątków prywatnych: w Korczewie, Woźnikach, Biernatach i Rudniku znajdują się konie lepszych gatunków rasy angielskiej, w innych zaś majątkach konie rasy krajowej po-

chodzą od matek zaprzęgowych i fornalskich, znacznie jednak poprawne, z powodu rzeczowego stada janowskiego. Włóścianie i mieszkańcy miasteczek utrzymują tylko zaprzężne, ordynaryjne konie, zdadne jedynie do prac gospodarczych. Bydło w ogólności znajduje się tylko rassy pospolitej krajowej, najwięcej znajdujemy go, w dobrach Kodeń sztuk 1,290, Dobratycze 440, Kobylany nadbużne 350, Konstantynów 300, Cieleśnica 300, Hruszniew 400, Korczew 400, Pratulin 200, Klimczyce 200, Piszczac 500. Chów owiec, jak pod wielu względami zapewniający korzyści, zwraca na siebie baczniejszą uwagę właścicieli ziemskich: widzimy też staranność o takową hodowlę. Znaczniejsze stada owiec poprawnych znajdują się w dobrach: Huszlew sztuk 1,280, Toporów 670, Woźniki 880, Łysów 1,000, Korczew 1,200, Kodeń 2,000, Cieleśnica 2,000, Grabanów 500, Rusków 400, Kobylany nadbużne 1,000, Pratulin 800, Klimczyce 1,000, Witulin 700, Neple 1,500, Patków ruski 1,500. W ogóle utrzymanie inwentarza zastosowane jest do miejscowej potrzeby i możliwości wyżywienia jego, choć owce pierwsze zajmują miejsce. Trzoda chlewna o tyle tu jest utrzymywana, o ile wymagają tego miejscowe potrzeby. Wysiewy i zbiory produkcji rolniczych w r. 1858 są jak następuje: wysiano pszenicy korcy 6,700, żyta 35,000, jęczmienia 7,500, owsa 20,000, grochu 3,000, gryki 1,100, prosa 260, rzepaku 180, siemienia lnianego 400, kartofli 35,000, koniczyny centnarów 12; zebrano pszenicy korcy 25,000, żyta 124,000, jęczmienia 14,000, owsa 52,000, grochu 8,000, gryki 5,500, prosa 460, siemienia lnianego 1,200, kartofli 212,000, koniczyny centnarów 4,700, siana centarów 170,700. W prowadzeniu gospodarstwa rolnego ziemianie trzymają się tu po największej części dawnego systemu trzypolowego, niektórzy przeszli już na płodozmian albo przynajmniej na czteropolowe gospodarstwo, innym do tego przejścia mimo chęci i znajomości, przeszkadza brak robotnika, którego potrzeba w systemacie płodozmiennym o wiele się podwyższa, albo brak kapitałów, bez których gospodarstwo płodozmienne nie może być prowadzone z należytyim postępem. Są tu przecież dobra, w których właściciele czy to sami, czy poprzez sprowadzonych agronomów, prowadząc gospodarstwa, podnieśli dobroć i obfitość produkcji. Do takich należą: Pratulin, Grabanów, Konstantynów, Cicibór, Roskosz, Komarno, Rusków, Woźniki, Wólka Nosowska, Kodeń, Cieleśnica. Oprócz zwykłych narzędzi rolniczych, znajdujemy znaczną liczbę machin, jak np: młockarni, siewkarni i t. d.; najwięcej ich posiadają dobra Kodeń i Konstantynów.

Ogrodownictwo prowadzone jest głównie po dworach, lecz nie stanowi oddzielnej gałęzi przemysłu. Najznaczniejsze ogrody znajdują się w dobrach: Huszlew, Toporów, Korczew, Cieleśnica, Piszczac, Konstantynów, Komarno, Witulin, Neple, Rusków, i w mieście Białym.

Lasy zajmują prawie piątą część rozległości powiatu, z nich już 1,237 włók jest urządzonych, a 1,965 nieurządzonych. Najznacniejsze są lasy rządowe straży: Rokitno Horbów i Dobryń, urządzone podług zasad leśnictwa, a rozległe do 400 włók. Po nich pierwsze zajmują miejsce lasy dóbr Biała, urządzonych na 100 porębów, obszerne włók 300, dalej idą: Dubowskie włók 70, tu jeszcze najwięcej można znaleźć zapasu drzewa budulcowego; Kodeńskie włók 203; inne lasy już są pomniejsze i znajdują się w dobrach: Woźniki włók 8, Chotycze 12, Woskrzenice 40, Krassówka 33, Cieleśnica 40, Piszczac 30, Koroszyn 17, Worgule 20, Mężenin 20, Komarno 40, Kownaty 20, Łysów 18, Pratulín 15, Krzyczew 12 i t. d. Gatunki w tych lasach są zwykle: sosna, brzoza, dąb, więcej na opał jak do budulcu przydatne. Najobfitsza w lasy jest okolica miasta Biały, najuboższa okolica Łosic, tak dalece, że mieszkańcy miasta tego, mianowicie też ubożsi, słomą ogrzewają swe mieszkania.

Łowy odbywają się bardzo rzadko na zające, lisy i wilki, bo innego zwierza nie ma; z ptactwa: na wodne kaczki, bekasy i słonki.

Rybactwo nie jest tu zaprowadzone, to też ryby łowione są głównie tylko w rzece Bugu, gdzie się poławiają: szczupaki, leszcze, liny, węgorze, sumy, jazie i inny białoryb; w rzekach Krzna i Zielawa także poławiają się ryby, ale w małej ilości.

Hodowlą morwy i jedwabników nikt się nie zajmuje, zasiane w niektórych miejscach drzewa morwowe wyginęły.

Pszczelnictwo, mało ma swych zwolenników, tak po dworach, jak i u włościan znajduje się bardzo mała liczba pni.

Gorzeln czynnych i znajduje się 34; te wydają wódki około 84,400 wiader; browarów piwnych jest 8, które wydają piwa 3,260 beczek.

Z 96 oddzielnych **własności ziemskich** znajduje się: 35 mających rozległości więcej jak po 100 włók, 29 od 100 do 50 włók, 30 od 50 do 10 włók, 2 mających mniej jak po 10 włók.

Z nich wszystkich następujące odznaczają się obszernością, lepszą uprawą gruntów, bytem włościan i t.p: Biernaty, Rudnik, Józefa Leduchowskiego, który posiada także i majątność Polików w tymże powiecie, jakkolwiek nie należą one do obszerne, bo liczą tylko 30 włók i mają wysiewu oziminy korcy 120, a jarzyny 60, odznaczają się jednak zamożnością i dobrym bytem włościan; Cieleśnica Stanisława Serwińskiego, rozległe włók 250, wysiew oziminy korcy 645, jarzyny 660, odznaczają się dobrym bytem włościan; Chotycze, Sewery-

na Wężyk, rozległe włók 123, wysiew zboża ozimego korcy 485, jarego 400, zaprowadzone jest tu gospodarstwo płodozmienne, utrzymywane poprawne rassy bydła i owiec, dobry byt włościjan; Działkowice, Tomasz Flejczerski, włók 102, wysiew zboża ozimego korcy 316, jarego 253, płodozmian; Falatycze, Franciszka Kowalskiego, który posiada w tymże powiecie inne dobra Pratulini. Obie te majątności obejmują 237 włók, mają wysiew oziminy korcy 430, jarzyny, 250, zaprowadzony płodozmian; Hruszniew, Szydłowskiego Teodora, który posiada dobra Petrykozy w powiecie Siedleckim i Zagorzany w powiecie Stopnickim. Dobra Hruszniew obejmują włók 312, wysiew roczny oziminy korcy 1,017, jarzyny 816; składają się z czterech folwarków, czterech wsi pańszczyźnianych i dwóch osad. Zaprowadzony tu płodozmian, włościanie znajdują się w dobrym bycie; Huszlew, Jeremiasz książę Woroniecki właściciel, obszerne włók 178, wysiew oziminy 590 jarzyny 460 korcy, odznaczają się dobrą rassą bydła i owiec; Janów, dobra rządowe, zakład stada rządowego koni; Kobylany, Karola Kozłowskiego, rozległe włók 165, wysiew roczny oziminy 420, jarzyny 340 korcy; wzorowe gospodarstwo, fabryka wapna na folwarku Rutka; Komarno, Władysława Orłowskiego, włók 146, wysiew oziminy 550, jarzyny 300 korcy, zaprowadzony płodozmian; Konstantynów, hr. Stanisława Aleksandrowicza. Należy tu miasto Konstantynów, cztery folwarki, i pięć wsi. Rozległość włók 424, wysiew roczny: oziminy 970, jarzyny 790 korcy. Płodozmian i poprawna owczarnia; Korczew, Kuczyńskich, włók 559, wysiew: oziminy 3,490, jarzyny 2,530, sześć folwarków, dziesięć wsi pańszczyźnianych i jedna osada, poprawna stadnina, dobry byt włościjan; Kodeń, hr. Krasieńskich, włók 960, wysiew oziminy 3,240, jarzyny 1,760 korcy, jedno miasto Kodeń, siedm folwarków, piętnaście wsi pańszczyźnianych; Łosice, majorat Alexandry Języków, włók 392, wysiew oziminy 1,030, jarzyny 990 korcy, pięć folwarków i siedm wsi urządzonych kolonialnie, fabryka wapna; Naple, Julii Mierzejewskiej, włók 69, dwa folwarki, trzy wsie pańszczyźniane, ładny ogród z oranżeryją; Puczyce, Adama Goltz, włók 55, płodozmian; Roskosz, hr. Izabelli Łubińskiej, włók 167, wysiew oziminy korcy 360, jarzyny 350, płodozmian; Witulin, Wilhelma Wężyk, włók 31, gospodarstwo płodozmienne, poprawna rassa bydła i ogród angielski; Woźniki, Franciszka Katerla, włók 225, wysiew oziminy 790, jarzyny 620 korcy, dobry byt włościjan, rządne gospodarowanie; Wólka Nossowska, Ignacego Wężyk, włók 120, wysiew oziminy 490, jarzyny 430 korcy, płodozmian, dobry byt włościan, fabryka wapna.

Fabryki. Tkactwo. W mieście Kodniu i innych miejscowościach wyrabiają sukno grube (1,880 arszynów), baję (700 arszynów), derki wełniane, tudzież płótno średnie (7,380) i ordynaryjne (109,470 arszynów).

Olearnie w mieście Biały i innych miastach wydają 2,780 wiader oleju.

Smolarnie w sześciu piecach wydają smoły wiader 9,890.

Garbarnie wyprawiają skór 3,980.

Mydlarnie dają świec 276, mydła 312 pudów.

Cztery piece wapienne wypalają 4,460 czetwerti wapna.

Cegielni 18 wydają cegły i dachówki sztuk 860,000, jeżeli do tego dodamy jeszcze wyrabiane przez włościan płótno, na ich własne potrzeby, będziemy mieli cały już obraz przemysłu fabrycznego w tym powiecie.

Bardzo jest on słaby; tylko więc gospodarstwo wiejskie dostarcza tu swych produkcji i to prawie wyłącznie na potrzeby miejscowe, gdyż niekiedy tylko w małej ilości wywożone one bywają do miasta Siedlec, a nieraz i do Warszawy; w ogólności ważniejsza ich część spożywaną bywa przez producentów, a zbywająca reszta, dowożona na targi i jarmarki miast okolicznych. Jarmarki znakomitsze bywają w miastach: Łosice, Łomazy i Janów, na które głównie doprowadzane bywa bydło, konie, owce, trzoda chlewna, narzędzia rolnicze itp. Na jarmarki w roku 1858 dowieziono towarów: do miasta Biały za rs. 4,000, Janowa 4,000, Kodnia 600, Konstantynowa 450, Łomaz 2,800, Łosic 13,800, Piszczaca 1,500, Sarnak 900, Terespoła 900.

Komunikacja drogą lądową jest tu dogodna; drogą wodną prowadzone bywają transporty tylko po rzece Bugu.

Skład powiatu. Powiat ten ma miast 10, to jest rządowych 4 i prywatnych 6, a mianowicie: Biała, Janów, Kodeń, Konstantynów, Łosice, Łomazy, Piszczac, Rossosz, Sarnaki, Terespol, o których we właściwym miejscu podane są bliższe szczegóły; wsi 281 mianowicie: rządowych 35, zakładów dobroczynnych 2, duchowieństwa 15, donacyjnych 11, prywatnych 221; folwarków 21, mianowicie: rządowych 14, zakładów dobroczynnych 2, duchowieństwa 16, donacyjnych 6, prywatnych 183. Wszystkie te wsie i folwarki rozdzielone są na 91 gmin wiejskich. Z wyższych zakładów naukowych znajduje się w tym powiecie w mieście Biały szkoła powiatowa filologiczna o czterech klassach; oprócz tego inne szkoły niższe tak rządowe jak i prywatne.

Szpital: ś. Karola w Biały. Pod względem duchownym wyznania rzymsko-katolickiego, powiat bialski dzieli się na dwa dekanaty: bialski, mający parafii 13 i janowski parafii 14. W Janowie rezyduje biskup dyjecezyi podlaskiej; znajduje się: katedra, konsystorz generalny, seminaryjum i klasztor księży Do-

minikanów; w Białym: Reformaci i Siostry Miłosierdzia przy szpitalu; w Leśnym Paulini, w Terespolu Dominikanie. Obrządku greko-unickiego znajdują się tu trzy dekanaty: bialski, do którego należy parafii 14, kodeński 15 i łosicki 11: w Białym klasztor Bazylijanów. Starozakonnych: dozorów bóżniczych 9, bóżnic 11, domów modlitwy 18, szkół 18. L. W.

Bogdan Korniluk, Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk

Z kart historii:

Wspomnienia Pana Kazimierza Pawluczuka z Wólki Polinowskiej

Na początku proszę mi opowiedzieć coś o swojej rodzinie.

Rodzina ze strony ojca wywodzi się stąd. Mieszkaliśmy w Wólce Polinowskiej, tylko w innym miejscu. Teraz mieszka tam rodzina Rabczuków. Tam jeszcze po nas krzaki rosną, piwnica jest, nierozebrana. Mieszkali tam jeszcze moi dziadkowie Paweł i Paulina. Mój ojciec nazywał się Tomasz Pawluczuk, urodzony chyba w 1888 roku, a matka Julianna z domu Doroszuk, urodzona w 1901 roku. Matka pochodziła z Kolonii Nosów. Rodzice moi mieli dziewięcioro dzieci: Marianna/1921/, Stanisław /1923/, Henryk /1925/, ja Kazimierz /1927/, Julianna /1930/, Jadwiga /1933/, Franciszek /1936/, Krystyna 1939/, Anna /1942/. Ożeniłem się z Marianną /1947/ z Wólki Polinowskiej. Mieliśmy pięcioro dzieci: Dariusz /1969/, Danuta /1971/, Renata /1977/, Agnieszka /1981/, Robert /1985/. Pierwszego syna Darka zabił prąd, jak miał 20 lat. Moja żona zmarła 7 lutego 2013 roku, miała 66 lat. Ja urodzony jestem w 1927 roku i mam już 92 lat.

Co Pan pamięta z dzieciństwa?

Pamiętam, że pod koniec maja lub na początku czerwca 1942 roku przenieśliśmy się tutaj, gdzie teraz. Wtedy była komasacja. Każdy musiał przenieść się na nowe miejsce. Tamte ktoś inny zajął. Miałem wtedy 15 lat. Ojciec zmarł 22 listopada 1941 roku, jeszcze na starym miejscu. Pamiętam, że w tamtym domu był Sowiec, parobek, uciekinier z obozu w Kaliłowie. Przebywał u nas dłuższy czas. Nazywał się Iwan. To był potężny chłop, ale nie chciał pracować. Kłóciłem się z nim. On miał ze 40 lat, ja miałem 14. Wykonywałem tę samą robotę, co i on. Powiedziałem do niego: „Iwan, nie budiesz rabotał, nie budiesz kuszał” /nie będziesz pracował, nie będziesz jadł/. Potem on ukrywał się, był w ziemiance za Wólką pod lasem. Piecyk tam miał i pewnego razu oczadział i zmarł. Koledzy wyciągnęli go, zdjęli ubranie. Wtedy ubrań nie było. Ja już wtedy wyzdrowiałem po przebytych tyfusie, chodziłem zobaczyć.

Ruscy uciekali z obozu w Kaliłowie, tam byli za drutami. Dużo ich było w okolicy. Widziałem jak ogniska palili, przychodzili do nas po wodę. Tutaj

nie mieli ziemianki, tylko w lesie za Wólką. Pewnego razu ktoś ukradł nam świnie. Podejrzewaliśmy tych Ruskich, ale oni powiedzieli, że od nas świni by nie wzięli. Później okazało się, że świnie ukradli Warszawiaki, którzy tu się sprowadzili.

Do szkoły chodziłem do Komarna. Krótko, bo jak Niemcy zabrali polskie książki, to przestałem chodzić. Nie było przymusu. Byłem wtedy w VI klasie. Należałem do chóru kościelnego. Pamiętam, że jak przyjeżdżał biskup, to nawet śpiewaliśmy po łacinie. Ministrantem też byłem, ale krótko, do 1942 roku. Było daleko chodzić i nie było w czym.

Wojnę też Pan pamięta?

Tu wojna przebiegała spokojnie, chociaż rozmaicie było. Partyzantka była tutaj. Pamiętam, że raz szli marszem i krzyknęli „padnij”, to kładliśmy się na ziemię.

W czasie wojny to w sąsiedniej wsi Solinki działo się więcej. Chodziłem tam na omloty. Tę wieś Niemcy spalili. Wtedy wielu połapali. Tych złapanych mieli wystrzelać, ale potem gdzieś wywieźli. Byłem młody, szczegółów nie pamiętam. Raz szedłem z grabiami do roboty, spotkałem Niemców, ale mnie nie zatrzymywali. Niemiec tylko machnął ręką, żeby iść. Innym razem szedłem z sąsiadem, ja wskoczyłem na furmankę i pojechałem do Solinek, a jego zatrzymali.

Pewnego razu byłem przy robocie na omlotach, tutaj koło szosy na kolonii. Mieszkał tam Gienek Kołtan. Miał taką spadzistą oborę, mieszkanie drewniane. Widzieliśmy, jak Niemcy poszli w tamtą stronę i zaraz zobaczyliśmy płonące zabudowania. Później mówili ludzie, że Kołtan do piwnicy się schował.

W 1941 panował tutaj tyfus. Ja też zachorowałem, miałem ponad 41 stopni gorączki. Dużo ludzi leżało. Nie wiedziałem nawet, jak dziadek umarł. Na święta Bożego Narodzenia 1941 roku, to już mi gorączka przeszła. Nauczycielka Zieniukowa, która mnie uczyła, przyszła, żeby mnie do szpitala zabrać. Rodzice powiedzieli, że nie ma już u nas nikogo chorego. Pamiętam, że jak jeszcze mieszkaliśmy w starym mieszkaniu, ojciec i rodzeństwo było chore na tyfus i trzeba było jechać do apteki do Janowa Podlaskiego. Tylko ja z matką byliśmy na chodzie. Pojechałem na koniu wierzchem. Apteka była w miejscu, gdzie skręca się na Wygodę. Konia uczepiłem i czekałem. Aptekarka bardzo długo robiła te leki. Wracając do domu, dojechałem do Romanowa, byłem obciążony lekami, a tam zaatakowały mnie psy Opalki. Gdyby klacz była inna, to spadłbym i psy mnie by poszarpały. Klacz stuknęła jednego psa kopytem, aż zajęczał. Do domu wróciłem już po północy. Na drugi dzień przyszła do nas sąsiadka, żona Stefana Pawluczuka, żeby i dla niej jechać po leki. Powiedzia-

łem, że ja już po leki nie pojedę, nie ma mowy. Zaraz ojciec umarł, jakoś te leki nie pomogły. Siostra Marianna też zaraz umarła. Ta, co wyszła za Litwiniuka do Jakówek. Ona na zapalenie płuc zmarła. Miała małe dziecko. Nie miała w czym chodzić.

Mój teść opowiadał, że jak w czasie wojny panował u nich na wsi tyfus w 1942 roku, to ludzie pili wódkę i spirytus. W ten sposób ratowali się. Nawet dzieciom podawali.

U nas tego nie było. Ja piłem wódkę wtedy, jak chodziłem z gwiazdą na Boże Narodzenie z prawosławną kolędą. Z nas czterech, którzy chodzili, tylko ja potrafiłem śpiewać. Gwiazdę trzymali koledzy, a ja siedziałem za stołem. Śledzika zjadłem, kielicha wypilem. Za to, że umiałem śpiewać. Myszczukowa nauczyła mnie wszystkiego. Potrafiłem drewnianą kluczką rękawice robić z jednym palcem i z pięcioma, również szlapy. A jak robili w domu dywany, to ja stałem i liczyłem, np. dwa w górę, czy dwa w dół, aby wychodziły odpowiednie wzory. Teraz już takich rzeczy nie ma. Kiedyś, jak zebrało się towarzystwo, to aż mieszkanie drżało. Dziś nie umieją śpiewać, bo radio gra, telewizor. Uważam, że teraz w porównaniu do dawniejszych czasów, jest gorzej. Teraz mam wygodniej, ale sam jestem. Nawet, gdybym chciał jakiejś opieki, to nikt by nie przyszedł, nie ma ludzi. Teraz mieszkam tylko z synem Robertem. Jestem po udarze, ale dobrze się czuję. Jak robiłem swojskie wędliny, to chwycił mnie udar. Omal nie wpadłem do wędzarki. Teraz mam motorower i jeszcze nim jeżdżę. Byłem niedawno w Klonownicy Małej.

/Pan Kazimierz poproszony zaśpiewał prawosławną kolędę/

Sąsiadka mnie nauczyła tej kolędy. Przychodził do nas sąsiad prawosławny. Zamiast „dzień dobry” mówił „dobryj deń”, a jak odchodził mówił „bywajcie zdrowi”. Ja nie wszystko rozumiałem.

Co Pan wie o napadzie na kolejkę w Mariampolu?

Znam tylko z opowieści. Szczegółów nie pamiętam. Po tym napadzie Niemcy spalili Solinki, Korczyska /Kolonię Witulin/.

Po wojnie już nie chodziłem do szkoły. W czasie wojny skończyłem sześć klas i tak zostało. Byli u nas tacy, co w ogóle nie chodzili do szkoły, pieniędzy nie umieli liczyć. Niektórzy mogliby chodzić, ale nie mieli w czym. U nas było też trochę ludzi prawosławnych. Była taka rodzina, że mąż był prawosławny, a żona katoliczka. Mojej matki brat pochodzący z Nosowa tutaj mieszkał. Był prawosławnym, miał żonę katoliczkę i czworo dzieci. Później, jak wywozili Ukraińców na Zachód, to jego też mieli wywieźć. Syn go uratował przed wywózką w ten sposób, że zapisał się do partii i dziadek został na miejscu. U nas w Wólce było 9 lub 10 ukraińskich rodzin: Stefan Laszuk, Popik, Ha-

wryluk, Miszczuk, Daniluk, Laszuk, Hawryluk, Śmietanka. Pawluczuk Jasiek z matką wyjechali do Rosji. Oni zgłosili się na ochotnika. Pamiętam, że ja też wywoziłem Ukraińców z Bubla do stacji kolejowej. Miałem wtedy 14-15 lat. Część zgłaszała się na ochotnika. Ulegli propagandzie, że tam będzie im lepiej. Oni tam zostali, nikt z nich już tutaj nie wrócił. Z Polinowa Byszko i Pylik nie chcieli oddać krów i koni, to wywieźli ich na Sybir i bez wieści przepadli. Nikt z wywiezionymi nie utrzymywał kontaktów. Matki kuzyni z Nosowa Anna i Aleksander Kuźma wyjechali do Rosji. Ich córka Julka wyszła za mąż do Serpelic i potem też wyjechała do Rosji. Kontaktów już z nimi nie było.

A Żydzi mieszkali we wsi? Ktoś ich tutaj ukrywał?

Nie słyszałem, żeby ktoś tutaj przechowywał Żydów. U nas koło kościoła sklep miała Żydówka Joselicha. Pamiętam, że jak przyszliśmy tutaj, na nowe miejsce w 1942 roku, raz moje siostry wyszły na dwór do piwnicy po kartofle. To było około godziny 19.00-20.00, a kartofle były potrzebne na kolację. Piwnica była zamykana na drążek. Po chwili przybiegły, powiedziały, że tam nie pójda, bo ktoś tam jest. Matka wyszła i zobaczyła Żydówkę. Uczepiła ona na drucie garnek, pod nim był żar, coś chciała ugotować. Matka powiedziała do niej, aby uciekała stąd, bo nas Niemcy spalą. Żydówka powiedziała, że za jej ukrycie da nam złota. Matka odpowiedziała, że nam złoto niepotrzebne, jak nas spalą lub zabiją. Wtedy wyszła stąd przez las w stronę Bukowic. Ta Żydówka mieszkała koło szkoły, gdzie teraz ta kamienica stoi. Tam był sklepik, do którego chodziłem po sól i naftę. Nie płaciłem za towar. Żydówka zapisywała to, co kupiłem na kartce, a później ojciec lub matka regulowali. Ta Żydówka sama mieszkała, bo jej mąż gdzieś przepadł. Ona była już starsza. Jej córka Chajka wyszła za mąż za Polaka, sąsiada z Wólki. On chyba nazywał się Franek Marczuk. Przeżyła, uciekła do Anglii. Nie było o niej wiadomości.

A jak tu było po wojnie?

Po wojnie zainteresował się mną Urząd Bezpieczeństwa. Za to, że w AK byłem, ale to nieprawda. Nie byłem. Chciałem iść, ale matka zaczęła płakać i prosiła dowódcę Jaracha, żeby mnie nie brał. Pamiętam, że po wojnie wiele razy uciekałem przed UB. Chcieli mnie złapać, przyjeżdżali do nas. Był tutaj taki sekretarz Wrzaszcz. Raz dał mi wezwanie do gminy. Zajeżdżam, a on do mnie ostro, że byłem w lesie. Coś do niego odpowiedziałem, też ostro. Nie miałem wówczas żadnych dokumentów. Po prostu nie wyrobiłem. Dał mi wtedy wezwanie do UB w Białej Podlaskiej. Pojechałem tam, rozmawiali ze mną i na koniec dali wezwanie na komisję wojskową. Pamiętam, że już po

wojnie z polecenia UB poszedłem do Wólki koło cmentarza broń odkopywać. Poszliśmy, ale tam broni już nie było, bo przed nami odkopali ją partyzanci Wyrzykowskiego.

W naszym domu spotykali się partyzanci Jaracha. Był w partyzantce taki Przygodzki, który po jej rozwiązaniu wstąpił do UB, ale jego chyba zastrzelili. Wiem, że w szkole w Komarnie mieli swoją siedzibę BCh /Bataliony Chłopskie/. Tu, gdzie teraz jest boisko, to stała stodoła, która podczas jakiejś walki spaliła się. Był czas, że partyzanci z BCh spali u nas w stodole. Wystawiali wartę, koniem ktoś objeżdżał okolicę. Ci z AK od Jaracha działali, napadli na ciuchnię w Mariampolu. Jarach bywał w Witulinie u księdza Zubko. Tam była radiostacja. Raz widziałem w Serpelicach Aleksandra Wereszkę „Rocha”. Był w mundurze, ale nie słyszałem, aby on przeprowadzał jakieś akcje.

Do nas Sowietów wkroczyli 22 lipca 1944 roku i już Niemców nie było. Nasza partyzantka walczyła później z nową władzą, z UB. Partyzantkę w 1947 roku rozwiązał Jarach. Podzielił, co miał. Każdy poszedł w swoją stronę. Gdyby komuniści nie czepiali się wiary, to nikt by z nimi nie walczył. Naród był religijny, przywiązany do kościoła. Raz udało się uciec Jarachowi przez okno, ale jak go złapali, to żeby być nietykalnym, zapisał się do partii.

Pamiętam, że raz strzelał do mnie mężczyzna, którego znałem, tutaj koło krzyża, jak wracaliśmy z różańca. Było to w 1947 roku. Wtedy były kradzieże. U sąsiada mieliśmy kryjówkę. Jeszcze ona stoi. Tam też były pochowane nasze ubrania, kozuchy. Gdybyśmy nie schowali, to pokradli by nam to wszystko.

Pan został na gospodarstwie, a co z Pana rodzeństwem?

Jedna siostra wyszła za mąż do Jakówek, druga do Kolonii Komarno, trzecia do Rozwadowa koło Sarnak. Najmłodsze siostry wyjechały do Gliwic i tam wyszły za mąż. Jeden brat jest w Zakalinkach, drugi w Konstantynowie, a trzeci wyjechał do Brzegu Dolnego.

A jak Panu tutaj się żyło na gospodarstwie?

Dorobiliśmy się dobrej gospodarki. Początkowo trzymaliśmy krowy, świnie, owce. Potem zdecydowałem się na bydło mleczne. Miałem specjalistyczną oborę. W 1967 roku zająłem pierwsze miejsce w powiecie za produkcję mleka i w nagrodę 3 tys. złotych. Byłem kilka razy z wójtem na wystawach krów mlecznych. W ubiegłym roku wybili u nas 20 sztuk świń ze względu na afrykański pomór świń /ASF/. Przyjechała jakaś ekipa, podłączyli prąd i wszystkie świnie zabili i wywieźli. Syn je trzymał i nie dostał żadnego odškodowania. Nie złożył w terminie wniosku. Musieliśmy podpisać, że nie będziemy już trzymać żadnych świń. W okolicznych wioskach nie ma teraz żadnej świni. Najlepiej gospodarzyło się za Gierka. Wtedy wziąłem kredyt

w wysokości 500 tys. złotych. Pobudowałem oborę, na wszystko był zbyt. Kredyt spłaciłem bez żadnych problemów.

Może Pan ma jakieś stare fotografie?

Nic nie mam. Jak nasze mieszkanie spaliło się, to spłonęły różne dokumenty, nawet pieniądze i nic nie zostało. Spaliliśmy wtedy na sianie w stodole.

***Serdecznie dziękujemy Panu Kazimierzowi
za przyjęcie i cenne wspomnienia.***

Jadwiga i Tadeusz Hryciukowie

31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Pracę w Szkole Podstawowej w Konstantynowie rozpoczęliśmy w 1971 r. Jadwiga w klasach I–III, Tadeusz w klasach IV–VIII, ucząc historii, przysposobienia obronnego i wychowania fizycznego. Wcześniej pracowaliśmy w szkołach z małą liczbą uczniów w klasach. W Konstantynowie spotkaliśmy się z klasami o dość dużej liczebności, często było nawet około 30 osób w oddziale.

Ponieważ w konstantynowskiej szkole pracowali nauczyciele, którzy nas uczyli, dość szybko zaaklimatyzowaliśmy się w nowych warunkach.

Jadwiga

Praca w klasach I–III wymagała poświęcenia dużo czasu na przygotowywanie materiałów do prowadzenia zajęć lekcyjnych. W tamtych czasach nie było gotowych materiałów dydaktycznych i wiele pomocy poglądowych należało wykonać samodzielnie. Niektóre można było wykorzystać tylko jeden raz, a więc na następne zajęcia trzeba było wykonać nowe. Zależało mi bardzo na tym, aby na lekcji uczniowie się nie nudzili i należało mieć różne pomysły na uatrakcyjnienie prowadzonych zajęć. Prowadziłam również działalność pozalekcyjną polegającą na przygotowywaniu różnych konkursów i części artystycznych na uroczystości szkolne i środowiskowe.

W drugim roku pracy zorganizowałam drużynę zuchową pod nazwą „Wesołe Promyki”. Bardzo chętnie uczniowie kl. I–III wstępowali do drużyny. Angażowaliśmy się w różne akcje organizowane przez Komendę Hufca Biała Podlaska. Na zbiórkach zuchowych uczyliśmy się różnych zabaw, nowych piosenek i organizowaliśmy ciekawe konkursy, często z nagrodami. Nawiązaliśmy kontakty listowne z drużynami zuchowymi z Braniewa, Gruczna, Wesołej, Halinowa Morynia, Krzywca nad Sanem, Częstochowy i Szczecina. W ramach akcji „Dziecięcy parlament” zuchy wykonały 15 pocztówek i wysłały dzieciom z Nikaragui. W 1984 r. drużyna zuchowa otrzymała tytuł drużyny mistrzowskiej. W konkursie ogłoszonym przez Komendę Chorągwi w Białej Podlaskiej i Muzeum J. I. Kraszewskiego w Romanowie pod hasłem „Poznajemy utwory J. I. Kraszewskiego” zuch Jarosław Iwanek otrzymał wyróżnienie. Drużyna zuchowa uczestniczyła w akcji sprzątania lasu i opieki nad miej-

scami pamięci narodowej. Wielokrotnie zuchy brały udział w konkursach piosenki zuchowej i harcerskiej organizowanych przez Komendę Chorągwi Biała Podlaska, zajmując bardzo często czołowe miejsca.

W 1986 r. zorganizowana została kolonia zuchowa w Bukowinie Tatrzańskiej. Pobyt zuchów na dwutygodniowej kolonii sfinansowała komenda chorągwi, natomiast autokar szkolny do dyspozycji w czasie pobytu – kuratorium oświaty. W pięknych okolicach Bukowiny Tatrzańskiej uczestnicy kolonii mieli okazję zwiedzania wielu atrakcyjnych miejsc. Zwiedziliśmy Zakopane, Morskie Oko, Nowy Targ (byliśmy na słynnym targu góralskim), Gubałówkę, Białkę Tatrzańską, Głodówkę, Łysą Polanę.

Zorganizowaliśmy dwie dalsze wycieczki. Pierwszą była wycieczka pod Trzy Korony, Szczawnicę i Krościenko oraz na zamek w Czorsztynie. Zuchy były zachwycone zwiedzaniem miejscowości, a szczególnie pysznymi lodami w Szczawnicy, ponieważ okazało się, że właścicielem lodziarni był pan pochodzący z Siemiatycz i jak się dowiedział, skąd jesteśmy, udzielił wszystkim zniżki.

Drugą wycieczkę zorganizowaliśmy do Krakowa i Wieliczki. Ona również dostarczyła uczestnikom wielu wrażeń. Jedną z atrakcji zwiedzania Krakowa było wejście do „Dzwonu Zygmunta”, podczas którego pani drużynowa zgubiła but. Wpadł on w konstrukcję wieży i nie można go było wydostać. Ponieważ była to niedziela, nie mogłam kupić jakiegokolwiek obuwia i dzieci cieszyły się, że pani chodzi boso albo w jednym bucie.

Wielokrotnie jako opiekun uczestniczyłam w wycieczkach krajoznawczych i pielgrzymkach organizowanych przez księdza proboszcza Mieczysława Milczarczyka.

Po 36 latach pracy w 2002 roku odeszłam na emeryturę. Była to trudna decyzja, ponieważ bardzo zżyłam się z dziećmi i nie wyobrażałam sobie braku zajęć szkolnych.

Za swoją pracę byłam wielokrotnie nagradzana nagrodami dyrektora szkoły i kuratora.

Tadeusz

Rozpoczynając pracę w Szkole Podstawowej w Konstanczynie, miałem pewne obawy ze względu na to, że pochodziłem z tego środowiska i niektórzy nauczyciele przestrzegali mnie przed znajomościami z uczniami i ich rodzicami. Wkrótce okazało się, że nie było żadnych trudności w pozytywnych relacjach z uczniami i rodzicami. Spotkałem się z wielką życzliwością nauczycieli, a ówczesny kierownik szkoły pan Eugeniusz Dylik służył fachową pomocą w sprawach dydaktycznych i wychowawczych. W tym miejscu należy podkreślić również fakt, że nie miałem z uczniami żadnych problemów wycho-

wawczych. Wielu z nich wykazywało zainteresowania historią i wiedzą dotyczącą współczesnego świata. Zaowocowało to zajęciem pierwszego miejsca w powiecie w konkursie wiedzy obywatelskiej przez uczniów: Leszka Dylika, Romana Koczuba i Kościńskiego (zapomniałem imienia).

W 1973 roku przystąpiłem do organizowania Izby Pamięci Narodowej. Pierwsza wystawa eksponatów zorganizowana została rok później na scenie w budynku tzw. białej szkoły. Stopniowo przybywało eksponatów i w 1977 roku Izbę Pamięci umieszczono w pałacu w mieszkaniu zajmowanym wcześniej przez państwa Łobaczewskich. Wielką pomoc w przeniesieniu eksponatów, wykonaniu gablot i remontu pomieszczeń zapewnił ówczesny dyrektor szkoły pan Marian Sempruch. Chcę też podkreślić wielkie zaangażowanie w organizacji Izby uczniów, którzy byli członkami kółka historycznego prowadzonego przeze mnie. Fachową pomoc w urzędzeniu Izby zapewniła również pani wizytator historii Danuta Dunajko-Andrzejuk. Zbiory wykorzystywane były przez nauczycieli na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. Z okazji uroczystości środowiskowych Izbę Pamięci mogli zwiedzać uczestnicy tych uroczystości. Bardzo ważną wizytę w pałacu i w Izbie złożyła zakonnica z Szymanowa Wanda Plater-Zyberk, córka Stanisława Platera fundatora kościoła w Konstantynowie. Była bardzo wzruszona, gdy zobaczyła w naszych zbiorach rodzinne zdjęcia. W czasie wizytacji parafii Izbę odwiedził ksiądz biskup Wacław Skomorucha. W rozmowie podkreślił znaczenie eksponatów pochodzących z dawnych czasów, a szczególnie tych z okresu zaborów i dwudziestolecia międzywojennego.

Były to wizyty indywidualne, jak również zbiorowe. Pamiętam wycieczkę emerytów z Międzyrzecza Podlaskiego, wśród których był profesor z Liceum Pedagogicznego w Leśnej Podlaskiej, w którym się uczyłem. Już na początku spotkania spytał, czy przypadkiem nie byłem uczniem w/w szkoły.

Pewnego razu odwiedziło Izbę małżeństwo z Warszawy. Pani zapytała, czy można przyjechać do nas z wycieczką i poprosiła o telefon. Po kilku miesiącach zadzwoniła, by umówić się na wizytę. Okazało się, że członkowie wycieczki to pracownicy Polskiej Akademii Nauk. Zachwycony byłem zainteresowaniem członków wycieczki zbiorami Izby, jak również historią pałacu i nadbużańskich terenów. W okresie późniejszym niektórzy z tych państwa odwiedzali Izbę z rodziną i znajomymi.

Przez wiele lat prowadziłem chór szkolny. W początkowym okresie trudno było zebrać chętnych do udziału w zajęciach, bo trzeba było raz w tygodniu poświęcić 2 godziny na próby. Jednak po kilku występach na uroczystościach szkolnych i środowiskowych ilość chętnych wzrosła i w pewnym okresie chór liczył 66 dziewcząt. Tak duża liczba zmobilizowała mnie do wyposażenia uczennic w jednolite stroje. Bluzki zakupiliśmy w sklepie, a spódnice uszyła

szkoła o specjalności krawieckiej z Białej Podlaskiej. Po wyposażeniu zespołu w stroje zaczęliśmy uczestniczyć w przeglądach chórów szkolnych organizowanych przez kuratorium.

Pomoc fachową zapewnił wizytator muzyki, a mój kolega z liceum, pan Waldemar Mazur. Zajmowaliśmy czołowe miejsca w konkursach, co mobilizowało do dalszej pracy. Chcę w tym miejscu podkreślić również fakt, że Komitet Rodzicielski pomagał finansowo organizować wyjazdy chóru każdego roku do Warszawy lub Lublina na spektakle operetkowe. Pani Wójt Stanisława Celińska, a wcześniej inspektor oświaty w gminie pan Marian Sempruch, udostępniali nieodpłatnie szkolny autokar na wyjazdy.

Raz udało się zorganizować bilety wstępu na balet w Teatrze Wielkim w Warszawie. Dziewczęta nie były zbyt zadowolone tą moją decyzją do chwili, kiedy znalazły się w miejscu spektaklu, a zachwycone były scenerią i artystem wykonawców. Jadąc do Warszawy, wyrażały opinię, że z baletu nic nie rozumieją, a wracając, były zachwycone. Sztuka nosiła tytuł „Córka źle strzeżona”. Przez okres działalności chóru dziewczęta obejrzały baśnie, operetki i musicale. Po pewnym czasie jednak nie było chętnych do udziału w chórze i problemem było zebranie ponad dwudziestu dziewcząt.

Byłem również opiekunem szkolnego Koła Ligi Obrony Kraju. Organizowaliśmy zawody o charakterze sportowo-obronnym, kursy na kartę rowerową. Raz udało się nam zdobyć drużynowo pierwsze miejsce w województwie białkopodlaskim w strzelaniu na zawodach w Łosicach. W dodatku indywidualnie najlepsza okazała się nasza uczennica. Kierownik zawodów zapytał: „Chłopcy, przyszli żołnierze, nie wstyd wam, że zwyciężyła dziewczynka?”

W 1986 roku Komenda Chorągwi ZHP w Białej Podlaskiej zaproponowała drużynie zuchowej zorganizowanie kolonii w Bukowinie Tatrzańskiej. Zostałem wyznaczony na komendanta tej kolonii, ponieważ posiadałem uprawnienia zdobyte wcześniej na kursie ZHP w Warszawie. Warunkiem było posiadanie własnego środka lokomocji do wykorzystania w czasie trwania dwutygodniowego pobytu. W tym czasie obowiązywał przydział kartek na paliwo. Z dyrektorem szkoły panem Marianem Sempruchem opracowaliśmy plan wycieczek i trasy przejazdów z podaniem ilości kilometrów. Zgłosiłem się z tym planem do zatwierdzenia u kuratora oświaty pana Eugeniusza Wińskiego. Pan kurator po przeanalizowaniu naszych propozycji uznał, że należy plan rozszerzyć, ponieważ przy przyznawaniu ilości paliwa zawsze część planu jest odrzucana i będziemy mieli ograniczone możliwości w organizowaniu wyjazdów.

Otrzymałem mapę Polski i do wcześniejszego projektu dopisałem jeszcze kilka tras nawet odległych od Bukowiny Tatrzańskiej. Poprawiony plan pan kurator zatwierdził i był pewien, że część tras będzie odrzucona. Przydziałem

kartek na paliwo zajmowała się instytucja dystrybucyjna w Międzyrzecu Podlaskim. Tego samego dnia zgłosiłem się pod wskazany adres. Pan kierownik po przeczytaniu mojego planu stwierdził, że chyba przesadziłem z tymi wycieczkami. Szczególnie nie podobała mu się wycieczka do Krakowa i Wieliczki, ponieważ znajdują się dość daleko od miejsca pobytu kolonii. W tym momencie zapytałem pana kierownika, czy ma dzieci w wieku szkolnym i czy jak by wysyłał je na taką kolonię, chciałby, żeby zwiedzały jak najwięcej. Pan kierownik zmierzył mnie niezbyt życzliwym wzrokiem za moją być może nieprzemyślaną dygresję i czekałem, że będę za to skarcony. Nic nie mówiąc, pan kierownik z planem w ręku podszedł do wiszącej na ścianie mapy Polski. Sprawdzał wszystkie trasy, czy zgadzają się kilometry. Czekałem tylko na jego decyzję, które przejazdy zostaną odrzucone. Stwierdził, że moje wyliczenia kilometrów się zgadzają, ale jest ich dość dużo. W tym momencie przeprosiłem go za moją śmiałość i pytanie o jego dzieci. Pan kierownik stwierdził, że trafiłem w jego czuły punkt i nie ma o to pretensji. Chwilę się zastanawiał, w końcu podpisał mój plan. Poleciał sekretarce przeliczenie kilometrów i średniego zużycia paliwa oraz wydanie kartek. Dzięki decyzji pana kierownika zwiedziliśmy bardzo wiele miejsc, o których pisała już moja żona.

W czasie pobytu w Bukowinie Tatrzańskiej wybraliśmy się na pieszą wycieczkę na polanę Głódówka. Znajdował się tam ośrodek kolonijny i kiedy w nim się zatrzymaliśmy, jeden z wychowawców zaproponował, aby rozegrać z nimi mecz w dwa ognie. Zgodziliśmy się z tą propozycją i zuchy chętnie przystąpiły do rozgrywki. Gdy staliśmy obok boiska z wychowawcą tamtej grupy, podszedł do nas dość wysoki starszy pan i zapytał, skąd jesteście. Odpowiedziałem, że z okolic Białej Podlaskiej. Wówczas on chwycił mnie za rękę i powiedział: „Ja w 1920 roku byłem z Józefem Piłsudskim na dworcu w Białej Podlaskiej i tam zostałem mianowany na krótki okres jego adiutantem”. Z dalszej rozmowy z nim wynikało, że awans uzyskał w zastępstwie za stałego adiutanta. Z wrażenia, słuchając jego opowieści, nie zapytałem, jak się nazywa. Miał 94 lata.

Ważnym wydarzeniem w naszym środowisku było wmurowanie aktu erekcyjnego pod budowę nowej szkoły. Miałem zaszczyt prowadzić tę uroczystość z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Edukacji: pana wiceministra Kazimierza Dery i wicekuratora bialskopodlaskiego pana Mieczysława Maciejczyka.

W 1995 roku została powierzona mi funkcja wicedyrektora szkoły. Wspólnie z ówczesnym dyrektorem szkoły panem Tadeuszem Łazowskim pracowałem 5 lat, a następnie przez 2 lata z panem dyrektorem Markiem Horbowiczem. W okresie tym, oprócz obowiązków wicedyrektora, zorganizowałem wyjazdy uczniów na naukę pływania do Białej Podlaskiej. Przedsięwzięcie to

podjąłem dzięki pomocy dyrekcji szkoły i władz gminnych. Raz w tygodniu bezpłatnie gmina zezwoliła na korzystanie ze szkolnego autokaru. Bardzo pozytywnie potrzebę nauki pływania poparli rodzice uczniów korzystających z wyjazdów, jak i sami uczestnicy.

W 2002 roku podjąłem wraz z żoną decyzję o przejściu na emeryturę. Pracowaliśmy w sumie 36 lat, z tego 31 w Konstancynowie. Często wspomniemy różne sytuacje napotymane w pracy, ale najczęściej rozmawiamy o sukcesach naszych wychowanków. Wielu z nich zdobyło gruntowne wykształcenie i zajmują różne wysokie stanowiska. Przy okazjonalnych spotkaniach swoich byłych uczniów cieszy nas, że są wzorowymi obywatelami. W ostatnim dniu pracy zostaliśmy bardzo uroczyście pożegnani przez koleżanki i kolegów oraz uczniów, a także przez władze gminy.

Jan Henryk Cienkusz

Jazda drogą po wspomnieniach

Z pewnym zamiarem, a trochę przypadkiem, trafiliśmy na powrotną drogę z kurortu serpelickiego do hoteliku naszego na wieczorną schadzkę.

Droga dość ciekawa, wybrana celowo, przez las i borsuckie pola i ubiegłowieczne wspomnienia - do Witoldowa. Jak tu się zmieniło. Z zagajniczków wyrósł wielki las, a z polnej ścieżynki szeroki dukt leśny. Dawne piachy wydumowe, dziś zadbane, zasiane zbożem rozmaitym, dawniej jedynie żółty łubin walczył tu o przetrwanie. Rozkołysane wspomnienia wiatr niesie melodią szumu lasu i w refrenie powtarza ją wciąż, żadna nutka tej melodii zapisać nie zdoła. Dziś mamy świadka historii sprzed osiemdziesięciu kilku lat, jest m.im. pan Jurek Rekucki. Jako mały chłopak, dzieciak znalazł się razem z swoją mamą w autobusie, którym kierował jako szofer jego ojciec. Jechali do Borsuk do znajomych. Autobus na tej trudnej i piaszczystej drodze zakopał się i wyjechanie z piachu i pokonanie wzniesienia okazało się niemożliwe. Pan Michał Rekucki, ojciec Jurka, wpadł na pomysł wyjazdu tyłem i na wstecznym biegu pokonał przeszkodę. Jako człowiek pomysłowy i wielu zawodów i specjalności poradził sobie bez wyciągania autobusu końmi. Nasz współczesny powrót był wspomnieniowy, powróciły dawne obrazy, jakie zostały w pamięci sprzed lat. Na tej pełnej sentymentu trasie, zabrakło nam wiatraka przy polnej drodze z Witoldowa do Konstantynowa. Jak pamiętam, wiatrak ten, już wtedy leciwy, ale wciąż sprawny, był znakiem rozpoznawczym drogi do wsi Borsuki, do dziś pozostaje w naszej pamięci. Ten sam wiatr, który opodał romantycznie szumiał w lesie, tu na tym polu był mocarzem, siłując się przez wiele lat ze skrzydłami wiatraka. W końcu jak bokser powalił je na matę ziemi i podświszczając, i pogwizdując, czcił zwycięstwo. Dziś poza historią nawet śladu po tej walce nie ma. Z refleksyjnego myślenia taka myśl wypływa - człowiek rozumny, o nieograniczonym horyzoncie, o ogromnej sile ducha - jest ograniczony w swych nieograniczonych zapędach i w końcowym efekcie jest skazany na porażkę z siłami natury.

Na pożegnanie szumiące sosny grały melodię, w której nastrój świetnie się wpisuje ostatnią zwrotka wiersza „Pożegnanie” pani Elżbiety Józwiak:

*Wiatr niesie hymn młodzieńczy
Myśli biegnących w dal.*

*I nie wiem co mnie dręczy
Niepokój smutek czy żal...*

W melancholijnym nastroju wracaliśmy do siebie do hoteliku na piętrze zadumani w przemijanie czasu, a rozmowa z przypadkowo napotkanymi dziewczynkami wprawiła nas do dobrego nastroju, z refleksją, że rośnie nam zdrowe młode pokolenie, a my im miejsca będziemy ustępowali powoli - p o w o l i ...

Taką rzeczywistość niesie nam życie.

III TWÓRCZOŚĆ LITERACKA PASJE ZAINTERESOWANIA

Jerzy Rekucki

Diamenty dla Państwa Cienkuszów

Uroczystość dziś szczególna
Raz się tylko w życiu zdarza
Janusz z Basią w zeszłym wieku
Przysięgali u ołtarza...

Kiedys wpadli sobie w oko
I ugodził grot Amora
Wyjąć go nie było można
Z braku specja w tym-doktora...

A ten grot to się okazał
Niespokojny wiercipięta
I się stało co być miało
Przemek, Marcin i wnuczeta...

Janusz czy se zdajesz sprawę
Może to jest pech Zodiaku
Żeś ty chłopie w tej niewoli
Już sześćdziesiąt lat biedaku...

Mówię o tym bez przytyku
Bo to dawno już się stało
Taka bywa kolej rzeczy
Mnie to kiedyś też spotkało

W kraju wolność demokracja
PIS u władzy - mój ty Boże
Ale to jest dożywocie
Nawet Ziobro nie pomoże...

Jasyr - to żart. Z taką Basią
Na stojąco gratuluję
Sama dobroć - wiem co mówię
Obie rączki JEJ całuję...

Ale dosyć tego wstępu
Choćby można jeszcze sporo
Wobec tego JUBILATOM
Złożyć życzeń chcę kilkoro...

Przede wszystkim życzę zdrowia
Oraz wszelkiej pomyślności
Trochę szczęścia też się przyda
Zaufania i czułości...

Żeby dzieci z wnuczętami
Zawsze bardzo Was kochały
Oraz czasem - przy frasunku
Nie zaszkodził łyk gorzały...

Na tym mógłbym już zakończyć
Polecając Opatrzności.
Was Szanowni Jubilaci
Oraz Waszych drogich gości

Lecz przytoczę jeszcze strofy
Gdy się żenił mój wnuk mały
Nad którymi się zadumał
I w pamięci Mu zostały.

Tylko jeden jest kapitał
Co nie traci na wartości
Pielęgnujcie swe uczucia
Wszystko na nic bez miłości...

A małżeństwo to jak podróż
Czasem bywa podczas burzy
Więc starajcie się ją przetrwać
Życzę szczęścia w tej podróży

Już na koniec za Leśmianem
Chcę przypomnieć wers w tym względzie
Dotąd razem, zawsze, wszędzie
Niechaj nadal - też tak będzie

Wyszukano mi w smartfonie
Co nie wyszło jeszcze z mody
Że to Wasze dzisiaj święto
To są Diamentowe Gody...

Trochę mało czasu miałem
Lecz od serca się starałem
Żeby wyszło jak należy
Wasz przyjaciel – ziomek.

JERZY

Opole 22.09.2019 r.

Jan Henryk Cienkusz

Wiersze

PRZED KOLACJĄ

Dziadek z babcią figlowali, aż doszło do sprzeczki.
 Dziadkowi na wspomnienia przyszła nagle chętka
 Mówił o tych z variete z ubiegłego wieku
 Co miały nogi od podłogi aż do rzęs.
 Dziadkowi na takie wspomnieniowe gadanie serce mocniej bije.
 Babcia z zazdrości wydała z siebie syk w tonacji baby jagi,
 Bo jej nogi były nieco krótsze i inne w owalu.
 Oj tak tak było pamiętam, tylko dziś trudno mi sobie przypomnieć z jakiego
 powodu.
 A czy pamiętasz mój amorozo, jak mi mówiłeś, że na mój widok pulsowały
 ci skronie
 I że w głowie ci szumiało, a dziś pozostał ci szum w uszach niekontrolowany.
 W wielkim głośnym zamieszaniu dziadek w decybelach szukał ratunku.
 Co mówisz kochanie? Nie słyszę - rzucił na obronę.
 Z tych potyczek słownych moral płylnie krótki.
 Dioptria z Decybelem w młodości prawie się nie znali
 A na starość - na starość mocno się związali.
 Dziś z zachcianek dziadka została mu miła wspomnieniowa gadka; jak on
 kiedyś; och, och zaraz, zaraz co to miałem powiedzieć.
 Jeszcze nie raz Babcia z Dziadkiem skrzyżują zaśniedziałe argumenty i w
 tej słownej potyczce ten będzie górą, kto zachowa więcej siły i zdrowia a
 niekoniecznie argumentów.
 I tak mamy skończoną słowną przepychankę
 Z nadzieją na nową romantyczną, dziadkowo- babciną sielankę.

Kolacja była obfita obojgu smakowała ,
 bo nic za wcześniej babcia do lodówki nie schowała.

ROZMYŚLANIA PO LATACH (Grymas dla szczęśliwych)

Stanęłaś mi - znalazłem Cię po latach
na drodze mojego życia.
Taka piękna powabna drażniąc moje zmysły
Kryjąc w sobie tyle tajemniczego piękna.
Rozpalając nadzieję na nieznaną przyszłość.
Postać Twoja kryła tyle tajemniczego piękna.
Byłaś piękna tajemnicza i nieosiągalna
Choć dziś lustra w jakieś zmowie czatują na sensację
To i tak zawsze będziesz tą jedyną i niepowtarzalną.
A złoty promień obrączek będzie rozświetlał drogę naszego życia.

Stojąc u Twego boku wspominam to co było piękne i niepowtarzalne,
bo przecież, realne stały się marzenia, przeplatane melodiami z tamtych lat.

Justyna Kamińska

Wiersze

Przemija ludzkie życie
I coś odpływa w dal
nawet się nie obejrzyś
kiedy zostaniesz sam

Przemija ludzkie życie
jak kropla wody
co upada
na suchą ziemię
i jest niewidoczna

Przemija ludzkie życie
i to co dzisiaj
się dzieje
nie powróci – odejdziesz
bezwiednie

04.03.2009

Czas Wielkiego Postu
to czas zadumy
i zamyślenia
Czas Wielkiego Postu
to także nadzieja
w Zmartwychwstanie

Czas Wielkiego Postu
to czas przemiany
i nawrócenia

Czas Wielkiego Postu
dotyczy każdego z nas
i mnie i ciebie

04.03.2009

Przemija ludzkie życie
jak codzienny sen,
który nie powraca

Przemija ludzkie życie
odpływa jak morskie fale,
które się nie zawracają

Przemija ludzkie życie
i gna wciąż do przodu
i zostawia nas

13.04.2009

Każdego dnia
czekasz na cud,
na przemianę
własnego serca
na nadzieję
i na słońce

13.04.2009

I znowu to samo
zwykła szarość życia
I znowu to samo
nie mamy nic
do ukrycia
I znowu to samo
ten sam krzyż
To samo cierpienie
Ale to wszystko nic
najważniejsze jest zbawienie duszy
A poza tym nic się
nie liczy

25.07.2009

Czasem tak jest
 że ciągle pada
 deszcz
 I nic nie pomoże
 nawet słońce
 które świeci na dworze
 Czasem tak jest
 że niebo
 przykrywają ciemne
 chmury
 Ale to nic
 to wszystko minie
 i będzie słońce
 - w Tobie -

25.07.2009

Lecą płatki śniegu
 z nieba
 a moje myśli
 wciąż w biegu
 i nie wiem czemu
 nie mogę
 się powstrzymać od
 śpiewu

26.02.2012

Aby ocalić coś od
 zapomnienia
 To zawsze trzeba mieć
 marzenia
 I je spełniać
 aż do końca...
 (świata, życia)

24.01.2017

Wciąż jestem sama
choć otaczają
mnie ludzie

Wciąż jestem sama
i milczę
choć czasem
mówię

Wciąż jestem sama
i szukam kogoś
kto tak jak ja
się czuję

Wciąż jestem sama
w tym szalonym świecie
Ale tym się nie przejmuję
bo to jest nieważne

24.01.2017

Zawsze za czymś gonimy,
Czegoś nam brak
I chociaż jesteśmy wolni
Nie pofruniemy jak ptak
Zawsze nam mało...
Czegoś szukamy daleko
A często nie widzimy (tego)
Kogoś, kto
Na nas czeka od lat
I jest obok nas

24.01.2017

Lubię być sama,
kiedy nikt nie
ode mnie nie chce.
Wtedy mogę odpocząć
w spokoju

i poleżeć na kozetce.

Lubię być sama,
posłuchać jak szumi wiatr
i śpiewa ptak
i popatrzeć na słońce.

Lubię być sama,
bo wtedy
nikt mnie nie ocenia
i nikt mnie nie widzi.

25.01.2017

Świeci księżyc, świeci
na bezchmurnym niebie.
Noc jest bardzo ciemna,
ale także jasna,
to zasługa księżycy
który nas oświeca.

Nagle pojawiły się
piękne gwiazdy,
dzięki temu
robi się romantycznie
i chociaż jest zima
wcale nie jest zimno

10.02.2017

Czasem masz pełno
różnych myśli w swojej głowie
I nie możesz
poradzić z nimi sobie.
Czasem chcesz tego
Co jest nieosiągalne
Twoim zdaniem.
Ale właśnie na tym
polega życie,
aby mieć głowę pełną marzeń.

28.11.2017

Czasem tak jest,
że ciągle pada deszcz
Czasem tak jest,
że nic się nie chce.
I chociaż wiatr
przegoni chmury,
to ty ciągle czujesz
się ociężały

Ale masz nadzieję,
że to minie
i kolejny dzień,
choć pochmurny,
to będzie wspaniały.

Wije silny wiatr
zawiewa drogi
białym puchem.
Wije silny wiatr,
a ja siedzę w domu
z kotem.

Wije silny wiatr.
Jak to zima.
Musi być białe
i zimno.

28.11.2017

18.01.2018

Elżbieta Józwiak

Mój Franopol²

Leży na końcu świata,
wieś co pustkami świeci.
Nawet tu bocian nie lata,
więc nie ma małych dzieci.

Samochód raz do roku
niechcący zboczy z trasy.
A tak ogólnie spokój
i cały czas mamy wczasy.

A kiedy przyjdzie zima
i śnieg zasypie drogi.
Nieważne czyja wina,
lecz żywot nasz ubogi.

Wójt rzecze powiatowa,
sołtys, że droga gminna.
Po co ta głupia mowa,
to wieś jest temu winna

Nie czekam sprawy biegu,
nie myślę co mnie dręczy.
Raczkując w zaspach śniegu,
cofam się w wiek niemowlęcy.

P.S.
Może uboga i zapomniana,
ale mej duszy cicha ostoja.
I bardzo, tak bardzo kochana,
choćby dlatego, że moja.

² Wiersz Elżbiety Józwiak „Mój Franopol” po raz pierwszy opublikowano w II tomie *Rocznika Konstantynowskiego* w 2011 r.

dopisek Jerzego Rekuckiego

Proszę wybaczyć dopisek
 Nic nie mam do FRANOPOLA
 Po prostu wiersz się spodobał
 Mnie - Rekuckimu z Opolą.
 Jednak od jego powstania
 Czasy się ciągle zmieniają
 I dzięki Bogu ludzie
 Kłopotów coraz mniej mają
 I dzieci więcej przybywa
 Po zmowie z jakimś bocianem
 Więc odwiedzają po latach
 Te swoje gniazda kochane.
 Często też auta zbaczają
 Ze swojej głównej trasy
 A uśmiechnięci turyści
 Nad Bugiem spędzają wczasy
 Gdy styczeń drogi zastawi
 W swej śnieżnej szacie zimowej
 Nie wójta to вина - ale
 Zaspanej służby drogowej.
 I my seniorzy bywamy
 Póki nas starość nie zmiecie
 Bo nasze to Gniazdo Rodzinne
 Jedno z piękniejszych na świecie..

Katarzyna Chomiuk-Kopaczuk

Tomasz Zalewski

Konstantynów. Tutaj się urodził, spędził dzieciństwo, dorastał. Tutaj ukończył szkołę podstawową, tutaj mieszka od 36 lat, pracuje i tworzy. Podobnie jak ja, Tomek ma ogromny sentyment do parku i pałacu Platerów, w którym mieściła się szkoła podstawowa. Syn Ziemi Konstantynowskiej.

Jak każdy artysta żyje we własnym świecie, tworzy to, co mu w duszy gra. Ma przestoje tygodniowe lub dłuższe, czasem zniecka dopada go natchnienie, musi wtedy coś zrobić, wyrazić to w jakiś sposób, przelać na papier lub płótno.

Nie jest artystą w białym fartuszu, ubrudzonym farbami z beretem na głowie i z pędzlem w ustach. Jest zwykłym człowiekiem, który jak każdy, ma swoje dobre i gorsze dni. Nie tworzy na co dzień. Życie wymaga od nas także tego, aby egzystować w tym świecie, trzeba większość czasu spędzać na pracy zarobkowej.

Nie ma ulubionej techniki. Zależy, co tworzy i dla kogo. Czasem jest to projekt tatuażu, czasem rysunek, ilustracje do twórczości pisarzy i poetów, obrazy świętych wiszące obecnie w wielu domach członków rodziny i znajomych, widoki na podstawie czyjegoś zdjęcia, mural na prywatnej posesji czy okolicznościowe, jak te na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości, które do dnia dzisiejszego możemy podziwiać na budynkach znajdujących się w centrum Konstantynowa.

Inspirują go różne rzeczy, jak to artystę, choć sam za artystę się nie uważa. Według niego, każdy może malować. Dzięki ciężkiej pracy, mozolnej nauce możemy dojść do swojej techniki, w której będziemy najlepsi. Rozpoczął od małego formatu rysunków wykonywanych jeszcze w czasie nauki, następnie stymulowany przez panią Marię Sawczuk, dyrektor miejscowej biblioteki, stworzył m. in. cykl ilustracji do baśni J. Ch. Andersena w formacie A3 oraz grafiki inspirowane architekturą i krajobrazem Konstantynowa. Analizował prace uznanych artystów, grafików, ilustratorów. Nadal doskonali swój warsztat, sięga po nowe narzędzia, podejmuje się nowych wyzwań.

Lubi stare fotografie, marzy mu się stworzenie serii obrazów starego Konstantynowa. Chciałby uwiecznić Konstantynów z dawnych lat. Pomysł jest bardzo ciekawy i wymaga poświęcenia ze strony Tomka. Takie obrazy, czy to

w farbie, czy w ołówku nie powstają od razu – wymagają czasu. Dopinguję Tomaszowi w tym pomysle i życzę Mu, aby taki projekt wyszedł w każdym calu. Losy ludzi, czasem tragiczne, i historie związane z samym Konstantynowem godne są uwiecznienia. Stare fotografie to skarb, który warto uwiecznić także w taki sposób.

Malowanie nie jest jego głównym zajęciem, ale talent pomaga mu w pracy. W domu Tomka w przedpokoju znajduje się pomalowana ściana, na której odbite są ręce jego córki Oliwii. W pewien sposób to także wyraz artystycznej duszy nie tylko jego, ale także jego dziecka.

– Ten wywiad to będą takie złote myśli, takie jak kiedyś były?

– *Wielu ludzi uważa Cię za artystę. Jak się do tego odnosisz? Nie odpowiadaj jednym słowem, że tak lub nie. Postaraj się to uzasadnić.*

– Nie, nie uważam siebie za artystę. Zestresowałem się tym pytaniem. Nie, nie uważam się za żadnego artystę, nie mam żadnej szkoły, żadnych podstaw czy coś w tym stylu.

– *Jest przecież wielu artystów, tak zwanych samouków, którzy bywają dużo lepsi niż tacy wyuczeni. To ludzie, którzy tworzą z pasji. Czy Ty tworzysz z pasji? Jak to się w ogóle zaczęło, że zacząłeś tworzyć?*

– Czy ja tworzę z pasji? Nie, mi to się raczej takie graffiti spodobało. Zaczęło się od tego, że bardzo spodobało mi się graffiti w latach dziewięćdziesiątych, gdy miałem naście lat. Nie pamiętam dokładnie, czy to było w telewizji, czy to na żywo, może gdzieś na wyjeździe z mamą, pociągi, budynki wymalowane. U nas tego nie było, rozumiesz: wioska, to co tutaj było. Miałem pewnie wtedy z piętnaście lat. I tak zacząłem próbować sam. Proste takie, najprostsze, byłem młody.

– *Dla mnie graffiti, to taka czarna magia. Więc jak mówisz „najprostsze”, to nie wiem, co masz na myśli. Ja bym pewnie tego nie umiała zrobić.*

– Ja od takich najprostszych rzeczy zaczynałem w graffiti: kolorowe długopisy czy kredki, to się jakoś rozwijało. Jakieś twarze czy wzory liter. A że nie chciało się uczyć, to malowałem z tyłu zeszytu. Jedna nauczycielka w szkole średniej kiedyś zajrzała do zeszytu, bo ja zawsze coś pisałem, i mówi: „On zawsze pisze, a tu tylko dwie strony zapisane”, no i jak zajrzała na koniec zeszytu, to stwierdziła: „A Ty Zalewski to chyba zawody pomyliłeś”. Nie oceniała, że nie uważam na lekcji – pamiętam to jak dziś.

– *Czy w takim razie był ktoś, kto poprowadził cię w tym kierunku, wspierał,*

ktoś kto powiedział, że to jest dobre?

– Jeśli chodzi o kogoś, kto ciągnął, bo tak to można nazwać – „ciągnięciem”, to była Maria Sawczuk, a w czasach szkolnych to nie. Nikt raczej nie zwracał uwagi, raczej nikt wcześniej nie widział tego. Do biblioteki zrobiłem kilka rysunków, ilustracji do bajek. Pani Maria proponowała też, bym jakieś obrazki namalował, jakieś rysunki z terenów Konstantynowa.

– A co się stało z tymi rysunkami?

– Te rysunki są w bibliotece, w dziale regionalnym, gdzie są też prace innych osób. Służyły po to, żeby dzieciom zilustrować bajki.

– Z czego czerpiesz inspiracje do tworzenia?

– Graffiti budowałem sobie w głowie sam i wymyślałem. Może to tak, jakbym uciekał w taki swój świat. A tak, jeśli chodzi o rysunki, to zawsze ktoś chciał coś konkretnego. Na przykład mówili: „Weź no coś podpowiedz”, „Jaki masz pomysł na to?” lub coś w tym stylu. Część z netu ściągnąłem, jakiś mały kawałek, ale resztę musiałem sam wymyślić. Na przykład gdy robiłem tatuaż: litery wyrastające z gałęzi. I ten znajomy ma teraz taki zrobiony tatuaż. To kolega z mojej ulicy, tylko już tutaj nie mieszka. (Tomasz pokazuje zdjęcie tatuażu). Tu jest 12 liter, imiona siostr, ojca, matki, to same inicjały. On to opublikował na fejsie. Mam gdzieś ten wzór na kartce.

– Czy masz ulubioną technikę, czy, za każdym razem coś innego? Czy miałeś coś takiego np., że musiałeś się wyżyć. Idę sobie na stodołę pomalować, bo mam wewnę. Czy stworzyłeś coś takiego, o czym pisać tutaj nie powinnam, co niekiedy było zgodne z przyjętymi normami? Zapewne nie raz byłeś posądzany o jakieś malunki artystyczne na terenie Konstantynowa.

– (Uśmiech) Technika to przede wszystkim ołówek, a do graffiti to zawsze kolorowych, żelowych długopisów używałem. Znam kilka osób takich, z którymi mógłbym tworzyć, ale wolę sam.

– Czy pamiętasz wszystkie swoje prace?

– Nie, chyba wszystkich nie spamiętałbym. I ciągle przybywają nowe.

– A czy jest taka praca, z której jesteś bardzo, bardzo dumny?

– To chyba jest Jezus dla wikarego Adama Zawistowskiego. Uważam, że udał mi się super, naprawdę. Ten obraz to tylko pastel i ołówek. I to z tego jestem dumny. Trzydzieści godzin, coś około tego, tyle godzin pracy. Spory jest. Twarz Jezusa jest z rysunku, z obrazka przerysowana. A te fale to miały być chmury, ale gdzieś mi wpadły do głowy te fale, a ręce to przyśniły mi się, powiem Ci szczerze.

– No i mówisz, że nie miałeś natchnienia.

– Coś jeszcze dodałem od siebie, jakieś wzory – te różne kolory. Na tym rysunku nie było kolorów, one są moje. Wkomponowałem je w te wzory. Fajnie skomponować taki obraz, bo jest jakby z kilku. (Tomek pokazuje mi obraz

na zdjęciu). Tutaj wychodzi taki promień, jakby światło czegoś dobrego, który rozbiła cień. Każdy może to inaczej odbierać. Ja widzę to właśnie tak. Gdybym miał wybierać, to z tej pracy jestem najbardziej dumny.

– *Czy Twoje obrazy wyrażają w jakiś sposób Ciebie, stan ducha, Twoje myśli?*

– Nie, tak nie jest. Nie uciekam w tworzenie, nie uciekam w rysunki. To nie jest mój azyl. Jak mam czas, to robię. Jak mam zły humor, jak się nic nie chce, to na pewno nic nie narysuję, nic nie zrobię. Jak próbowałem coś na siłę – nie wyszło. Zostawiam, odchodzę, na drugi dzień przychodzę, już patrzę z innej perspektywy i to co nie wychodziło mi wczoraj, dzisiaj dwie minuty i robię to, nad czym się trudziłem wcześniej. Robiłem też farbami akrylowymi, ze trzy obrazy. Ramę sobie sam zrobiłem. Wziąłem stare prześcieradło, zamontowałem i zrobiłem obraz.

– *Czy jest coś takiego, co jest dla Ciebie natchnieniem, czy w Twoim przypadku jest coś takiego motywującego do tworzenia?*

– Nie zastanawiałem się nad tym. Jeśli ktoś mnie ciśnie, ciśnie i ciśnie, to w końcu usiądę i zrobię.

– *A takie natchnienie, jak ten Jezus? Czy to było raczej na zamówienie?*

– To było na prośbę księdza Adama. Wikary był po kolędzie, zobaczył przypadkiem jakiś rysunek naszego kościoła, ze zdjęcia pani Małgorzaty Wasilewskiej, bardzo fajne zdjęcia robi. Jest kilka, z których mógłbym zrobić jakiś obraz. A ten obraz Konstątnowa, ksiądz bardzo wysoki jest, zobaczył, że na łódówce leży. No i powiedział, że chciałby taki do ciemnicy do kościoła. Określił, co by chciał, a reszta – mówi – to do Ciebie należy. No i tak powstał. Lubię, też te wyzwania. Powiem jeszcze, że zawsze mam coś takiego, że czego wcześniej nie lubiłem, to potem lubię. I może to też jest taka motywacja, bo to nie jest jakaś monotonia, że klepać jedno w kółko i to samo. Zawsze mam wyzwanie, zawsze ktoś mi da zagadkę i się robi.

– *To nad czym aktualnie pracujesz? Masz coś w zanadrzu?*

– Mam w głowie plan. Jak siądę, stare zdjęcia czy coś podobnego wezmę, co było dawniej, a teraz inaczej wygląda, przerobiłbym na obrazy. Widziałem kiedyś takie zdjęcie – Hrabia miał szklarnię z egzotycznymi roślinami, za szkołą. Potem w ruinach tam jeszcze fortepian albo pianino stało, pamiętam za młodu.

– *Twoja córka pięknie maluje. Prowadzisz ją w jakimś kierunku?*

– Mogę coś podpowiedzieć, jeśli będzie chciała. Ja nie mam żadnego talentu, nie uważam, żebym miał talent. Bo wszystko, co osiągnąłem, to jest przez pracę, to jest wypracowane, jestem uparty. Jestem tego zdania, że każdy, gdyby zaczął w młodym wieku, to po jakimś czasie dojdzie do tego. Wiem, że ja to wszystko wypracowałem. Twarzy nie umiałem, męczyłem się bardzo, teraz też

nie wiem, czy bym zrobił, musiałbym się bardzo namęczyć. Jak mam przestój trzy miesiące, to tracę taki dryg do tego.

– *Dziękuję Ci bardzo za rozmowę i poświęcony czas. Życzę realizacji pomysłów i dalszych sukcesów.*

Zapiszę sobie „Czarny”.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

Zimowy spacer do lasu – 10.02.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
Zimowy spacer do lasu – 10.02.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
Bieg Tropem Wilczym – 26.02.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
Bieg Tropem Wilczym – 26.02.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
Bieg Tropem Wilczym – 26.02.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
VI Rodzinna Wycieczka Rowerowa w Dniu Flagi
Rzeczypospolitej Polskiej 02.05.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**

VI Rodzinna Wycieczka Rowerowa w Dniu Flagi
Rzeczypospolitej Polskiej 02.05.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
XVII Ogólnopolskie Spotkanie Organizacji Działających
na Obszarach Wiejskich w Marózie – 17-19.05.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
XVII Ogólnopolskie Spotkanie Organizacji Działających
na Obszarach Wiejskich w Marózie – 17-19.05.2018 r.

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**
Spływ kajakowy po rzece Bug trasą Pratulin – Gnojno – 14.07.2018 r.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

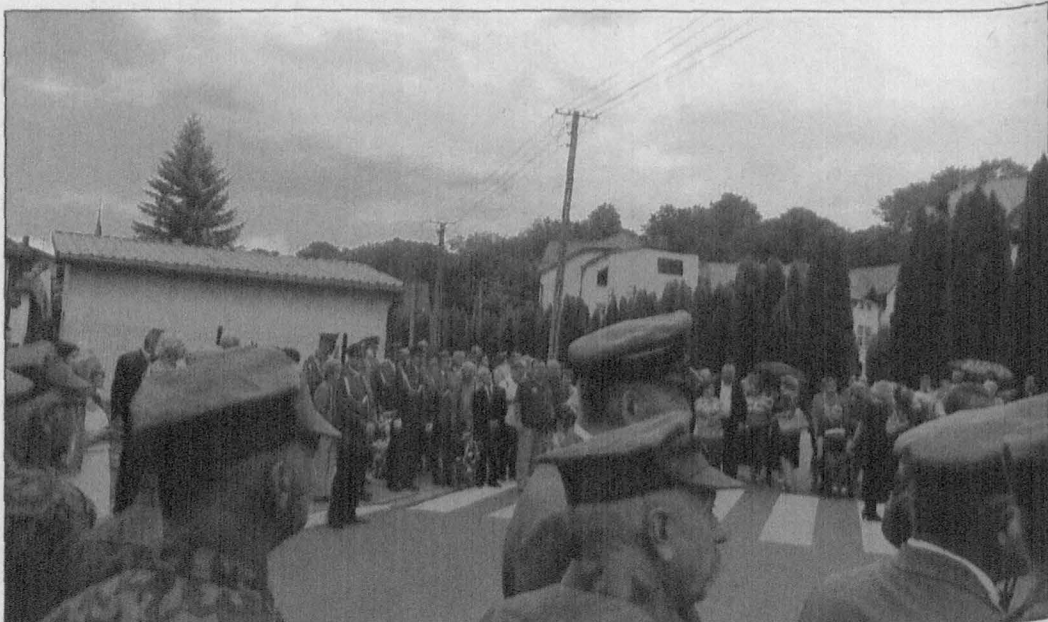

Przyjazd X Konnej Pielgrzymki w hołdzie Kawalerii Rzeczypospolitej w barwach
7 Pułku Ułanów Lubelskich z Bobrownik do Kodnia – 11.08.2018 r.

Koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu wnuczek pana Sidewicza pani Marii
Zygmaniak-Lesiak i Małgorzaty Zygmianiak-Pujol - 12.08.2018 r.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej
Stanisławowi Sidewiczowi – 11.08.2018 r.

Tablica pamiątkowa poświęcona majorowi Stanisławowi Sidewiczowi. Lokalizacja:
Konstantynów, styk ulic Józefa Piłsudskiego i Kardynała Stefana Wyszyńskiego

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**

Obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę – 11.11.2018 r.

Przemarsz pochodu ulicą Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

Obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę – 11.11.2018 r.
Uroczystości na skwerku przy pomniku Józefa Piłsudskiego

**Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia
Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok**

Obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę – 11.11.2018 r.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Konstantynowskiej za 2018 rok

Obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę – 11.11.2018 r.

Rowerzyści zmierzający Białym Szlakiem Niepodległości oraz członkowie SPZK
przed Pałacem platerów 11.11.2018 r.

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstancynie za rok 2018**

Czytanie przedszkolakom. Przedszkole Samorządowe w Konstancynie – 2018.04.16

Z wizytą u przedszkolaków z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich –
2018.04.23

Beata Łyczewska

**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Zajęcia na podstawie książki „Panna Jones i Książkowe Emporium” Sylwii Bishop.
Przedszkolaki poznają różnice między księgarnią a biblioteką – 2018.04.18

Najmłodsi czytelnicy upiększają pokój z literaturą dziecięcą – 2018.08.09

Beata Łyczewska

**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstancynie za rok 2018**

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich w Warsztacie Terapii Zajęciowej
w Konstancynie – 2018.04.23

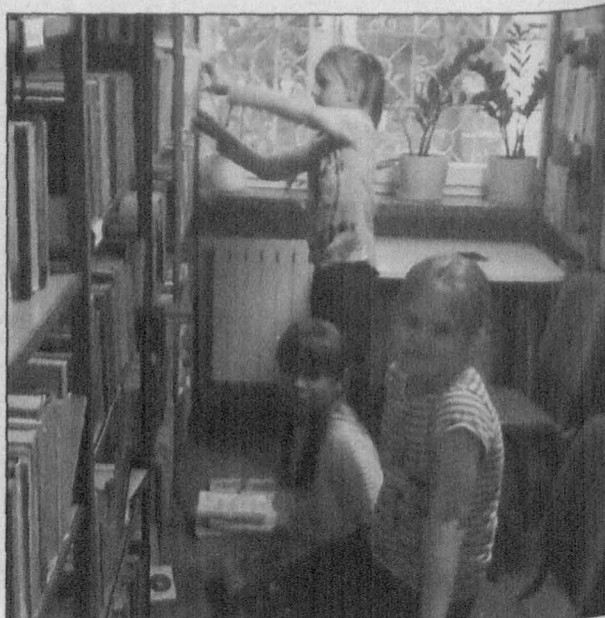
Bezpieczne wakacje. Spotkanie z dzielnicowym Komisariatu Policji w Janowie
Podlaskim – 2018.08.16

Beata Łyczewska

**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Czytanie w przedszkolu
2018.11.21

Najmłodsze czytelniczki pomagają w pracach
bibliotecznych - 2018.11.22

Spotkanie z przedszkolakami na temat symboli narodowych – 2018 11.09

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Wyjazd czytelników do Biblioteki Barwnej w Białej Podlaskiej – 2018.02.17

Grupa przedszkolaków z wizytą w bibliotece

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstancynie za rok 2018**

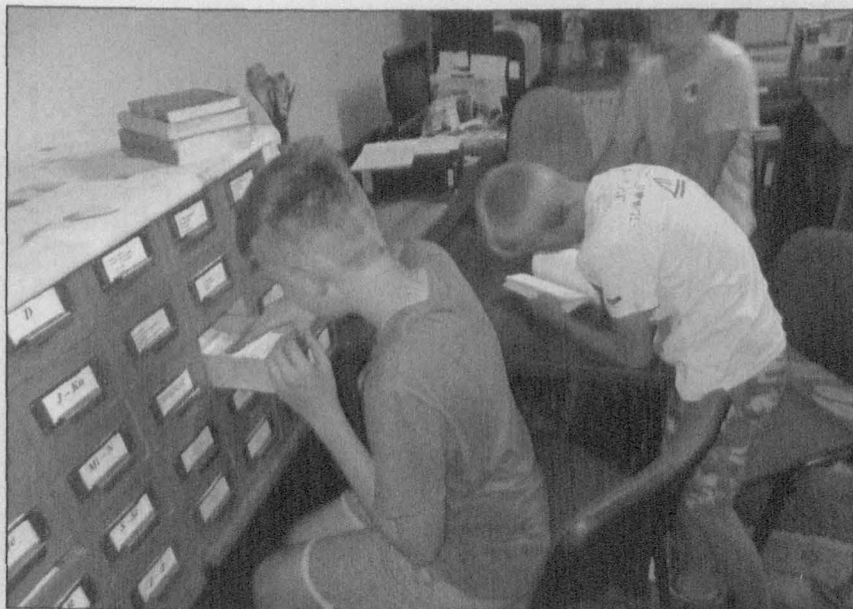

Noc Bibliotek pt. *Rzeczpospoczyta*, nocne czytanie – 2018.06.09-10

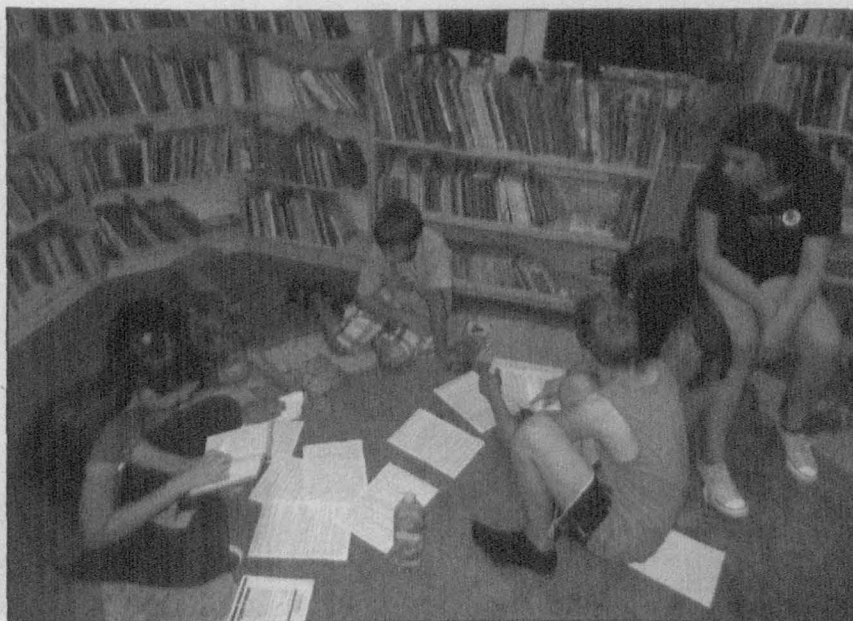

Noc Bibliotek pt. *Rzeczpospoczyta*, nocne czytanie – 2018.06.09-10

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstancynie za rok 2018**

Noc Bibliotek pt. *Rzeczpospoczyta*, zmagania uczestników w escape roomie
2018.06.09-10

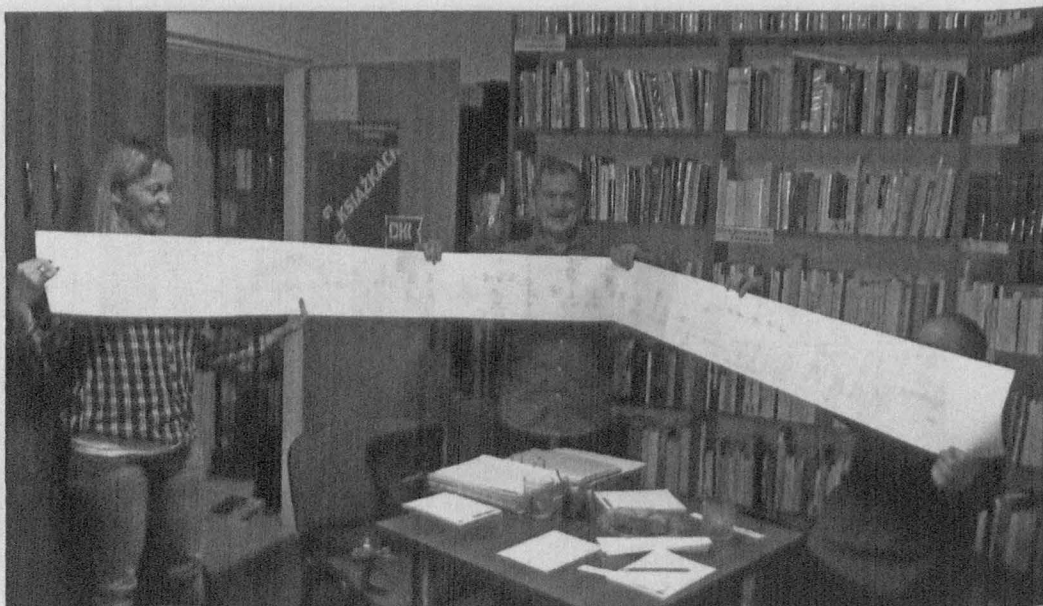

Noc Bibliotek pt. *Rzeczpospoczyta*, zmagania uczestników w escape roomie
2018.06.09-10

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Spotkanie Klubu Kolekcjonerów Pocztówek

Spotkanie Klubu Genealogicznego „Moje korzenie” – 2018.12.13

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstanczynie za rok 2018**

Zajęcia „Kodowanie w bibliotece” – 2018.11.13

Zajęcia „Kodowanie w bibliotece” – 2018.11.14

Beata Łyczewska
**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Zajęcia „Kodowanie w bibliotece” – 2018.11.19

Globalnie w bibliotekach na temat głodu i ubóstwa podczas zajęć z kodowania
2018.10.16

Beata Łyczewska

**Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Kajetana Sawczuka w Konstantynowie za rok 2018**

Podczas zajęć z kodowania w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza
w Konstantynowie

Podczas zajęć z kodowania w Gimnazjum im. Cypriana Norwida w Konstantynowie

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Nowo wybrani sołtysi na kadencję 2019-2024

Stoją od lewej: Stanisław Szpura (Konstantynów), Roman Demczuk (Wiechowicze), Wiesław Skrzypkowski (Komarno), Szczepan Franczuk (Zakanale), Mariusz Kowaluk (Konstantynów-Kolonia), Krzysztof Dąbrowski (Komarno-Kolonia)
Siedzą od lewej Iwona Mironczuk (Wólka Polinowska), Anna Horbowiec (Witoldów), Dominika Koch (Zakalinki-Kolonia), Jolanta Stefaniuk (Zakalinki), Alicja Fiła (Antolin), Halina Morawska (Wandopol), Beata Szymula (Solinki), na zdjęciu brak Marcina Matulki (Gnojno).

Przekazanie umów z Funduszu Dróg Samorządowych na przebudowę ulicy Klonowej i Kopernika w Konstantynowie

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Konferencja podsumowująca projekt rewitalizacji byłej Cerkwi Unickiej
na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Ewelina Szewczuk na nowym wózku z mamą, siostrą i wójtem

Ewelina Szewczuk z darczyńcami

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości

Wiersz czyta Pan Jerzy Rekucki, który 80 lat temu prezentował ten sam wiersz przy pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego w Konstantynowie

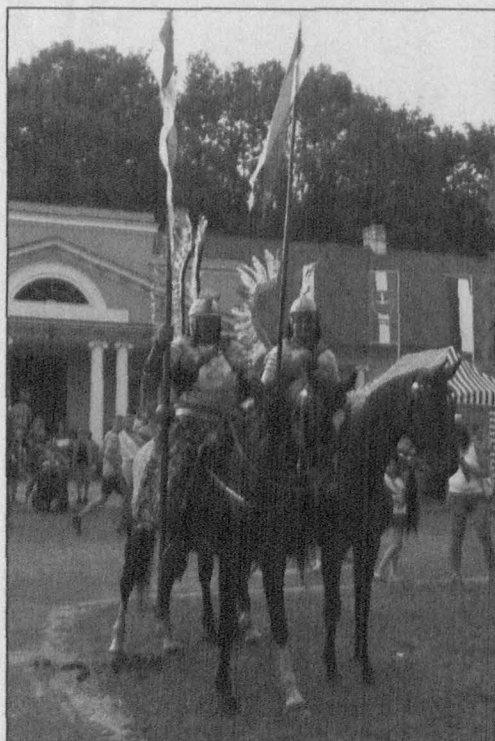

Wójt Gminy Konstantynów
Romuald Murawski

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Rekonstrukcja obecności wojsk Stefana Czarnieckiego w Konstantynowie - 02.09.2018 r.

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

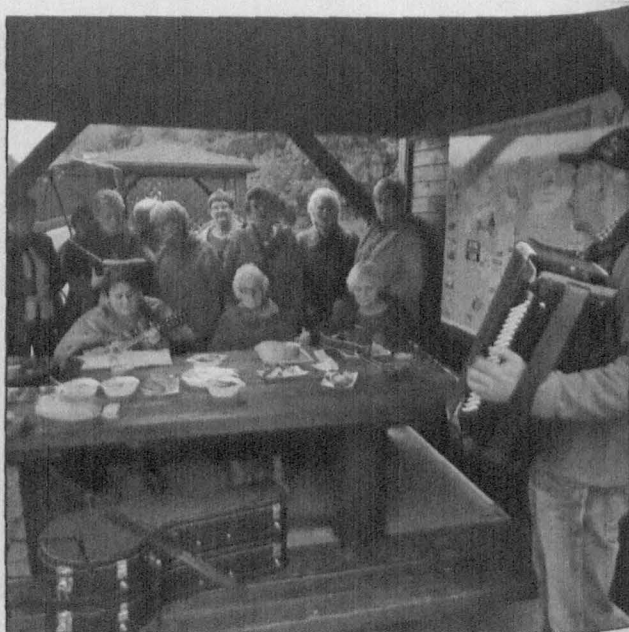
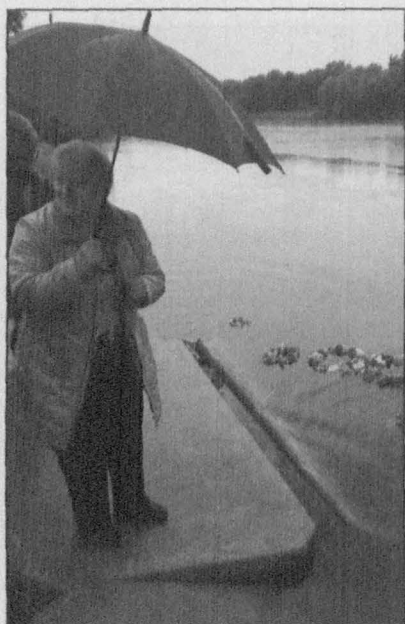

Turniej tenisa stołowego – 17.02.2018 r.

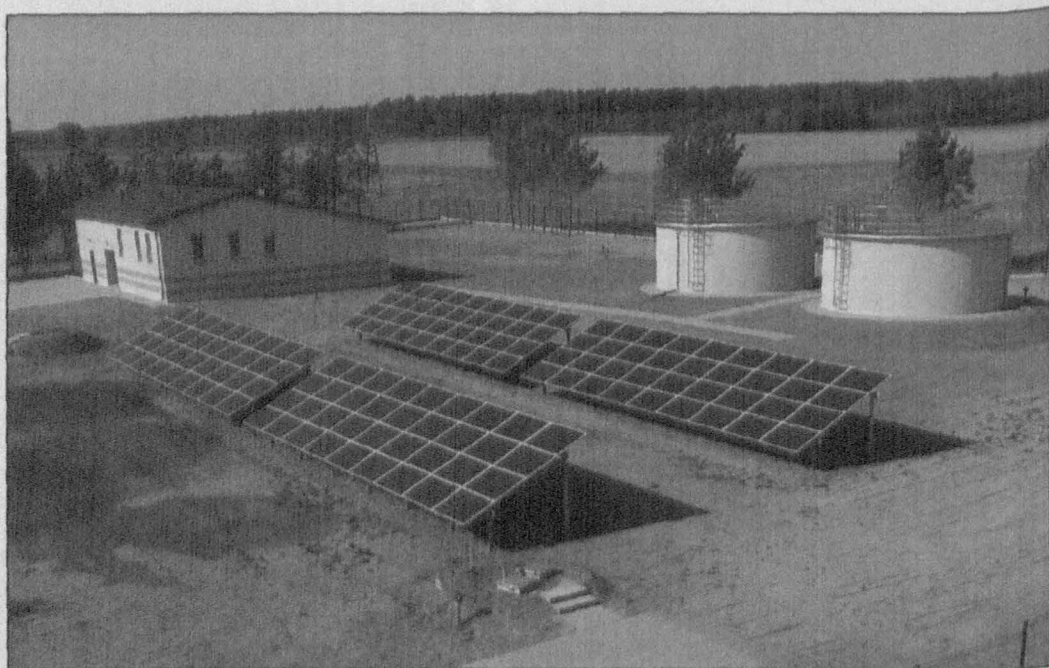

Turniej wyciskania sztangi leżąc – 17.03.2018 r.

Raport o stanie Gminy Konstantynów za 2018 rok

Noc Świętojańska w Gnojnie – 23.06.2018 r.

Zmodernizowana Stacja uzdatniania wody „Konstantynów” z farmą fotowoltaiczną

Ilona Niewęgłowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Przekazanie mundurów przez druhow z Ochotniczej Straży Pożarnej z Konstantynowa
11.06.2019 r.

Przy tablicy Stanisława Sidewicza, Konstantynów - 11.11.2018 r.

Ilona Niewęłowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstancynie

Rytuały zuchowe

Biwak zuchowy w Radzynie Podlaskim – 20.10.2018 r.

Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstancynowie

Podczas biegu Tropem Wilczym w Konstancynowie – 04.03.2018 r.

Obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.
Konstancynów 11.11.2018 r.

Ilona Niewęgłowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Spotkanie z Kołem Aktywnych Kobiet z Konstantynowa – 02.10.2018 r.

Zbiórka na sprawność „Strażak” – szkolenie z pierwszej pomocy

Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Wizyta w Gminnej Bibliotece Publicznej w Konstantynowie podczas, której zuchy nabywały umiejętności z kodowania – 27.07.2018 r.

Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Powitanie X Podlaskiej Konnej Pielgrzymki w hołdzie Kawalerii Rzeczypospolitej
12.08.2018 r.

Zbiórka na sprawność „Znawca regionu” – zwiedzanie Pałacu Platerów
w Konstantynowie

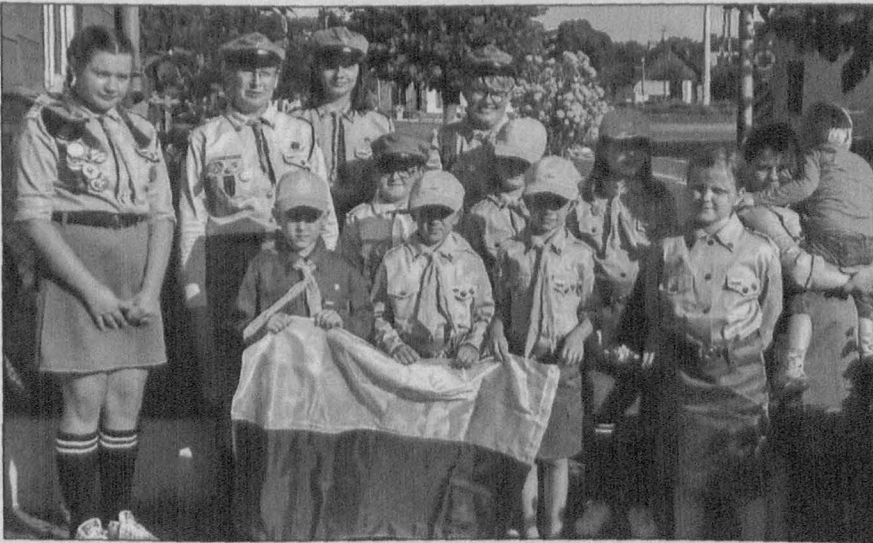
Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstancynie

Odwiedziny w Gminnej Bibliotece Publicznej im. Kajetana Sawczuka
w Konstancynie 21.06.2018 r.

Od lewej: Sandra Tymoszek, Julian Siemieniuk, Maciej Wedziuk, Oliwia Zalewska, Beata
Łyczewska, Dawid Laszuk, Zuzanna Abramowska, Maja Johan, Ilona Niewęglowska

Rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego - 1 sierpnia 2019 r.

Od lewej stoją harcerki: Ewa Jakubowska, p.m. Agnieszka Żuk; Edyta Łyczewska, Alicja
Skuz, Ilona Niewęglowska. Od lewej stoją zuchy: Maciej Omelaniuk, Lena Żuk, Zuzanna
Abramowska, Zuzanna Kępińska, Oliwia Karwicka, Wiktoria Kopaczuk, Julia Kopaczuk

Ilona Niewęglowska

34. Gromada Zuchowa „Strażnicy Tajemnic” w Konstantynowie

Zbiórka z żołnierzem Tomaszem Niewęglowskim – nauka musztry – 16.10.2018 r.

Zbiórka mundurowa w terenie - 16.10.2018 r.

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow

31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

X JUBILEUSZOWY
BIALSKOPODLASKI FESTIWAL
PIOSENKI ZUCHOWEJ I HARCERSKIEJ

WESOŁE PROMYKI
PO 2 ETAPACH
KONKURSU
PIOSENKI ZUCHO-
WEJ WZIEŁY
UDZIAŁ W ELI-
MINACJACH
WOJEWÓDZKICH,
KTÓRE ODBYŁY
SIĘ W AMFITEA-
TRZE W BIAŁEJ PODLASKIEJ. ZAJĘŁY II MIEJSCE
W NAGRODĘ OTRZYMAŁY PIĘKĄ RĘCZNĄ,
DYPLOMY I PAMIĄTKOWE PŁAKIETKI
BIAŁA PODLASKA 1985. V. 20.

KOLONIA ZUCHOWA
W BUKOWINIE TATRZAŃSKIEJ

WESOŁE PROMYKI I BIAŁE ORLIKI PRZYJEŁY
"NAZWIE PODHAŁAŃSKIE SKRZĄTY.
PAMIĄTKOWE ZDJĘCIE ZOSTAŁO WYKONANE
NA TARASIE DOMU GÓRALSKIEGO, W KTÓRYM
ZUCHY MIESZKAŁY PRZECZ DWA TYGODNIE.

BUKOWINA TATRZAŃSKA - 1986. 15-31. VII

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstancynowie

**WESOLE PROMYKI
 NA WYECIEZE W WIELICZCE**

NAJWIEKSZĄ ATRAKCJĄ DLA ZUCHÓW BYŁO ZEKNIĘCIE SIĘ ZA AUTENTYCZNĄ KOPALNIĄ. BAŚNIO-
 WY WYSTRÓJ WNETRZ SILNIE ODDZIAŁAŁ NA
 WYOBRAŻNIĘ DZIECIECĄ. ZASKOCZENIEM BYŁO
 ZAGOSPODAROWANIE KOPALNI. SALA WYPOCZYWKOWA, BOJSKO. WYCIĘCZKA BYŁA OBFITĄ W PRZYGODY
 HUMORYSTYCZNE.

WIELICZKA 1986.07.22

**I CHORĄGIANY RAJD
 ZUCHOWY "Z MAJĄ I GUCIEM"**

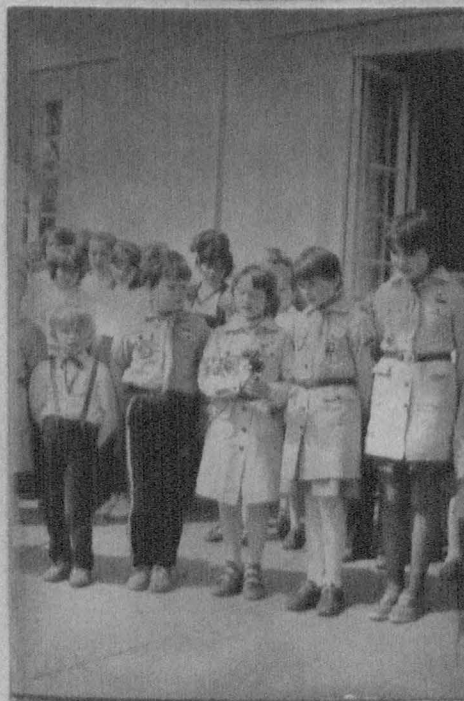

RAJD ZUCHOWY ODBYŁ SIĘ W DNIACH
7-8.06.1986 NA TERENACH PODMIEJSKICH
 BIAŁEJ PODLASKIEJ. DŁUGOŚĆ TRASY WYNOŚIŁ
 OK. 4-5 KM. START DROŻYNI NASTĄPIŁ W GODZ.
 11⁰⁰-12⁰⁰ NA STARCIE DROŻYNI OTRZYMAŁY SZCZEGÓ-
 ŁOWY OPIS TRASY ORAZ ZADANIA, KTÓRE MIAŁY WYKO-
 NAĆ. WIECZOREM 7.06. GRUPOWY RAJDOWIE UCZESNA
 CZYŁY W IMPREZACH ZORGANIZOWANYCH PRZEZ
 KOMENDĘ TRASY I KOMENDĘ ZŁOTU. ZAKOŃCZENIE
 RAJDU ZUCHOWEGO WSPÓLNIE ZE ZŁOTEM DROŻYNI
 UCZESTNICZĄCYCH W V RAJDZIE **SZLAKAMI POWSTANIA
 STYCZNIOWEGO** W BIAŁEJ PODLASKIEJ. UCZESTNICZY-
 DU OTRZYMAŁI DIPLOMY I PŁAKIETKI.

BIAŁA PODLASKA 1986.6.08.

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

1 MAJA

**WESOŁE PROMYKI
UCZESTNICZYŁY
W GMINNEJ AKA-
DEMII PIERWSZO-
MAJOWEJ**

KONSTANTYNÓW '87

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Występ zuchów podczas akademii szkolnej

Występ zuchów podczas akademii szkolnej

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Drużyna zuchowa przed występem

Zuchy na spotkaniu z komendantem hufca ZHP hm. Zbigniewem Olejarczykiem

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Przegląd chórów szkolnych

Przegląd chórów szkolnych

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstancynie

Występ chóru podczas akademii szkolnej

Warszawa—Połac w Wilanowie

Jedna z wycieczek chóru

Jadwiga i Tadeusz Hryciuków
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

1996-97 Ostatnia klasa, której wychowawcą był Tadeusz Hryciuk

Jadwiga Hryciuk prowadzi lekcję z udziałem rodziców – 1996 r.

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Klasa I a z Jadwigą Hryciuk – 1991 r.

Sprzątanie lasu 1992 r.

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Jadwiga Hryciuk na wycieczce z klasą nad Morskim Okiem

Wycieczka z ks. Mieczysławem Mielczarczykiem, Wieliczka, maj 1993 r.

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Klasa 3a, ostatnia klasa Jadwigi Hryciuk jako wychowawczyni

Biskup Wacław Skomorucha rozmawia z dziewczętami z chóru
i dyrektorem Tadeuszem Łazowskim

Jadwiga i Tadeusz Hryciukow
31 lat naszej pracy w szkole w Konstantynowie

Wiceminister edukacji Kazimierz Dera podpisuje akt erekcyjny szkoły przy ul. Nowej

Kurator Eugeniusz Wiński wręcza opiekunowi chóru dyplom

Odejście na emeryturę Państwa Hryciuków,
czerwiec 2002 r.

Jakub Niczyporuk Między Polską a Litwą

Herb Rzeczypospolitej
Obojga Narodów

źródło: <http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=>

Plik:Herb_Rzeczypospolitej_Obojga_Narodow.svg

Mapa, Polska i Litwa w XVI w.

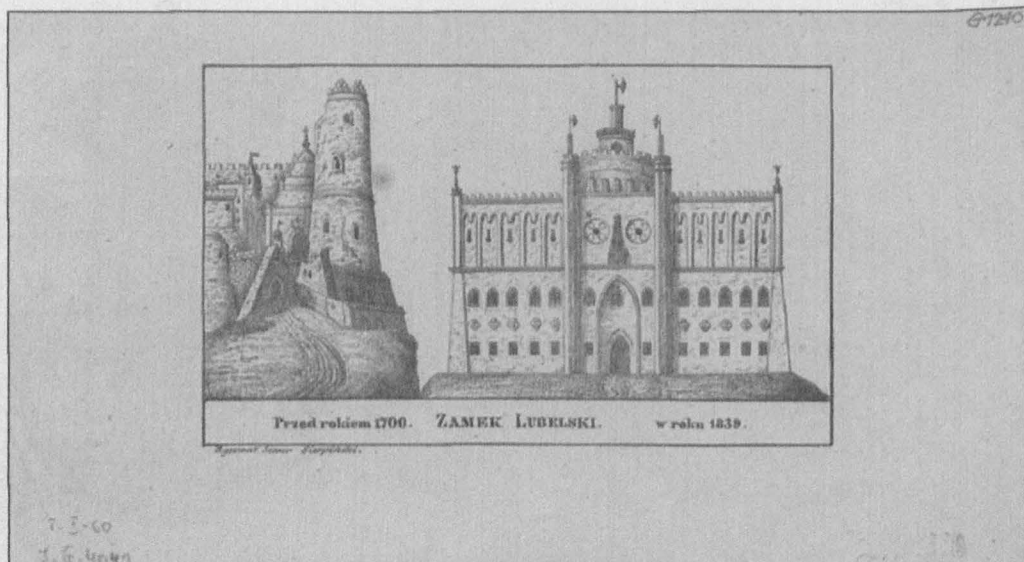
źródło: <http://wlpaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1201&nomenu=1&oe=UTF-8&q=prettyphoto&iframe=true&width=1000&height=100%>

Jan Matejko. Unia lubelska 1569 (obraz z 1869 r.)

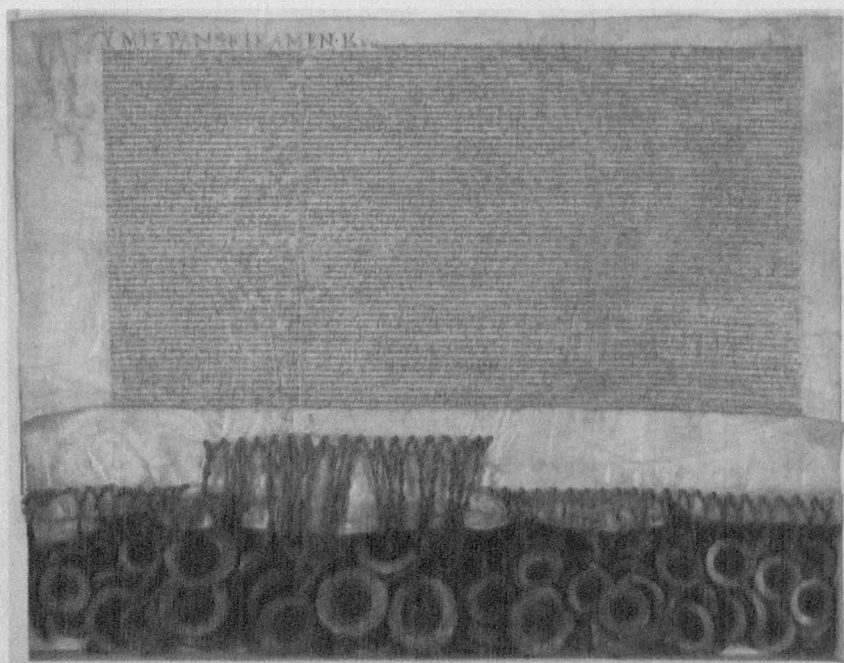
źródło: http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Lublin_Union_1569.PNG

Jakub Niczyporuk
Między Polską a Litwą

Jan Matejko. Unia lubelska 1569 (obraz z 1869 r.)

źródło: http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Lublin_Union_1569.PNG

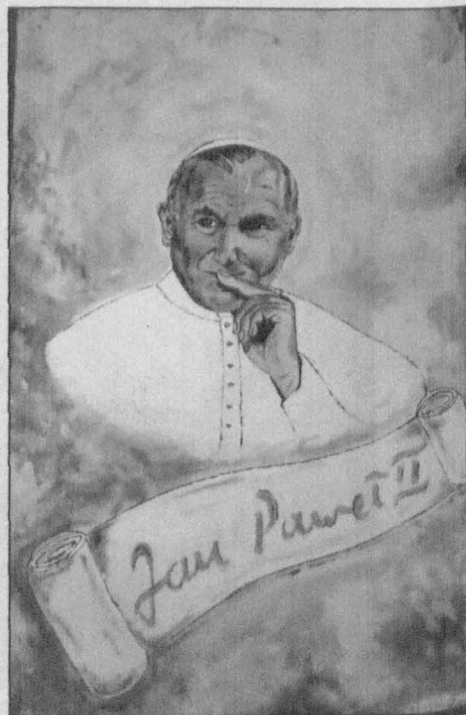
Akt zawarcia unii polsko-litewskiej w Lublinie

źródło: http://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/dlibra/docmetadata?id=16142&from=&dirids=1&ver_id=44632&p=2&QI=!4D0EAAEE1CE97CE717CDF35CF80E3A15-273

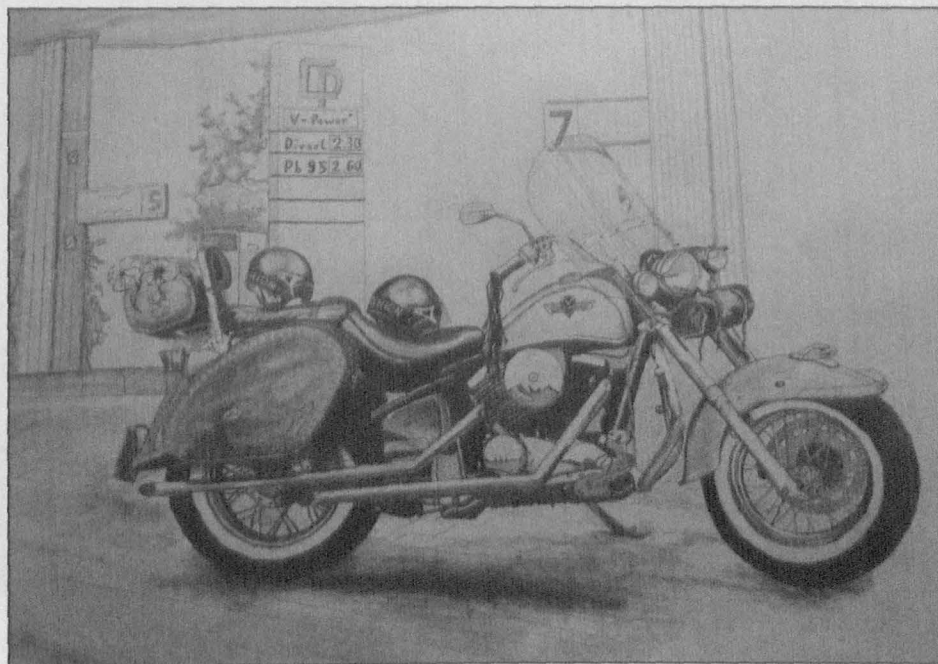
Tomasz Zalewski

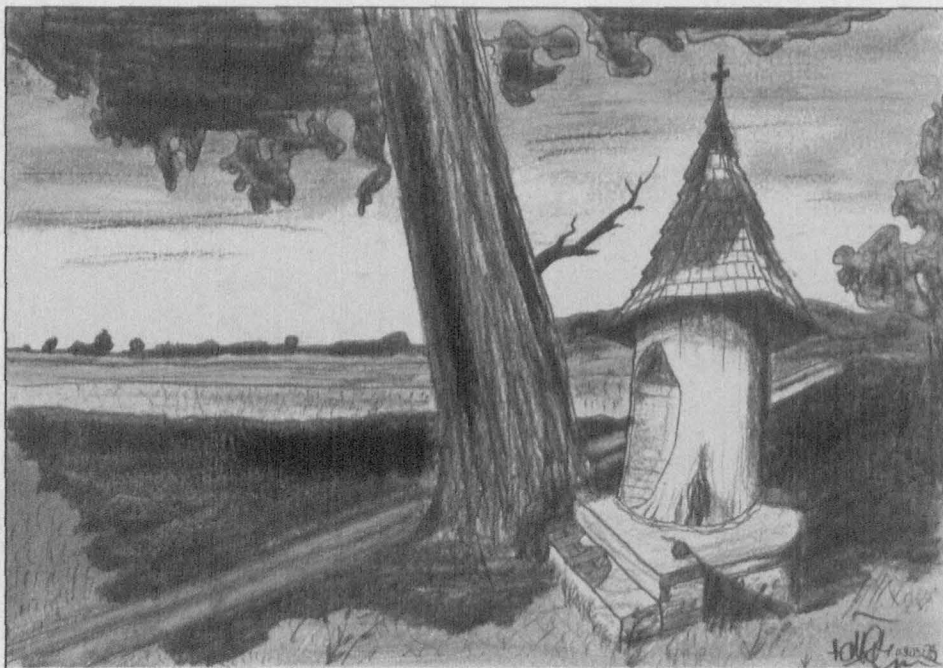
Tomasz Zalewski

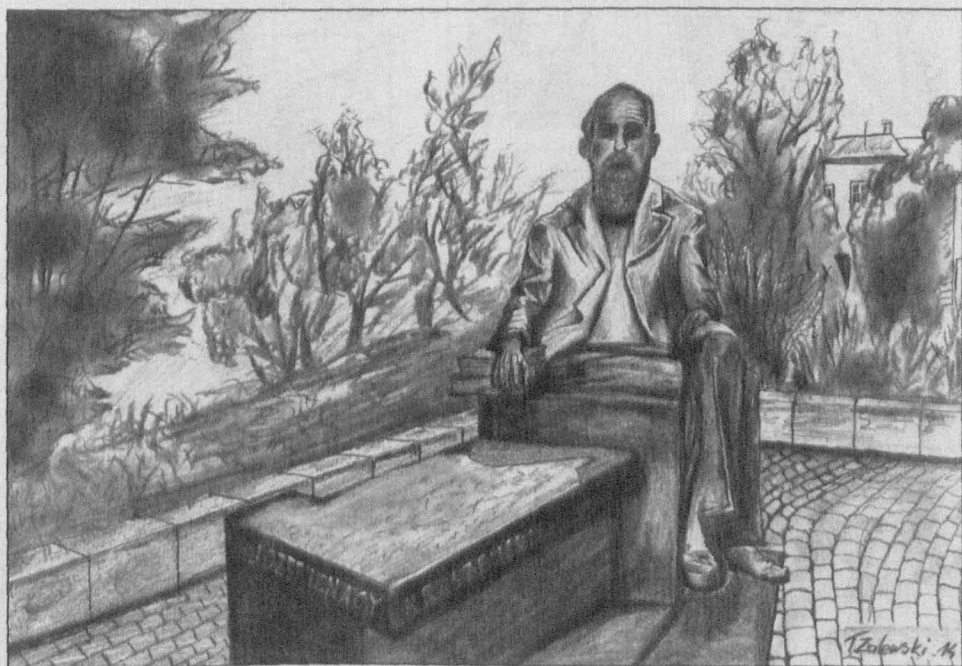
Tomasz Zalewski

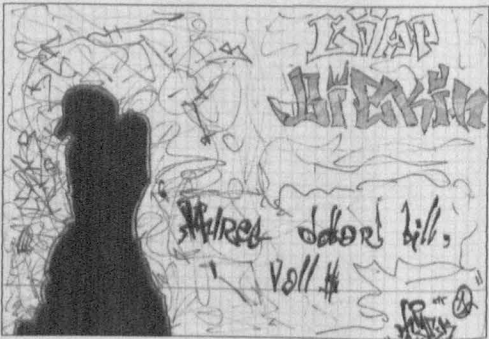
Tomasz Zalewski

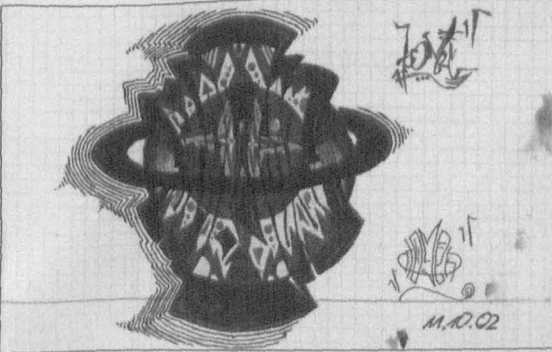
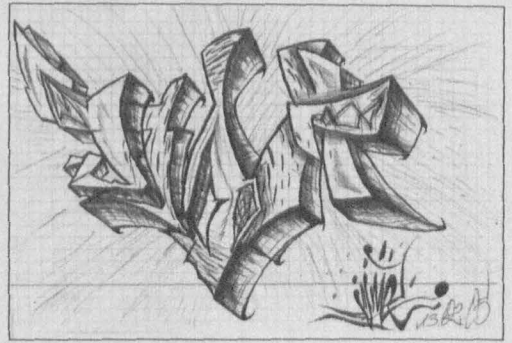
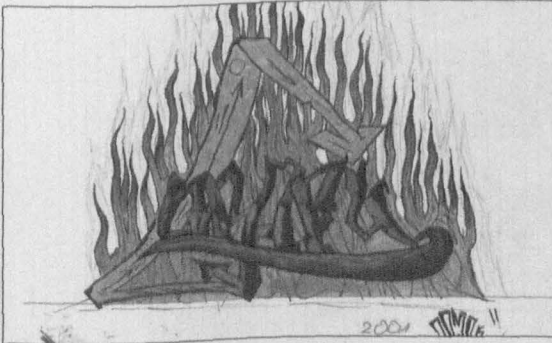
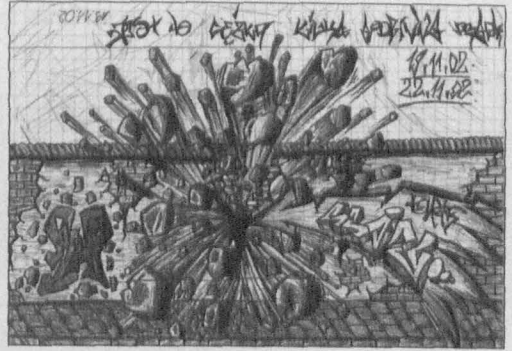
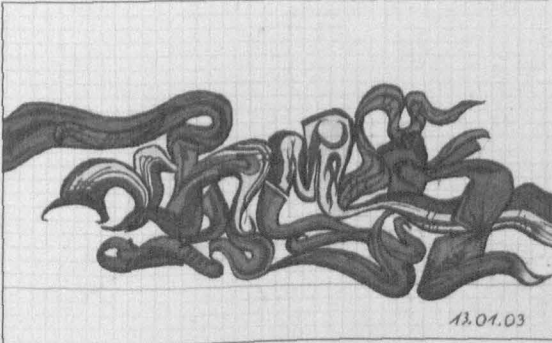
Tomasz Zalewski

Tomasz Zalewski

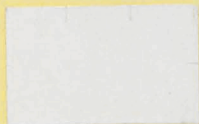

Tomasz Zalewski

Tomasz Zalewski

ISSN 2081-8653